

PKO BANK POLSKI
SPÓŁKA AKCYJNA

**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
Grupy Kapitałowej
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego
Spółki Akcyjnej za okres sześciu miesięcy zakończony
dnia 30 czerwca 2008 roku**

**rozszerzone o skrócone sprawozdanie finansowe
Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej
za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku**

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Skonsolidowany raport półroczny PSr 2008

(zgodnie z § 86 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 października 2005 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych (Dz. U. Nr 209, poz. 1744)

(dla banków)

za półrocze roku obrotowego 2008 obejmujące okres od 2008-01-01 do 2008-06-30

zawierający skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej

w walucie zł

data przekazania: 2008-09-26

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna		
(pełna nazwa emitenta)		
PKO BP SA		
(skrótowa nazwa emitenta)		
02-515		Warszawa
(kod pocztowy)		(miejscowość)
Puławska		15
(ulica)		(numer)
(22) 521-71-92	521-71-44	
(telefon)	(fax)	(e-mail)
525-000-77-38	016298263	www.pkobp.pl
(NIP)	(REGON)	(www)

Dane dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	okres od 01.01.2007 do 30.06.2007	okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
WYBRANE DANE FINANSOWE				
Wynik z tytułu odsetek	2 914 429	2 121 145	838 058	551 145
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 172 193	1 091 547	337 070	283 621
Wynik z działalności operacyjnej	2 334 119	1 614 333	671 187	419 458
Zysk netto roku bieżącego (z uwzględnieniem udziałowców mniejszości)	1 862 852	1 300 793	535 672	337 990
Zysk netto	1 848 313	1 283 539	531 491	333 507
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	12 630 175	10 378 952	3 765 481	2 756 108
Kapitał własny ogółem	12 671 895	10 414 958	3 777 919	2 765 669
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	2 859 729	(5 497 682)	822 328	(1 428 483)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(191 134)	1 150 658	(54 961)	298 980
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	75 362	81 177	21 671	21 093
Przepływy pieniężne netto	2 743 957	(4 265 847)	789 038	(1 108 410)
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres	1,85	1,28	0,53	0,33
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres	1,85	1,28	0,53	0,33
Fundusze podstawowe (Tier 1)	9 427 411	8 449 415	2 810 629	2 243 724
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 498 330	1 517 988	446 703	452 563
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	35 904	15 997	10 704	4 769

Dane dotyczące skróconego sprawozdania finansowego	w tys. PLN		w tys. EUR	
	okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	okres od 01.01.2007 do 30.06.2007	okres od 01.01.2008 do 30.06.2008	okres od 01.01.2007 do 30.06.2007
WYBRANE DANE FINANSOWE				
Wynik z tytułu odsetek	2 843 481	2 053 550	817 656	533 581
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 043 366	963 381	300 025	250 319
Wynik z działalności operacyjnej	2 282 993	1 530 875	656 485	397 773
Zysk netto	1 824 745	1 249 942	524 714	324 777
Kapitał własny ogółem	12 425 807	10 306 385	3 704 552	2 736 838
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej	2 770 744	(5 418 050)	796 740	(1 407 792)
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej	(300 805)	1 272 337	(86 498)	330 596
Przepływy pieniężne z działalności finansowej	(61 800)	(22 861)	(17 771)	(5 940)
Przepływy pieniężne netto	2 408 139	(4 168 574)	692 472	(1 083 136)
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres	1,82	1,25	0,52	0,32
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres	1,82	1,25	0,52	0,32
Fundusze podstawowe (Tier 1)	9 131 970	8 324 409	2 722 548	2 210 529
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 162 737	1 202 936	308 762	319 437
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	35 904	15 997	9 534	4 248

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	5
SKONSOLIDOWANY BILANS	6
ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. Informacje ogólne	9
2. Opis przyjętych zasad rachunkowości	13
3. Cele i zasady zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami finansowymi	35
4. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	68
5. Działalność powiernicza	69
6. Informacje o sekurytyzacji aktywów i pakietowej sprzedaży wierzytelności	69
7. Informacje dotyczące segmentów działalności	70
8. Przychody i koszty z tytułu odsetek	73
9. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat	74
10. Przychody z tytułu dywidend	75
11. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	75
12. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych/Wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż zaklasyfikowane do pozycji wycenianych przez wynik finansowy	75
13. Wynik z pozycji wymiany	76
14. Pozostałe przychody i koszty operacyjne	76
15. Ogólne koszty administracyjne	76
16. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	77
17. Działalność zaniechana	79
18. Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych	79
19. Podatek dochodowy	80
20. Zysk przypadający na jedną akcję	82
21. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	82
22. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia z bilansu	83
23. Kasa, środki w Banku Centralnym	83
24. Należności od banków	83
25. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	83
26. Pochodne instrumenty finansowe	85
27. Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	88
28. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	90
29. Inwestycyjne papiery wartościowe	91
30. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	94
31. Zapasy	96
32. Wartości niematerialne	96
33. Rzeczowe aktywa trwałe	98
34. Inne aktywa	100
35. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	100
36. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	101
37. Zobowiązania wobec innych banków	102
38. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	102

39. Zobowiązania wobec klientów	102
40. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	103
41. Zobowiązania podporządkowane	103
42. Pozostałe zobowiązania	104
43. Rezerwy	104
44. Zobowiązania warunkowe	105
45. Sprawy sporne	107
46. Kapitał zakładowy	108
47. Pozostałe kapitały i niepodzielony wynik finansowy	109
48. Informacje uzupełniające do rachunku przepływów pieniężnych	109
49. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi	111
50. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo	113
51. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego jednostki dominującej	113
52. Połączenie jednostek gospodarczych	115
53. Objaśnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym	116
54. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	117
SKRÓCONE SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA	120
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	120
BILANS	121
ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	122
RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	123
INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA DO SKRÓCONEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	124

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku i dnia 30 czerwca 2007 roku

	Noty	01.01 - 30.06.2008	01.01 - 30.06.2007
Przychody z tytułu odsetek	8	4 175 498	3 028 154
Koszty z tytułu odsetek	8	(1 261 069)	(907 009)
Wynik z tytułu odsetek		2 914 429	2 121 145
Przychody z tytułu prowizji i opłat	9	1 532 053	1 432 445
Koszty z tytułu prowizji i opłat	9	(359 860)	(340 898)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		1 172 193	1 091 547
Przychody z tytułu dywidend	10	3 860	3 164
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	11	(61 109)	21 365
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	12	(183)	2 368
Wynik z pozycji wymiany	13	371 323	252 792
Pozostałe przychody operacyjne	14	345 155	227 164
Pozostałe koszty operacyjne	14	(224 910)	(161 836)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		120 245	65 328
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	16	(176 702)	(112 030)
Ogólne koszty administracyjne	15	(2 009 937)	(1 831 346)
Wynik z działalności operacyjnej		2 334 119	1 614 333
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	18	16 822	(322)
Zysk brutto		2 350 941	1 614 011
Podatek dochodowy	19	(488 089)	(313 218)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców mniejszościowych)		1 862 852	1 300 793
Zyski i straty udziałowców mniejszościowych		14 539	17 254
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą		1 848 313	1 283 539
Zysk na jedną akcję	20		
– podstawowy z zysku za okres		1,85	1,28
– rozwodniony z zysku za okres		1,85	1,28

SKONSOLIDOWANY BILANS

na dzień 30 czerwca 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku

	Noty	30.06.2008	31.12.2007
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	23	4 790 500	4 682 627
Należności od banków	24	7 286 399	5 261 236
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	25	1 080 920	1 202 919
Pochodne instrumenty finansowe	26	2 181 000	1 556 736
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	27	5 061 621	8 314 444
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	28	85 663 012	76 417 149
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	29	5 938 368	5 716 238
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne	30	256 910	178 584
Zapasy	31	507 823	365 304
Wartości niematerialne	32	1 274 819	1 183 491
Rzeczowe aktywa trwałe	33	2 840 734	2 820 103
w tym nieruchomości inwestycyjne		31 945	32 766
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	19	2 245	187 939
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19	75 732	72 154
Inne aktywa	34	662 423	578 676
SUMA AKTYWÓW		117 622 506	108 537 600
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	36	1 164	1 279
Zobowiązania wobec innych banków	37	4 748 269	4 703 114
Pochodne instrumenty finansowe	26	1 914 233	1 279 925
Zobowiązania wobec klientów	39	92 575 955	86 579 510
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	40	142 350	178 860
Zobowiązania podporządkowane	41	1 617 408	1 614 885
Pozostałe zobowiązania	42	3 256 543	1 732 333
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	19	255 869	9 932
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	19	4 091	4 446
Rezerwy	43	434 729	454 301
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		104 950 611	96 558 585
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	46	1 000 000	1 000 000
Pozostałe kapitały	47	9 733 560	8 137 270
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(53 992)	(47 761)
Niepodzielony wynik finansowy	47	102 294	(72 192)
Wynik roku bieżącego		1 848 313	2 903 632
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		12 630 175	11 920 949
Kapitały mniejszości		41 720	58 066
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		12 671 895	11 979 015
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		117 622 506	108 537 600

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku i dnia 30 czerwca 2007 roku

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2008 roku	Przypisane akcjonariuszom jednostki dominującej											
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały			Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Zysk netto	Razem	Kapitały mniejszości	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny									
1 stycznia 2008 roku	1 000 000	5 592 311	(43 066)	1 070 000	1 518 025	(47 761)	(72 192)	2 903 632	11 920 949	58 066	11 979 015	
Zmiana wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży pomniejszona o podatek odroczony	-	-	(42 856)	-	-	-	-	-	(42 856)	-	(42 856)	
Zmiana różnic kursowych	-	-	-	-	-	(6 231)	-	-	(6 231)	(115)	(6 346)	
Zyski ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, razem	-	-	(42 856)	-	-	(6 231)	-	-	(49 087)	(115)	(49 202)	
Zysk netto okresu	-	-	-	-	-	-	-	1 848 313	1 848 313	14 539	1 862 852	
Zyski za okres, razem	-	-	(42 856)	-	-	(6 231)	-	1 848 313	1 799 226	14 424	1 813 650	
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	2 903 632	(2 903 632)	-	-	-	
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 634 146	-	-	5 000	-	(1 639 146)	-	-	-	-	
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	-	-	-	-	-	-	(1 090 000)	-	(1 090 000)	(30 750)	(1 120 750)	
Inne zmiany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20)	(20)	
30 czerwca 2008 roku	1 000 000	7 226 457	(85 922)	1 070 000	1 523 025	(53 992)	102 294	1 848 313	12 630 175	41 720	12 671 895	

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2007 roku	Przypisane akcjonariuszom jednostki dominującej											
	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały			Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Niepodzielony wynik finansowy	Zysk netto	Razem	Kapitały mniejszości	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny									
1 stycznia 2007 roku	1 000 000	4 529 920	3 834	1 070 000	1 505 943	(13 672)	(166 771)	2 149 052	10 078 306	102 274	10 180 580	
Zmiana wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży pomniejszona o podatek odroczony	-	-	450	-	-	-	-	-	450	-	450	
Zmiana różnic kursowych	-	-	-	-	-	(3 343)	-	-	(3 343)	(1 437)	(4 780)	
Zyski ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, razem	-	-	450	-	-	(3 343)	-	-	(2 893)	(1 437)	(4 330)	
Zysk netto okresu	-	-	-	-	-	-	-	1 283 539	1 283 539	17 254	1 300 793	
Zyski za okres, razem	-	-	450	-	-	(3 343)	-	1 283 539	1 280 646	15 817	1 296 463	
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	2 149 052	(2 149 052)	-	-	-	
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 062 391	-	-	12 082	-	(1 074 473)	-	-	-	-	
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	-	-	-	-	-	-	(980 000)	-	(980 000)	(45 650)	(1 025 650)	
Inne zmiany	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(36 435)	(36 435)	
30 czerwca 2007 roku	1 000 000	5 592 311	4 284	1 070 000	1 518 025	(17 015)	(72 192)	1 283 539	10 378 952	36 006	10 414 958	

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku

	Nota	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk netto		1 848 313	1 283 539
Korekty razem:		1 011 416	(6 781 221)
Zyski i straty udziałowców mniejszościowych		14 539	17 254
Amortyzacja		207 932	184 280
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	48	(2 461)	5 094
Odsetki i dywidendy	48	(146 925)	(128 407)
Zmiana stanu należności od banków	48	611 197	1 562 629
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej		3 374 822	(1 307 240)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)		(624 264)	(171 264)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	48	(9 460 599)	(7 782 602)
Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zmiana stanu należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		182 116	(72 415)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		(226 266)	(187 800)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	48	(104 504)	215 055
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)		634 308	16 401
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	48	6 004 528	1 041 437
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(36 510)	198 379
Zmiana stanu rezerw i odpisów	48	203 559	25 761
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	48	448 734	(279 394)
Zapłacony podatek dochodowy		(236 032)	(541 423)
Bieżące obciążenie podatkowe		481 969	394 778
Inne korekty	48	(314 727)	28 256
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 859 729	(5 497 682)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		3 342 484	3 762 859
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		-	410
Zbycie inwestycyjnych papierów wartościowych		3 324 042	3 754 415
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		14 598	4 802
Inne wpływy inwestycyjne		3 844	3 232
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(3 533 618)	(2 612 201)
Nabycie jednostki zależnej, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		(6 340)	(1 309)
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		-	(5 000)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych		(3 174 363)	(2 425 073)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(352 915)	(180 819)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(191 134)	1 150 658
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom mniejszościowym		-	(29 400)
Zaciągnięcie zobowiązań długoterminowych		557 458	200 346
Spłata zobowiązań długoterminowych		(482 096)	(89 769)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		75 362	81 177
Przepływy pieniężne netto		2 743 957	(4 265 847)
Środki pieniężne na początek okresu		9 232 316	14 134 206
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	48	11 976 273	9 868 359
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	35	6 495	14 517

INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO na dzień 30 czerwca 2008 roku

1. Informacje ogólne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski SA („Grupa PKO BP SA”, „Grupa Kapitałowa PKO BP SA”, „Grupa Kapitałowa”) obejmuje okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2007 roku (w zakresie skonsolidowanego bilansu). Dane finansowe prezentowane są w tysiącach złotych.

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna („PKO BP SA”, „jednostka dominująca”, „Bank”).

Jednostka dominująca została utworzona w 1919 roku jako Pocztowa Kasa Oszczędnościowa. Od 1950 roku jednostka dominująca rozpoczęła działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. Nr 5, poz. 55 ze zm.) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

W dniu 12 kwietnia 2000 roku nastąpiło zarejestrowanie Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski Spółki Akcyjnej. Spółka została wpisana do Rejestru Handlowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym Sądem Rejestrowym jest Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263. Kapitał zakładowy (wpłacony) wynosi 1 000 000 tysięcy złotych.

Akcjonariat Banku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
<i>Na dzień 30 czerwca 2008 roku</i>				
Skarb Państwa	514 935 409	51,49	1 zł	51,49
Pozostali	485 064 591	48,51	1 zł	48,51
Razem	1 000 000 000	100,00	--	100,00
<i>Na dzień 31 grudnia 2007 roku</i>				
Skarb Państwa	514 935 409	51,49	1 zł	51,49
Pozostali	485 064 591	48,51	1 zł	48,51
Razem	1 000 000 000	100,00	--	100,00

Bank jest notowany na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Działalność Banku

PKO BP SA jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym, obsługującym, osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. PKO BP SA może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach. Bank poprzez Centrum Bankowości Zagranicznej w Warszawie prowadzi działalność w Wielkiej Brytanii.

Ponadto poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa prowadzi również działalność leasingową, deweloperską oraz świadczy inne usługi finansowe. Zakres działalności poszczególnych spółek wchodzących w skład Grupy został przedstawiony w niniejszej notce w tabeli „Skład Grupy”.

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez spółki zależne KREDOBANK SA i UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. na terenie Ukrainy.

Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO BP SA zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 30 czerwca 2008 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza na dzień podpisania skonsolidowanego sprawozdania finansowego istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji przez jednostki wchodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez jednostki chodzące w skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA dotychczasowej działalności.

Informacje dotyczące składu osobowego Zarządu oraz Rady Nadzorczej jednostki dominującej Grupy Kapitałowej

Skład Zarządu Banku na dzień 30 czerwca 2008 roku:

• Jerzy Pruski	Prezesa Zarządu
• Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu
• Mariusz Klimczak	Wiceprezes Zarządu
• Tomasz Mironczuk	Wiceprezes Zarządu

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu Banku:

W dniu 11 kwietnia 2008 roku Rada Nadzorcza PKO BP SA powołała Jerzego Pruskiego do pełnienia funkcji Prezesa Zarządu PKO BP SA z dniem 20 maja 2008 roku na wspólną kadencję Zarządu rozpoczynającą się z tym dniem. Rada Nadzorcza powierzyła Panu Jerzemu Pruskiemu pełnienie obowiązków Prezesa Zarządu PKO BP SA od dnia 20 maja 2008 roku do dnia wyrażenia przez Komisję Nadzoru Finansowego zgody na pełnienie przez niego funkcji Prezesa Zarządu PKO BP SA.

W dniu 17 czerwca 2008 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na powołanie Jerzego Pruskiego na Prezesa Zarządu PKO BP SA.

W dniu 20 maja 2008 roku Rada Nadzorcza PKO BP SA podjęła uchwały powołujące:

- Bartosza Drabikowskiego do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 20 maja 2008 roku,
- Mariusza Klimczaka do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 20 maja 2008 roku,
- Tomasza Mironczuka do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 20 maja 2008 roku,
- Krzysztofa Dreslera do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 1 lipca 2008 roku,

- Wojciecha Papieraka do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 1 lipca 2008 roku,
- Mariusza Zarzyckiego do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku z dniem 1 września 2008 roku.

Zgodnie z podjętymi uchwałami wyżej wymienione osoby zostały powołane do pełnienia wskazanych funkcji na wspólną kadencję Zarządu Banku, rozpoczętą z dniem 20 maja 2008 roku.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 30 czerwca 2008 roku:

• Marzena Piszczek	Przewodniczący Rady Nadzorczej
• Eligiusz Jerzy Krześniak	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej
• Jan Bossak	Członek Rady Nadzorczej
• Jerzy Osiatyński	Członek Rady Nadzorczej
• Urszula Pałaszek	Członek Rady Nadzorczej
• Roman Sobiecki	Członek Rady Nadzorczej
• Ryszard Wierzbę	Członek Rady Nadzorczej

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku:

Z dniem 25 lutego 2008 roku Urszula Pałaszek złożyła rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprzewodniczącej Rady Nadzorczej.

Z dniem 26 lutego 2008 roku następujący członkowie Rady Nadzorczej złożyli rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej:

- Marek Głuchowski,
- Agnieszka Winnik-Kalemba,
- Tomasz Siemiątkowski,
- Jerzy Michałowski.

W dniu 26 lutego 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKO BP SA odwołało Macieja Czapiewskiego ze składu Rady Nadzorczej z dniem 26 lutego 2008 roku.

W dniu 26 lutego 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKO BP SA powołało w skład Rady Nadzorczej Banku następujące osoby:

- Jana Bossaka,
- Eligiusza Jerzego Krześniaka,
- Romana Sobieckiego,
- Ryszarda Wierzbę,
- Marzenę Piszczek,
- Jerzego Osiatyńskiego.

Zgodnie z podjętą uchwałą wyżej wymienione osoby zostały powołane z dniem 26 lutego 2008 roku do końca obecnej kadencji i na następną kadencję Rady Nadzorczej, z wyjątkiem Urszuli Pałaszek, która została powołana w skład Rady Nadzorczej następnej kadencji.

Skład Grupy

W skład Grupy Kapitałowej PKO BP SA wchodzi następujące podmioty:

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				30.06.2008	31.12.2007
Grupa Kapitałowa PKO BP SA					
Podmiot dominujący					
1	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna				
Podmioty zależne bezpośrednio					
2	Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA	Warszawa	Zarządzanie funduszem emerytalnym	100,00	100,00
3	Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	Warszawa	Zarządzanie i eksploatacja Centrum Finansowego Puławska	100,00	100,00
4	PKO Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
5	Inteligo Financial Services SA	Warszawa	Usługi w zakresie technicznej obsługi bankowości internetowej	100,00	100,00
6	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	Warszawa	Usługi w zakresie obsługi i rozliczeń transakcji kartowych	100,00	100,00
7	Bankowy Fundusz Leasingowy SA	Łódź	Działalność leasingowa	100,00	100,00
8	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	Pośrednictwo finansowe w zakresie obrotu akcjami i udziałami	100,00	100,00
9	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	Warszawa	Zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	75,00	75,00
10	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	Usługi finansowe	98,1815	98,1815
Podmioty zależne pośrednio					
Podmiot zależny od Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego BANKOWY SA					
11	Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100,00	100,00
Podmioty zależne od PKO Inwestycje Sp. z o.o.					
12	POMERANKA Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
13	Wilanów Investments Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	100,00	100,00
14	UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o.	Kijów, Ukraina	Działalność deweloperska	55,00	55,00
15	Fort Mokotów Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	51,00	51,00
16	ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o.	Międzyzdroje	Działalność deweloperska	100,00	100,00
17	WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o.	Rzeszów	Działalność deweloperska	80,00	-
18	Baltic Dom 2 Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność deweloperska	50,00	-
Podmioty zależne od Bankowego Funduszu Leasingowego SA					
19	Bankowy Leasing Sp. z o.o.	Łódź	Działalność leasingowa	100,00	100,00
20	BFL Nieruchomości Sp. z o.o.	Łódź	Działalność leasingowa	100,00	100,00

Jednostki stowarzyszone i współzależne ujęte w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

Podmioty współzależne

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				30.06.2008	31.12.2007
Podmioty współzależne bezpośrednio					
1	CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	49,43	49,43
2	Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	Poznań	Budowa i eksploatacja hotelu	41,44	41,44
Podmioty współzależne pośrednio					
Podmioty zależne od CENTRUM HAFFNERA Sp. z o.o. (współzależne pośrednio od PKO BP SA)					
3	Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
4	Kamienica Morska Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
5	Sopot Zdrój Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00
6	Promenada Sopocka Sp. z o.o.	Sopot	Działalność deweloperska	100,00	100,00

Podmioty stowarzyszone

Lp.	Nazwa jednostki	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale (%)	
				30.06.2008	31.12.2007
Podmioty stowarzyszone bezpośrednio					
1	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	Usługi finansowe	25,0001	25,0001
2	Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	Krynica Górska	Budowa i eksploatacja kolejki gondolowej	37,53	37,53
3	Ekogips SA – w upadłości	Warszawa	Produkcja elementów budowlanych	60,26	60,26
4	Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	Poznań	Poręczenia prawa cywilnego i wekslowego	33,33	33,33
5	Agencja Inwestycyjna CORP SA	Warszawa	Zarządzanie nieruchomościami biurowymi	22,31	22,31
Podmioty stowarzyszone pośrednio					
Podmioty stowarzyszone Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA					
6	FINDER SA	Warszawa	Świadczenie usług lokalizacji pojazdów oraz zarządzanie flotą pojazdów	46,43	46,43

Informacje na temat zmian udziału w kapitale podmiotów zależnych zostały zamieszczone w Nocie 52 „Połączenie jednostek gospodarczych”.

Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 23 września 2008 roku.

2. Opis przyjętych zasad rachunkowości

Podstawa sporządzania sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności sprawozdania finansowego ze standardami rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez UE (MSSF) według stanu na dzień 30 czerwca 2008 roku, mającymi zastosowanie do sprawozdawczości śródrocznej („MSR 34”).

W chwili obecnej, biorąc pod uwagę toczący się w UE proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF oraz standardami MSSF przyjętymi przez Unię Europejską.

Zmiany zasad rachunkowości

Poniżej zostały przedstawione nowe lub zmienione regulacje MSSF oraz nowe interpretacje Komitetu ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF). W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku Grupa Kapitałowa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie zmienionych regulacji.

Zmiany do opublikowanych standardów i interpretacji, które weszły w życie od 1 stycznia 2008 roku

- Interpretacja KIMSF 11 *Wydanie akcji w ramach grupy i transakcje w nabytych akcjach własnych* (wydana w listopadzie 2006 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 marca 2007 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 12 *Umowy na usługi koncesjonowane* (wydana w listopadzie 2006 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2008 roku lub po tej dacie),

- Interpretacja KIMSF 14 *Pułap dla aktywów z tytułu programu określonych świadczeń, minimalne wymogi w zakresie finansowania i ich wzajemne oddziaływanie* (opublikowana w lipcu 2007 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2008 roku lub po tej dacie).

Z powyżej wymienionych interpretacji jedynie KIMSF 11 został zatwierdzony przez Unię Europejską.

Grupa Kapitałowa uważa, że powyższe interpretacje nie będą miały wpływu na sprawozdanie finansowe.

Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do powyższych, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- Zmiany do MSSF 1 *Zastosowanie MSSF po raz pierwszy* i MSR 27 *Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe* (wprowadzone w maju 2008 roku – mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 2 *Płatności w formie akcji* (opublikowane w styczniu 2008 roku – mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- MSSF 3 *Połączenia jednostek gospodarczych* (zmieniony w styczniu 2008 roku – obowiązuje prospektywnie dla połączeń jednostek gospodarczych z datą nabycia przypadającą na dzień 1 lipca 2009 roku lub po tej dacie),
- MSSF 8 *Segmenty operacyjne* (opublikowany w listopadzie 2006 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- Poprawki do MSSF zmieniające 20 standardów (większość zmian będzie obowiązywać dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku),
- MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych* (zmieniony we wrześniu 2007 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 23 *Koszty finansowania zewnętrznego* (wprowadzone w marcu 2007 roku – mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- MSR 27 *Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe* (zmieniony w styczniu 2008 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2009 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 32 *Instrumenty finansowe: prezentacja* i MSR 1 *Prezentacja sprawozdań finansowych* (wprowadzone w lutym 2008 roku – mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* (wprowadzone w lipcu 2008 roku – mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2009 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 13 *Programy lojalnościowe dla klientów* (wydana w czerwcu 2007 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2008 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 15 *Umowy w zakresie sektora nieruchomości* (opublikowana w lipcu 2008 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2009 roku lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 16 *Rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w jednostkę zagraniczną* (opublikowana w lipcu 2008 roku – ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 października 2008 roku lub po tej dacie)

Z powyżej wymienionych standardów i interpretacji oraz zmian do powyższych jedynie MSSF 8 został zatwierdzony przez Unię Europejską.

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości. Grupa Kapitałowa planuje ich zastosowanie w terminach podanych w określonych standardach i interpretacjach (bez wcześniejszego zastosowania).

Podmioty zależne od PKO BP SA z siedzibą w Polsce w I półroczu 2008 roku prowadziły swoje księgi rachunkowe zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej za wyjątkiem spółki Fort Mokotów Sp. z o.o., która prowadzi swoje księgi rachunkowe zgodnie z polityką (zasadami) rachunkowości określonymi przez Ustawę z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości („Ustawa”) z późniejszymi zmianami i wydanymi na jej podstawie przepisami („polskie standardy rachunkowości”). Jednostki zagraniczne Grupy prowadzą swoje księgi zgodnie z odpowiednimi przepisami krajowymi. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zawiera korekty nie zawarte w księgach rachunkowych jednostek Grupy wprowadzone w celu doprowadzenia sprawozdań finansowych tych jednostek do zgodności z MSSF.

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym KREDOBANKU SA oraz UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. wycenia się w walucie funkcjonalnej, tj. w walucie podstawowej środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność.

Walutą sprawozdawczą niniejszych skonsolidowanych sprawozdań finansowych jest złoty polski. Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i innych spółek uwzględnionych w niniejszym sprawozdaniu finansowym, z wyjątkiem KREDOBANK SA oraz UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o., jest złoty polski. Walutą funkcjonalną KREDOBANK SA oraz UKRPOLINWESTYCJE Sp. z o.o. jest hrywna ukraińska.

Podstawowe zasady i metody rachunkowości, stosowane przez Grupę Kapitałową PKO BP SA

W sprawozdaniu zastosowano zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem zasad wyceny aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz instrumentów pochodnych, które wyceniane są do wartości godziwej.

Podstawowe zasady i metody rachunkowości, stosowane przez Grupę:

a) Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe PKO BP SA oraz sprawozdania finansowe jej jednostek zależnych sporządzone za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2008 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy, co sprawozdanie jednostki dominującej. W celu wyeliminowania jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości przez Bank oraz jednostki zależne, wprowadza się korekty konsolidacyjne.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego jednostki dominującej oraz sprawozdań finansowych następujących jednostek zależnych:

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku:

- Grupa Kapitałowa Bankowego Funduszu Leasingowego SA,
- Grupa Kapitałowa Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego BANKOWY SA,
- Grupa Kapitałowa PKO Inwestycje Sp. z o.o.,
- Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.,
- Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA,
- Inteligo Financial Services SA,
- KREDOBANK SA,

- Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA,
- PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku:

- Grupa Kapitałowa Bankowego Funduszu Leasingowego SA,
- Grupa Kapitałowa Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego BANKOWY SA,
- Grupa Kapitałowa PKO Inwestycje Sp. z o.o.,
- Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.,
- Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA,
- Inteligo Financial Services SA,
- KREDOBANK SA,
- Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA,
- PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku:

- Grupa Kapitałowa Bankowego Funduszu Leasingowego SA,
- Grupa Kapitałowa Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego BANKOWY SA,
- Grupa Kapitałowa PKO Inwestycje Sp. z o.o.,
- Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.,
- Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych „eService” SA,
- Inteligo Financial Services SA,
- KREDOBANK SA,
- Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA,
- PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA.

Proces konsolidacji sprawozdań finansowych jednostek zależnych metodą pełną polega na sumowaniu poszczególnych pozycji bilansu, rachunku zysków i strat spółek zależnych i Banku w pełnej wysokości oraz dokonaniu odpowiednich korekt i wyłączeń konsolidacyjnych. Wyłączeniu podlega bilansowa wartość udziałów posiadanych przez Bank w jednostkach zależnych oraz kapitał własny tych jednostek na moment ich nabycia. Skonsolidowany rachunek przepływów pieniężnych został sporządzony na podstawie skonsolidowanego bilansu i skonsolidowanego rachunku zysków i strat oraz dodatkowych objaśnień i informacji.

Wyłączeniu podlegają w całości:

- 1) wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze jednostek objętych konsolidacją,
- 2) przychody i koszty operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją,
- 3) zyski lub straty powstałe w wyniku operacji gospodarczych dokonanych między jednostkami objętymi konsolidacją, zawarte w wartości aktywów jednostek podlegających konsolidacji, za wyjątkiem strat, które wskazują na występowanie utraty wartości,
- 4) dywidendy naliczone lub wypłacone przez jednostki zależne jednostce dominującej i innym jednostkom, objętym konsolidacją,
- 5) wzajemne przepływy w rachunku przepływów pieniężnych.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę do dnia ustania kontroli.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wyniki jednostek zależnych za tę część okresu objętego sprawozdaniem, w którym to okresie Grupa Kapitałowa posiadała kontrolę.

- **Utrata wartości firmy**

Wartość firmy jest ujmowana według ceny nabycia stanowiącej nadwyżkę kosztów przejęcia kontroli nad jednostką gospodarczą nad udziałem jednostki dominującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy, wykazywana jest według ceny nabycia, pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się corocznie.

Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności, wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do wartości bilansowej sprzedanej części działalności. Wartość firmy sprzedana w takich okolicznościach jest wyceniana na podstawie względnej wartości sprzedanej działalności i wartości pozostałej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

b) Zakup/sprzedaż udziałów mniejszości

W przypadku zwiększenia/zmniejszenia udziału w aktywach netto kontrolowanej jednostki zależnej, nadwyżka kosztów połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w aktywach netto kontrolowanej jednostki zależnej, jest prezentowana, jako wartość firmy. Test na utratę wartości firmy przeprowadzany jest raz do roku. Sprzedaż udziałów na rzecz udziałowców mniejszościowych jest wykazywana jako przychód lub koszt Grupy i ujmowana w rachunku zysków i strat.

c) Dokonywanie szacunków

Grupa Kapitałowa podczas sporządzania sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF dokonuje pewnych szacunków i przyjmuje założenia, które bezpośrednio mają wpływ zarówno na sprawozdanie finansowe, jak i na ujętą w nim informację dodatkową.

Na każdy dzień bilansowy dokonane szacunki i założenia odzwierciedlają istniejące warunki, np. ceny rynkowe, stopy procentowe, kursy wymiany walut, itp. Pomimo faktu, że szacunki te opierają się na jak najlepszej wiedzy dotyczącej warunków bieżących i działań, które Grupa podejmie, rzeczywiste rezultaty mogą się od tych szacunków różnić.

Grupa Kapitałowa wykazuje rodzaj oraz wielkość zmiany wartości szacunkowych, jeśli zmiana ta wywołuje istotne skutki w okresie bieżącym lub jeśli przewiduje się takie skutki w okresach przyszłych.

Szacunki i założenia, które Grupa Kapitałowa przyjmuje do wykazywania wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów, dokonywane są przy wykorzystaniu danych historycznych oraz innych czynników, które są dostępne oraz uznawane za właściwe w danych okolicznościach. Założenia, co do przyszłości oraz dostępne dane służą do szacowania wartości bilansowych aktywów oraz zobowiązań, których nie można jednoznacznie określić przy wykorzystaniu innych źródeł. Przy dokonywaniu szacunków Grupa Kapitałowa uwzględnia przyczyny oraz źródła niepewności, które są przewidywane na dzień bilansowy.

Dokonywane przez Grupę szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, w przypadku, gdy korekty dotyczą tylko tego danego okresu. Jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak również na przyszłe okresy, są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Główne założenia dotyczące przyszłości, przyjęte przy dokonywaniu szacunków przez Grupę dotyczą przede wszystkim następujących obszarów:

• **Utrata wartości aktywów finansowych**

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika/grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Grupa Kapitałowa przyjmuje trzy podejścia do oszacowania utraty wartości:

- 1) dla kredytów, dla których stwierdzono przesłankę wskazującą na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów, a które zostały uznane za indywidualnie znaczące, oszacowanie utraty wartości odbywa się na podstawie analizy przyszłych przepływów pieniężnych prognozowanych dla każdego składnika aktywów;
- 2) dla kredytów, dla których stwierdzono przesłankę wskazującą na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów, a które nie zostały uznane za indywidualnie znaczące, oszacowanie utraty wartości odbywa się na poziomie wyodrębnionych klas ekspozycji, na podstawie oczekiwanych średnich przepływów pieniężnych generowanych przez poszczególne portfele kredytów;
- 3) dla kredytów, dla których nie stwierdzono przesłanek wskazujących na utratę wartości pojedynczego składnika aktywów, ale dla których stwierdzono przesłanki wskazujące na możliwość wystąpienia poniesionych ale nie rozpoznanych strat, odpisy są szacowane na podstawie oczekiwanego okresu ujawniania strat, prawdopodobieństwa ujawnienia strat oraz oczekiwanej straty w momencie ujawnienia.

Grupa Kapitałowa planuje, iż przyjęta metodologia szacowania odpisów z tytułu utraty wartości będzie rozwijana wraz ze zwiększającymi się możliwościami pozyskiwania informacji wskazujących na utratę wartości z istniejących oraz wdrażanych aplikacji i systemów informatycznych. W konsekwencji, pozyskiwanie nowych danych może mieć wpływ na poziom odpisów z tytułu utraty wartości w przyszłości.

• **Utrata wartości inwestycji w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych**

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy wystąpiła utrata wartości inwestycji dokonanych w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych. W przypadku istnienia takiej przesłanki Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości użytkowej inwestycji lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów, w zależności od tego, która z nich jest wyższa. Powyższa prognoza wartości użytkowej wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu dywidend lub wpływów pieniężnych z tytułu ewentualnej sprzedaży inwestycji pomniejszonej o koszty sprzedaży. Przyjęcie innych założeń dotyczących prognozowanych przepływów pieniężnych mogłoby mieć wpływ na wartość bilansową niektórych inwestycji.

• **Utrata wartości innych aktywów trwałych**

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia istnienie przesłanek, które wskazują, czy nastąpiła utrata wartości któregoś ze składników aktywów trwałych (lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne). W przypadku istnienia takiej przesłanki Grupa Kapitałowa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej oraz oszacowania wartości użytkowej składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Oszacowanie tych wartości wymaga przyjęcia założeń dotyczących m.in. przyszłych prognozowanych przepływów pieniężnych, które Grupa Kapitałowa może uzyskać z tytułu dalszego użytkowania lub sprzedaży danego składnika aktywów trwałych (lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne). Przyjęcie odmiennych założeń dotyczących wyceny przyszłych przepływów pieniężnych może mieć wpływ na wartość bilansową niektórych składników aktywów trwałych.

- **Wycena instrumentów pochodnych oraz nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży**

Wartość godziwą nieopcyjnych instrumentów pochodnych oraz papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się stosując modele wyceny bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych możliwych do otrzymania z danego instrumentu finansowego. Opcje wyceniane są przy użyciu modeli wyceny opcji. Zmienne oraz założenia używane do wyceny obejmują w miarę dostępności, dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków. Przy wycenie nienotowanych papierów dłużnych dostępnych do sprzedaży, przyjmowane są również założenia dotyczące ryzyka kredytowego kontrahenta, które wpływają na wycenę instrumentów. Zmiana tych założeń mogłaby mieć wpływ na wycenę wyżej wymienionych instrumentów finansowych.

- **Kalkulacja rezerwy na odprawy emerytalne, rentowe oraz nagrody jubileuszowe**

Rezerwa na odprawy emerytalne, odprawy rentowe i nagrody jubileuszowe tworzona jest indywidualnie dla każdego pracownika na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzanej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Podstawę do wyznaczania wartości rezerw na świadczenia pracownicze stanowią regulacje wewnętrzne a w szczególności Zakładowy Układ Zbiorowy Pracy, obowiązujący w Banku. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych z uwzględnieniem wymogów Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, a w szczególności MSR 19. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Rezerwę utworzono na podstawie listy osób zawierającej wszystkie niezbędne dane o pracownikach ze szczególnym uwzględnieniem stażu pracy, wieku oraz płci. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia bilansowego. Zyski i straty z obliczeń aktuarialnych są rozpoznawane w rachunku zysków i strat.

- **Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych**

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych oraz nieruchomości inwestycyjnych uwzględniane są m.in.:

- 1) dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania, odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywności wykorzystania, itp.,
- 2) utratę przydatności z przyczyn technologicznych,
- 3) okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- 4) zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- 5) inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, bądź też w sytuacji, kiedy szacowany okres użytkowania jest krótszy, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

d) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia, wykazywane według wartości nominalnej.

e) Aktywa finansowe

Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem wyceny, odnoszonym do rachunku zysków i strat; aktywa finansowe dostępne do sprzedaży; kredyty, pożyczki i inne należności; aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności. Grupa Kapitałowa decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

- **Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej ze skutkiem wyceny, odnoszonym do rachunku zysków i strat**

W ramach tej kategorii Grupa Kapitałowa wyróżnia: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe zaklasyfikowane w momencie początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

- 1) nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie;
- 2) częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków;
- 3) instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi).

Każdy składnik aktywów finansowych może być wyznaczony przy początkowym ujęciu jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, z wyjątkiem inwestycji w instrumenty kapitałowe, dla których nie istnieje cena rynkowa kwotowana na aktywnym rynku, i których wartości godziwej nie można wycenić w wiarygodny sposób.

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu stanowią: dłużne i kapitałowe papiery wartościowe, pożyczki i należności, które nabyto lub zaliczono do tej kategorii, w momencie udzielenia – z zamiarem sprzedaży w krótkim terminie. Do tej kategorii kwalifikowane są także instrumenty pochodne.

Instrumenty kapitałowe

Instrumenty kapitałowe, zarządzane przez Dom Maklerski PKO BP SA, zakwalifikowane są do kategorii aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny, odnoszonym do rachunku zysków i strat, ustalonej w następujący sposób:

- 1) dla instrumentów kapitałowych, dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej,
- 2) dla instrumentów kapitałowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, jako cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji a dniem bilansowym nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość.

Instrumenty dłużne

Dłużne instrumenty zakwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat (przeznaczone do obrotu), która ustalona jest w następujący sposób:

- 1) dla dłużnych instrumentów, dla których istnieje aktywny rynek - według ceny rynkowej (*bid price*),
- 2) dla dłużnych instrumentów, dla których nie istnieje aktywny rynek - według jednej z poniższych metod:
 - a) metodą wartości aktywa referencyjnego,
 - b) metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych,
 - c) jako cena ostatnio przeprowadzonej na rynku transakcji pod warunkiem, że w okresie między datą transakcji, a dniem bilansowym nie nastąpiły znaczne zmiany uwarunkowań gospodarczych, które mogłyby wpłynąć na jej wartość.

Skutki zmiany wartości godziwej zaliczane są odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej.

Przychody/koszty z odsetek związane z tymi instrumentami ustala się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, jak również wszelkie odpisy dyskonta, premii, które wykazywane są w rachunku zysków i strat odpowiednio w pozycjach: przychody z tytułu odsetek i koszty z tytułu odsetek.

Instrumenty pochodne

Instrument pochodny staje się aktywem, jeśli jego wartość godziwa jest dodatnia, a zobowiązaniem w przypadku, gdy jego wartość godziwa jest ujemna. Wartość godziwą instrumentów finansowych znajdujących się w obrocie na rynku stanowi cena rynkowa. W pozostałych przypadkach jest to wartość godziwa określona na podstawie modelu wyceny, do którego dane pobrano z aktywnego rynku. Wykorzystywane techniki bazują między innymi na modelach zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modelach opcji oraz krzywych dochodowości.

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w dniu zawarcia transakcji w wartości godziwej a następnie na datę bilansową wyceniane do wartości godziwej. W przypadku, gdy oszacowana wartość godziwa jest niższa bądź wyższa od wartości godziwej na poprzedzający dzień bilansowy (dla transakcji zawartych w danym okresie bilansowym w wartości godziwej), Grupa Kapitałowa zalicza tę wartość odpowiednio do wyniku na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub do wyniku z pozycji wymiany (dla transakcji FX swap, FX forward oraz transakcje CIRS) w korespondencji odpowiednio z pozycją „Pochodne instrumenty finansowe”.

Efekt ostatecznego rozliczenia transakcji pochodnych wykazuje się w wyniku z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej ze skutkiem odnoszonym do rachunku zysków i strat lub w wyniku z pozycji wymiany. Kwoty bazowe transakcji pochodnych wykazane są w pozycjach pozabilansowych w dniu zawarcia transakcji i przez cały okres ich trwania.

Wbudowane instrumenty pochodne

W Grupie występują wbudowane instrumenty pochodne, które stanowią składniki zawartych umów zarówno o charakterze finansowym, jak i niefinansowym, a całość lub część przepływów pieniężnych związanych z takimi umowami zmienia się w sposób podobny do tego, jaki powodowałby samodzielny instrument pochodny. Oceny, czy dana umowa zawiera wbudowany instrument pochodny, dokonuje się na moment przystąpienia do umowy. Ponowna ocena jest dokonywana jedynie wtedy, gdy nastąpią zmiany w umowie istotnie wpływające na wynikające z niej przepływy pieniężne.

Instrumenty pochodne podlegające wydzieleniu z umów zasadniczych i osobnemu ujęciu w księgach rachunkowych wyceniane są według wartości godziwej. Wycena prezentowana jest w bilansie w pozycji „Pochodne instrumenty finansowe”. Zmiany w wycenie do wartości godziwej instrumentów pochodnych odnoszone są do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”.

Instrument pochodny wykazywany jest odrębnie, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej,
- 2) charakter ekonomiczny wbudowanego instrumentu oraz ryzyka z nim związane nie są ściśle powiązane z charakterem ekonomicznym umowy zasadniczej i ryzykami z niej wynikającymi,
- 3) odrębny instrument, którego charakterystyka odpowiada cechom wbudowanego instrumentu pochodnego, spełniałby definicję instrumentu pochodnego,
- 4) możliwe jest wiarygodne ustalenie wartości godziwej wbudowanego instrumentu pochodnego.

W przypadku umów nie będących instrumentami finansowymi, których składnikiem jest instrument spełniający powyższe warunki, wbudowany instrument pochodny zalicza się do pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej”, odnoszony do rachunku zysku i strat.

- **Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży**

Są to aktywa finansowe, dla których okres utrzymywania nie jest określony a nie zostały zaklasyfikowane ani do portfela aktywów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ani do portfela aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności. W skład portfela wchodzi: dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz pożyczki i należności nieuwzględnione w pozostałych kategoriach. Odsetki od aktywów dostępnych do sprzedaży nalicza się przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej i ujmuje się w rachunku zysków i strat w przychodach odsetkowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej w stosunku do wyceny według zamortyzowanego kosztu odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny. Pozycja dotycząca kapitału z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości. W przypadku wystąpienia trwałej utraty wartości wskazanego składnika aktywów, zaklasyfikowanego do portfela dostępnego do sprzedaży, wcześniej ujęte zwiększenia wartości z przeszacowania do wartości godziwej pomniejszają „Kapitał z aktualizacji wyceny”. Jeżeli kwota uprzednio ujętych zwyżek jest niewystarczająca na pokrycie trwałej utraty wartości, różnicę odnosi się do rachunku zysków i strat.

Odpisów z tytułu utraty wartości nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat w odniesieniu do instrumentów kapitałowych tj. wszelkie późniejsze wzrosty wartości godziwej ujmuje się w kapitale z aktualizacji wyceny. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Instrumenty kapitałowe

Instrumenty kapitałowe zakwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży, wykazane są według wartości godziwej ustalonej w następujący sposób:

- 1) dla instrumentów kapitałowych, dla których istnieje aktywny rynek - według wartości rynkowej (oferta kupna),
- 2) dla instrumentów kapitałowych, dla których nie istnieje aktywny rynek:
 - a) jako otrzymana bieżąca oferta kupna,
 - b) w drodze wyceny przez wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny świadczący tego rodzaju usługi.

W przypadku braku możliwości ustalenia wartości godziwej instrumenty kapitałowe wycenia się po cenie nabycia, pomniejszonej o odpis z tytułu utraty wartości.

Skutki zmiany wartości godziwej instrumentów kapitałowych zakwalifikowanych do papierów dostępnych do sprzedaży odnosi się na kapitał z aktualizacji wyceny, z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Instrumenty dłużne

Instrumenty dłużne zakwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży, wykazane są według wartości godziwej ustalonej w następujący sposób:

- 1) dla instrumentów dłużnych, dla których istnieje aktywny rynek - według ceny rynkowej (*bid price*),
- 2) dla instrumentów dłużnych, dla których nie istnieje aktywny rynek według jednej z poniższych metod:
 - a) metodą wartości aktywa referencyjnego,
 - b) metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych na podstawie rynkowych kwotowań stóp procentowych, skorygowaną o marżę ryzyka równą marży określonej w warunkach emisji.

Skutki zmiany różnicy pomiędzy wartością godziwą, a ustaloną według zamortyzowanego kosztu, odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny, z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości, które ujmowane są w rachunku zysków i strat. Przychody z odsetek oraz dyskonta z zastosowaniem

efektywnej stopy procentowej, Bank zalicza do przychodów odsetkowych. Zysk lub strata odnoszona na kapitał z aktualizacji wyceny stanowi różnicę pomiędzy ustaloną na dzień bilansowy wartością godziwą i wartością tych aktywów według zamortyzowanego kosztu.

- **Kredyty i pożyczki**

Do kategorii pożyczek i należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- 1) aktywa finansowe, które Grupa Kapitałowa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- 2) aktywa finansowe wyznaczone przez Grupę przy początkowym ujęciu, jako dostępne do sprzedaży, lub
- 3) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się, jako dostępne do sprzedaży.

Do tej kategorii zaliczane są kredyty, pożyczki i inne należności nabyte i udzielone. Kredyty, pożyczki i należności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z uwzględnieniem utraty wartości.

Zamortyzowany koszt stanowi wartość, w jakiej kredyt lub pożyczka zostały wycenione w momencie początkowego ujęcia, pomniejszona o spłaty kwoty kapitału oraz powiększona lub pomniejszona o umorzenia wszelkich różnic między wartością początkową a wartością w terminie zapadalności oraz pomniejszona o odpisy z tytułu utraty wartości. Do wyceny według zamortyzowanego kosztu stosuje się efektywną stopę procentową – stopę, która dyskontuje oczekiwany strumień przyszłych płatności pieniężnych do bieżącej wartości bilansowej netto przez okres do zapadalności lub do momentu następnej rynkowej wyceny, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów za dany okres; ustalenie tej stopy obejmuje opłaty otrzymywane przez Grupę, które wpływają na charakterystykę finansową instrumentu. Prowizje, opłaty i koszty transakcji, stanowiące integralny element efektywnego zwrotu z kredytu lub pożyczki korygują ich wartość bilansową i są uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

- **Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności**

Są to aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i terminie zapadalności, które nabyto z zamiarem utrzymywania i Grupa Kapitałowa jest w stanie utrzymać je do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe zaliczone do tej kategorii wycenia się według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Rozliczenie zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej jest ujmowane w rachunku zysków i strat w przychodach odsetkowych.

Instrumenty dłużne kwotowane na aktywnym rynku, utrzymywane do terminu zapadalności, wykazane są według ceny nabycia, skorygowanej o naliczone, metodą efektywnej stopy procentowej odsetki, dyskonto, premię, z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty ich wartości.

f) Ujmowanie transakcji w księgach

Aktywa finansowe oraz zobowiązania finansowe, w tym również transakcje terminowe, z których wynika zobowiązanie lub prawo do nabycia lub sprzedaży w przyszłym terminie ustalonej ilości określonych instrumentów finansowych po ustalonej cenie, wprowadza się do ksiąg rachunkowych, pod datą zawarcia kontraktu, bez względu na przewidziany w umowie termin rozliczenia transakcji.

g) Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse-repo oraz transakcje sell-buy back, buy-sell back są operacjami sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie po określonej cenie.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na moment zawarcia ujmują się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od kontrahenta transakcji. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży ujmują się jako należności od banków lub kredyty i pożyczki udzielone klientom, w zależności od kontrahenta transakcji.

Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana odpowiednio jako koszt/przychód odsetkowy i rozliczana jest w czasie trwania umowy z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej.

h) Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa Kapitałowa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych. Jeżeli takie przesłanki istnieją, Grupa Kapitałowa ustala kwoty odpisów z tytułu utraty wartości. Strata z tytułu utraty wartości jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów, a zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do sytuacji, w których można stwierdzić, iż nastąpiła utrata wartości, Grupa Kapitałowa zalicza w szczególności:

- 1) wystąpienie znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika,
- 2) niedotrzymanie postanowień umownych przez emitenta lub dłużnika, np. niespłacenie odsetek lub kapitału albo zaleganie z ich spłatą,
- 3) przyznanie emitentowi lub dłużnikowi, ze względów ekonomicznych lub prawnych związanych z jego trudnościami finansowymi, udogodnienia, które w innym przypadku nie zostałyby udzielone,
- 4) zaistnienie wysokiego prawdopodobieństwa upadłości lub restrukturyzacji emitenta lub dłużnika,
- 5) zanik obrotu danym składnikiem aktywów finansowych na aktywnym rynku ze względu na trudności finansowe emitenta lub dłużnika.
- 6) wystąpienie zdarzenia umożliwiającego oszacowanie spadku wartości przyszłych przepływów pieniężnych, w tym ich ściągłości, w odniesieniu do grupy aktywów.

W pierwszej kolejności Grupa Kapitałowa ustala, czy nastąpiła utrata wartości aktywów na bazie analizy indywidualnej w odniesieniu do należności indywidualnie znaczących. Jeżeli dla pojedynczego składnika aktywów finansowych nie należy dokonywać odpisu z tytułu utraty wartości, składnik ten, po zaszeregowaniu do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce, poddawany jest zbiorczej ocenie pod kątem wystąpienia utraty wartości.

Grupa Kapitałowa dokonuje podziału należności kredytowych i leasingowych ze względu na wielkość zaangażowania na portfel indywidualny i portfel grupowy.

W portfelu indywidualnym każda pojedyncza ekspozycja kredytowa i leasingowa jest poddawana testowi na utratę wartości. W przypadku rozpoznania utraty wartości, tworzony jest odpis aktualizujący wartość należności. W przypadku, gdy dla danej ekspozycji nie wystąpiły obiektywne przesłanki utraty wartości, ekspozycja ta włączana jest do portfela kredytów lub należności leasingowych ocenianego grupowo.

W portfelu grupowym identyfikowane są grupy o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, które następnie zbiorczo oceniane są pod kątem utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne dowody na utratę wartości aktywów finansowych zakwalifikowanych do kategorii pożyczek i należności, należności z tytułu leasingu finansowego lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności, kwotę odpisu aktualizacyjnego stanowi różnica między wartością bilansową składnika aktywów a bieżącą wartością, oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych, które nie zostały poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z dnia wystąpienia przesłanki dla danego składnika aktywów finansowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez odpisy aktualizujące, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat.

Kalkulacja bieżącej wartości oszacowanych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia, pomniejszonego o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych łącznie pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów odzysków generowanych z aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry odzysków są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji, tak, aby uwzględnić oddziaływanie bieżących warunków oraz wyłączyć czynniki mające wpływ w okresie historycznym, które nie występują obecnie.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty salda odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia, wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

W przypadku wystąpienia utraty wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanego do kategorii dostępnych do sprzedaży, kwota odpisu z tytułu utraty wartości tego instrumentu, ujmowana jest w rachunku zysków i strat, co skutkuje koniecznością przeniesienia skutków jego wyceny poprzednio odniesionej na kapitał z aktualizacji wyceny. Odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych nienotowanych nie odwraca się poprzez rachunek zysków i strat.

Nie dokonuje się odpisów z tytułu utraty wartości w odniesieniu do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

i) Wyłączenie z bilansu instrumentów finansowych

Instrument finansowy zostaje usunięty z bilansu, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z aktywów finansowych lub, kiedy Grupa Kapitałowa przenosi składnik aktywów finansowych na inny podmiot. Przeniesienie to ma miejsce wtedy, gdy Grupa Kapitałowa 1) przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub 2) zatrzymuje umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów, ale przyjmuje umowny obowiązek przekazania tych przepływów jednostce spoza Grupy. Przenosząc składniki aktywów finansowych, Grupa Kapitałowa ocenia, w jakim stopniu zachowuje ryzyko i korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych. W tym przypadku:

- 1) jeżeli Grupa Kapitałowa przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu,
- 2) jeżeli Grupa Kapitałowa zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to w dalszym ciągu ujmuje składnik aktywów finansowych w bilansie,
- 3) jeżeli Grupa Kapitałowa nie przenosi ani nie zachowuje zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów finansowych, to grupa ustala, czy zachowała kontrolę nad tym składnikiem aktywów finansowych. W przypadku zachowania kontroli składnik aktywów finansowych jest ujmowany w bilansie Grupy do wysokości wynikającej z trwałego zaangażowania, odpowiednio w przypadku braku kontroli jest z bilansu wyłączany.

Grupa Kapitałowa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub jego część), gdy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Najczęściej Grupa Kapitałowa wyłącza z bilansu kredyty, gdy podlegają one umorzeniu, przedawnieniu lub są nieściągalne. Wyłączanie z bilansu kredytów, pożyczek i innych należności następuje w ciężar utworzonych na nie odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy nie utworzono odpisów z tytułu utraty wartości lub ich wartość jest mniejsza od wartości kredytu, pożyczki i innej należności, przed odpisaniem należności zwiększa się odpis z tytułu utraty wartości o różnicę pomiędzy wartością należności a dotychczas utworzoną kwotą odpisu z tytułu utraty wartości.

j) Leasing

Grupa Kapitałowa jest stroną umów leasingowych na podstawie, których oddaje do odpłatnego używania i pobierania pożytków środki trwałe lub wartości niematerialne przez uzgodniony okres. Grupa Kapitałowa jest również stroną umów leasingowych, na podstawie, których przyjmuje do użytkowania środki trwałe na uzgodniony okres. Podstawą klasyfikacji umów leasingowych przez Grupę jest zakres, w jakim ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

Umowa leasingu zaliczana jest do leasingu finansowego po spełnieniu osobno lub łącznie następujących warunków:

- umowa przenosi własność składnika aktywów na leasingobiorcę, po zakończeniu okresu leasingu,
- umowa zawiera prawo leasingobiorcy do nabycia składnika aktywów po cenie, która zgodnie z przewidywaniami będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, w którym realizacja prawa zakupu staje się możliwa, iż na dzień rozpoczęcia leasingu można być wystarczająco pewnym, że leasingobiorca z tego prawa skorzysta,
- okres leasingu odpowiada w przeważającej części okresowi ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów, nawet jeśli tytuł prawny nie ulega przeniesienia,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji,
- leasingobiorca ma możliwość przedłużenia umowy (lub zawarcia nowej umowy) na dodatkowy okres za opłatą znacząco niższą od opłat obowiązujących na rynku,
- leasingobiorca może wypowiedzieć umowę, a wszelkie związane z tym straty leasingodawcy pokrywa leasingobiorca,
- zyski lub straty związane z wahaniami wartości końcowej składnika aktywów przypadają leasingobiorcy.

Umowy leasingowe, zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego.

- **Grupa Kapitałowa jako leasingodawca**

W przypadku umów leasingu finansowego Grupa Kapitałowa, jako leasingodawca, ujmuje należności w kwocie równej bieżącej wartości umownych opłat leasingowych powiększone o ewentualną niegwarantowaną wartość końcową przypisaną leasingodawcy ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Należności te są wykazywane w pozycji aktywów „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu finansowego są dzielone między przychody finansowe i zmniejszenie salda należności w sposób umożliwiający uzyskania stałej stopy procentowej od pozostałej do spłaty należności.

W przypadku umów leasingu operacyjnego, początkowe koszty bezpośrednie poniesione w toku negocjowania umów leasingu operacyjnego dodaje się do wartości bilansowej środka stanowiącego przedmiot leasingu i ujmuje przez okres trwania leasingu na tej samej podstawie, co przychodu z tytułu wynajmu. Warunkowe opłaty leasingowe ujmowane jako przychód w okresie, w którym staną się należne. Opłaty leasingowe należne z tytułu umów, które nie spełniają warunków umowy leasingu finansowego (umowy leasingu operacyjnego), ujmowane są jako przychody w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

- **Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca**

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową w okresie trwania leasingu.

k) Zapasy

Zapasy związane są głównie z działalnością developerską Grupy Kapitałowej są wyceniane według niższej z dwóch wartości ceny nabycia/kosztu wytworzenia i możliwej do uzyskania ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione na doprowadzenie każdego składnika zapasów do jego aktualnego miejsca i stanu są ujmowane w następujący sposób: produkty gotowe (lokalne mieszkalne i usługowe) i produkty w toku (lokalne mieszkalne i usługowe w budowie oraz grunty przeznaczone pod zabudowę) – według kosztów bezpośrednich oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji. W przypadkach uzasadnionych niezbędnym, długotrwałym przygotowaniem produktu do sprzedaży bądź długim okresem wytwarzania produktu, cenę nabycia lub koszt wytworzenia zwiększa się o koszt obsługi zobowiązania zaciągniętego w celu finansowania zapasu produktów w okresie przygotowania do sprzedaży.

Ceną sprzedaży netto możliwą do uzyskania jest szacowana cena sprzedaży dokonywana w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartość rozchodu ustala się z zastosowaniem metody „pierwsze weszło – pierwsze wyszło” („FIFO”).

l) Rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne

Rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne wykazywane są na dzień bilansowy według cen nabycia lub kosztów wytworzenia, po pomniejszeniu o odpisy umorzeniowe oraz odpisy z tytułu trwałej utraty ich wartości. Nieruchomości na moment przejścia na MSSF wycenione zostały do wartości godziwej. Amortyzacja naliczana jest od wszystkich aktywów trwałych, których wartość ulega obniżeniu na skutek używania lub upływu czasu, metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego aktywa. Przyjęte okresy i stawki amortyzacyjne podlegają okresowej weryfikacji. Jeśli zaistniały zdarzenia bądź zaszły zmiany wskazujące na to, że wartość bilansowa rzeczowych aktywów trwałych może nie być możliwa do odzyskania, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem utraty wartości. Odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości odnoszone są bezpośrednio do rachunku zysku i strat jako koszt danego okresu. Nie amortyzuje się gruntów oraz wartości niematerialnych bez określonego okresu użytkowania, natomiast dokonuje się, corocznego testu na utratę wartości.

Koszty związane z nabyciem lub wytworzeniem budynków dzieli się na istotne części składowe tego budynku (komponenty), w przypadku, gdy części składowe posiadają różne okresy użytkowania lub, gdy każda z nich dostarcza Grupie korzyści w inny sposób. Każda część składowa tego budynku, amortyzowana jest odrębnie.

Rozpoczęcie amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych następuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym ten środek przyjęto do używania, a jej zakończenie, nie później niż z chwilą:

- 1) zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową danego składnika aktywów, lub
- 2) przeznaczenia go do likwidacji, lub
- 3) sprzedaży, lub
- 4) stwierdzenia jego niedoboru, lub
- 5) ustalenia w wyniku weryfikacji, że przewidywana wartość końcowa składnika aktywów przewyższa jego wartość bilansową (netto).

Dla wartości niematerialnych przyjmuje się, że wartość końcowa wynosi zero, chyba, że istnieje zobowiązanie strony trzeciej do ich odkupienia lub, gdy istnieje i będzie istniał pod koniec używania składnika, aktywny rynek i można określić jego wartość na tym rynku.

Okresy amortyzacyjne dla podstawowych grup środków trwałych oraz wartości niematerialnych stosowane w Grupie Kapitałowej PKO BP SA:

Środki trwałe	Okresy
Budynki, lokale, spółdzielcze prawa do lokalu	od 2 do 60 lat
Ulepszenia w obcych środkach trwałych (budynkach, lokalach)	od 2 do 10 lat (lub okres najmu, jeśli jest krótszy)
Maszynty, urządzenia techniczne, narzędzia i przyrządy	od 3 do 15 lat
Zespoły komputerowe	od 2 do 10 lat
Środki transportu	od 3 do 5 lat

Wartości niematerialne	Okresy
Oprogramowania	od 2 do 10 lat
Pozostałe wartości niematerialne	od 1 do 5 lat

Wartość firmy z tytułu przejęcia jednostki gospodarczej jest początkowo ujmowana według ceny nabycia, stanowiącej, nadwyżkę kosztów przejęcia kontroli nad jednostką gospodarczą nad udziałem jednostki dominującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych. Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia, pomniejszona o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się corocznie.

Wartość firmy na nabyciu spółek zależnych jest wykazywana w wartościach niematerialnych a wartość firmy na nabyciu spółek stowarzyszonych i współzależnych jest wykazywana w pozycji „Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne”.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego z ośrodków, wypracowujących środki pieniężne, które mogą skorzystać z synergii połączenia. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie odzyskiwalnej wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana część wartości firmy. W przypadku, gdy odzyskiwalna wartość ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności, wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do wartości bilansowej sprzedanej części działalności.

m) Nieruchomości inwestycyjne

Początkowo nieruchomości inwestycyjne są ujmowane według ceny nabycia z uwzględnieniem kosztów transakcji. Po początkowym ujęciu nieruchomości inwestycyjne są wyceniane zgodnie z wymogami modelu ceny nabycia (czyli pomniejszane o amortyzację oraz odpisy z tytułu utraty wartości). Nieruchomości inwestycyjne są usuwane z bilansu w przypadku ich zbycia lub w przypadku stałego wycofania nieruchomości inwestycyjnej z użytkowania, gdy nie są spodziewane żadne przyszłe korzyści z jej sprzedaży. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia nieruchomości inwestycyjnej z bilansu są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

n) Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży klasyfikuje się aktywa, których wartość bilansowa ma zostać odzyskana w drodze ich odsprzedaży, a nie dalszego wykorzystania. Jako przeznaczone do sprzedaży, klasyfikowane są jedynie aktywa dostępne do natychmiastowej sprzedaży w bieżącym stanie, których sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto, taki składnik aktywów jest oferowany na sprzedaż po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta, jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Odpisy aktualizujące wartość aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży, ujmowane są w rachunku zysków i strat za okres, w którym dokonano tych odpisów. W stosunku do aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

o) Udziały w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych wyceniane metodą praw własności

Metoda praw własności polega na wycenie akcji i udziałów w innych jednostkach według ceny nabycia skorygowanej o zmiany w aktywach netto danej jednostki po dacie nabycia. Wartość inwestycji Grupy w aktywach netto jednostki współzależnej lub stowarzyszonej, w tym niepodlegająca amortyzacji wartość firmy powstała w ramach transakcji ich nabycia, poddawana jest testowi na utratę wartości, dokonywanemu przynajmniej raz w roku.

Jeżeli udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej lub współzależnej jest równy lub przewyższa jej wartość bilansową, wartość inwestycji wykazuje się w wartości zerowej, a dalsza strata (poniżej wartości bilansowej równej zero) wykazywana jest w wysokości, w jakiej Grupa Kapitałowa zobowiązała się lub dokonała płatności w imieniu jednostki stowarzyszonej lub współzależnej w celu wypełnienia obowiązków (zobowiązań) tej jednostki, które Grupa Kapitałowa gwarantowała, lub, co do wypełnienia, których w inny sposób się zobowiązała.

p) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych i wynik z pozycji wymiany

Grupa Kapitałowa wykazała aktywa i zobowiązania pieniężne stanowiące bilansowe i pozabilansowe pozycje walutowe w złotych po przeliczeniu według średniego kursu NBP, obowiązującego na dzień bilansowy. Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażone w walutach obcych, które są tworzone w złotych podlegają uaktualnieniu wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Zrealizowane i niezrealizowane różnice kursowe zaliczane są do rachunku zysków i strat.

q) Kursy waluty przyjęte przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Na każdy dzień bilansowy Grupa przelicza pozycje pieniężne w walucie obcej przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego na dzień bilansowy. Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji. Pozycje

niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przeliczane są przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Wynik finansowy oraz sytuację majątkową i finansową jednostki, przelicza się na inną walutę prezentacji z zastosowaniem następujących zasad:

- aktywa i pasywa każdego prezentowanego bilansu (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) - po kursie zamknięcia na dany dzień bilansowy;
- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat (tj. z uwzględnieniem danych porównawczych) - po kursach wymiany na dzień zawarcia transakcji;
- wszystkie powstałe różnice kursowe ujmuje się w oddzielnej pozycji kapitału własnego.

Do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 30 czerwca 2008 roku dla euro przyjęto kurs 3,3542 PLN/EUR, będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski, obowiązującym na dzień bilansowy, natomiast do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2007 roku na euro przyjęto kurs 3,5820 PLN/EUR będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski obowiązującym na dzień bilansowy.

Pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku przeliczono na euro według kursu 3,4776 PLN/EUR stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego sprawozdaniem finansowym. Natomiast dane finansowe dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku przeliczono na euro według kursu 3,8486 PLN/EUR stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego porównawczymi danymi finansowymi.

EUR	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	3,3542	3,7658
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	3,4776	3,8486
Najwyższy kurs w okresie	3,6577	3,9385*
Najniższy kurs w okresie	3,3542	3,7465*

* zmiana prezentacji – najwyższy i najniższy kurs ze średnich kursów ogłoszonych przez NBP w ciągu I półrocza 2007 roku

Do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 30 czerwca 2008 roku dla hrywny przyjęto kurs 0,4662 PLN/UAH będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski, obowiązującym na dzień bilansowy, natomiast do przeliczenia wartości pozycji bilansowych i pozabilansowych na dzień 31 grudnia 2007 roku na hrywny przyjęto kurs 0,4814 PLN/UAH będący kursem średnim ogłoszonym przez Narodowy Bank Polski, obowiązującym na dzień bilansowy.

Główne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku przeliczono na hrywny według kursu 0,4617 PLN/UAH stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego sprawozdaniem finansowym. Natomiast dane finansowe dotyczące rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku przeliczono na hrywny według kursu 0,5738 PLN/UAH, stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ogłaszanych przez Narodowy Bank Polski, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca objętego porównawczymi danymi finansowymi.

UAH	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Kurs obowiązujący na ostatni dzień okresu	0,4662	0,5562
Kurs stanowiący średnią arytmetyczną kursów obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca danego okresu	0,4617	0,5738
Najwyższy kurs w okresie	0,4992	0,6018*
Najniższy kurs w okresie	0,4324	0,5492*

* zmiana prezentacji – najwyższy i najniższy kurs ze średnich kursów ogłoszonych przez NBP w ciągu I półrocza 2007 roku

r) Udzielone zobowiązania pozabilansowe

W ramach działalności operacyjnej Grupa Kapitałowa zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w bilansie jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- 1) możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli podmiotów z Grupy;
- 2) obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w bilansie, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wycenia się ją według wartości wyższej z:

- 1) wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- 2) wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

Najistotniejsze pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych stanowią przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceńodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37 i MSR 39.

s) Podatek dochodowy odroczony

Podatek dochodowy odroczony ujmowany jest w wysokości różnicy pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową dla celów raportowania finansowego. Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Wartość podatku dochodowego odroczonego ustalana jest z zastosowaniem metody bilansowej jako zmiana stanu pozycji bilansowych - aktywów i rezerw na odroczony podatek dochodowy. Rezerwa i aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego Grupy wykazywane są w bilansie odpowiednio po stronie aktywów lub zobowiązań. Zmiana stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego zaliczana jest do obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego z wyjątkiem skutków wyceny aktywów finansowych odnoszonych na kapitał z aktualizacji wyceny, w przypadku których zmiany stanu rezerwy oraz aktywa z tytułu podatku dochodowego odroczonego są również rozliczane z kapitałem z aktualizacji wyceny. Przy ustalaniu podatku dochodowego odroczonego uwzględnia się wartość aktywa i rezerwy na odroczony podatek na dzień bilansowy rozpoczynający i kończący okres sprawozdawczy.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Grupa Kapitałowa dla spółek działających na terytorium Polski stosuje stawkę podatkową w wysokości 19%, natomiast dla spółek działających na terytorium Ukrainy w wysokości 25%.

Grupa Kapitałowa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczonego podatku dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

t) Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej

Zobowiązania finansowe wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat stanowią instrumenty pochodne wyceniane zgodnie z zasadami opisanymi w punkcie e) niniejszej informacji dodatkowej.

u) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Jeżeli dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przepływów pieniężnych, a więc także rzetelnie ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

v) Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę

Instrumenty dłużne wyemitowane przez Grupę są wykazywane jako zobowiązania i są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej. Koszty z tytułu odsetek oraz prowizji i opłat zapłaconych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, Grupa Kapitałowa zalicza w rachunku zysków i strat do kosztów odsetkowych.

w) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne i przychody przyszłych okresów

Pozycja obejmuje głównie prowizje rozliczane liniowo oraz inne dochody pobrane z góry, których rozliczenie do rachunku zysków i strat nastąpi w przyszłych okresach sprawozdawczych.

Składnikami kosztów rozliczanych w czasie są rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnych okresach oraz rozliczenia z tytułu świadczeń na rzecz pracowników (m.in. premie, nagrody oraz niewykorzystane urlopy). Koszty i przychody rozliczane w czasie prezentuje się w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

x) Rozliczenie międzyokresowe kosztów – czynne

Rozliczenia międzyokresowe czynne dotyczą poszczególnych rodzajów wydatków, których rozliczenie w ciężar rachunku zysków i strat nastąpi stosownie do upływu czasu w przyszłych okresach sprawozdawczych. Rozliczenia międzyokresowe prezentuje się w bilansie w pozycji „Inne aktywa”.

y) Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne. Są one tworzone kiedy Grupa posiada obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych oraz prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku. Zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym, pracownicy PKO BP SA mają prawo do nagród jubileuszowych po przepracowaniu określonej liczby lat oraz do odpraw emerytalno-rentowych w momencie odchodzenia na emeryturę lub rentę. Grupa Kapitałowa okresowo dokonuje wyliczenia aktuarialnego rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników.

Grupa Kapitałowa tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, po uwzględnieniu wszystkich pozostających do wykorzystania zaległych dni urlopów oraz z tytułu odszkodowań i odpraw pieniężnych wypłacanych pracownikom z którymi zostaje rozwiązany stosunek pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników a także z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie.

z) Ustalanie wyniku finansowego

Grupa Kapitałowa ujmuje wszystkie istotne pozycje kosztów i przychodów zgodnie z zasadami: memoriału, współmierności przychodów i kosztów, ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań, tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości.

• Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody i koszty z tytułu odsetek obejmują odsetki, w tym dyskonto i premię, ujmowane na zasadzie memoriałowej z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. W przychodach odsetkowych ujmowane są również rozliczane w czasie z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej opłaty i prowizje otrzymane i zapłacone, wchodzące w skład wyceny instrumentu finansowego.

• Przychody i koszty z tytułu prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału z chwilą wykonania usługi. Do przychodów prowizyjnych zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Grupę za wykonanie czynności niezwiązanych z wewnętrzną stopą zwrotu kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Grupę w okresie dłuższym niż 3 miesiące. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach płatności.

• Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend są ujmowane w rachunku zysków i strat Grupy w dniu ustalenia praw udziałowców/akcjonariuszy do ich otrzymania.

• Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaliczonych do aktywów/zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz efekt ich wyceny do wartości godziwej.

• Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży.

• Wynik z pozycji wymiany

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane, jak niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na dzień bilansowy średniego kursu NBP oraz z wyceny do wartości godziwej niezrealizowanych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS).

• Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się przychody i koszty niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie zyski ze sprzedaży/likwidacji składników majątku trwałego i aktywów przejętych za długi, odzyskanych należności nieściągalnych, otrzymanych odszkodowań, kar, grzywien, przychodów z tytułu dzierżawy/najmu nieruchomości oraz rozwiązyanych rezerw na sprawy sporne i aktywa przejęte za długi. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty ze sprzedaży/likwidacji majątku trwałego, w tym aktywów przejętych za długi, koszty windykacji należności, koszty rezerw na sprawy sporne oraz darowizny.

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zalicza się również, w jednostkach zależnych, odpowiednio przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów, jak również koszty ich wytworzenia.

Przychody ze świadczenia usług budowlanych (działalność deweloperska) rozpoznawane są z zastosowaniem metody zakończonego kontraktu, polegającej na ujmowaniu w trakcie trwania budowy wszystkich kosztów dotyczących robót budowlanych, jako produkcji w toku, natomiast wpłat wnoszonych na poczet nabycia lokali jako przychodów przyszłych okresów.

aa) Podatek dochodowy bieżący

Podatek dochodowy bieżący obliczany jest na podstawie zysku księgowego brutto skorygowanego o przychody, które zgodnie z przepisami podatkowymi nie są zaliczane do przychodów podatkowych, przychody podatkowe niebędące przychodami księgowymi, koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodów i koszty podatkowe niebędące kosztami księgowymi, zgodnie z właściwymi przepisami prawa podatkowego. Pozycje te obejmują głównie przychody i koszty z tytułu odsetek naliczonych do otrzymania i zapłacenia oraz rezerwy na należności, zobowiązania pozabilansowe i inne aktywa.

Przy ustaleniu podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych uwzględniono przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 marca 2003 roku w sprawie przedłużenia bankom, realizującym program związany z udzielaniem pożyczek (kredytów) na cele budownictwa mieszkaniowego ze środków Funduszu Hipotecznego, terminów wpłat zaliczek i podatku dochodowego od osób prawnych (Dz. U. Nr 58, poz. 511).

bb) Kapitały własne

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone przez spółki Grupy Kapitałowej zgodnie z obowiązującym prawem oraz ze statutem. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych. Pozycje kapitałów własnych jednostek zależnych, inne niż kapitał zakładowy w części, w jakiej jednostka dominująca jest właścicielem jednostki zależnej, dodaje się do odpowiednich pozycji kapitałów własnych jednostki dominującej. Do kapitałów własnych Grupy Kapitałowej włącza się tylko te części kapitałów własnych jednostek zależnych, które powstały po dniu nabycia udziałów lub akcji przez jednostkę dominującą. W szczególności dotyczy to zmiany kapitałów z tytułu osiągniętego zysku lub poniesionej straty oraz aktualizacji wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

- 1) kapitał zakładowy dotyczy jedynie kapitału podmiotu dominującego i wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru przedsiębiorców według wartości nominalnej,
- 2) kapitał zapasowy tworzony jest zgodnie ze statutami Spółek Grupy z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Spółek Grupy,
- 3) kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz związaną z nimi wartość podatku odroczonego. W bilansie kapitał z aktualizacji wyceny, prezentowany jest w ujęciu netto,
- 4) kapitały rezerwowe służące celom określonym w statucie tworzone są z odpisów z zysku,
- 5) składnik kapitałowy – różnice kursowe – obejmuje różnice kursowe powstałe z przeliczenia na walutę polską wyniku finansowego netto jednostki zagranicznej po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów waluty na dzień kończący każdy miesiąc okresu obrotowego, ustalonych przez NBP oraz różnice kursowe powstałe z wyceny aktywów netto w jednostce zagranicznej,
- 6) fundusz ogólnego ryzyka w PKO BP SA tworzony jest zgodnie z ustawą Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 roku (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.), zwanego dalej „Prawo bankowe”, z zysku po opodatkowaniu i przeznaczony jest na niezidentyfikowane ryzyka działalności Spółek Grupy.

Do kapitałów, zaliczany jest także:

- 1) wynik finansowy w trakcie zatwierdzania pomniejszony o planowane dywidendy,
- 2) zadeklarowane po dniu bilansowym, niewypłacone dywidendy.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik brutto z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowany o obciążenie z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych oraz o zyski (straty) udziałowców mniejszościowych.

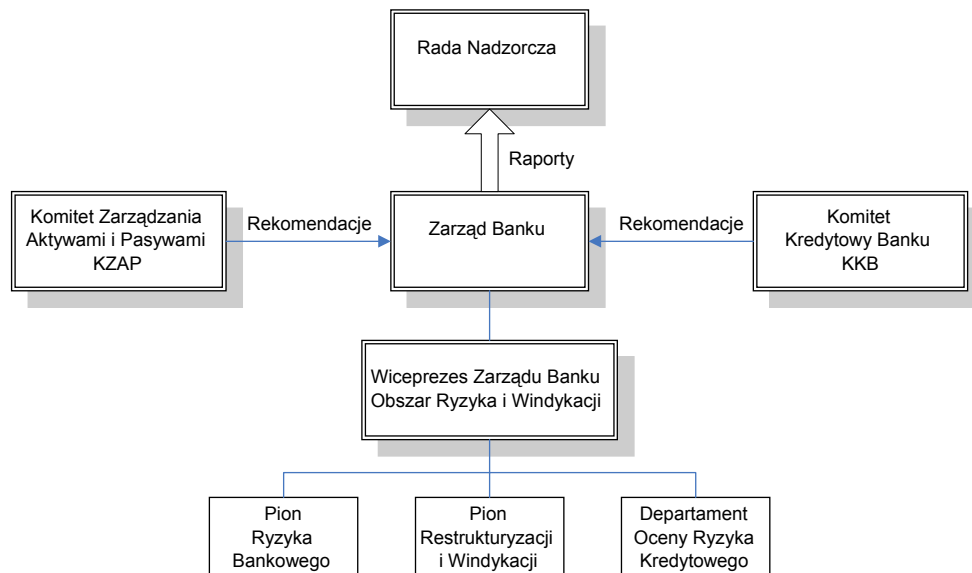
3. Cele i zasady zarządzania ryzykiem związanym z instrumentami finansowymi

Działalność bankowa jest narażona na wiele rodzajów ryzyka, między innymi takich jak ryzyko kredytowe, rynkowe, operacyjne oraz biznesowe. Kontrolowanie wpływu tych rodzajów ryzyka na funkcjonowanie Grupy Kapitałowej PKO BP SA należy do najważniejszych celów zarządzania Bankiem oraz Grupą Kapitałową, a poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

Zarządzanie ryzykiem w Banku opiera się na następujących zasadach:

- zachowana jest pełna niezależność organizacyjna obszaru ryzyka i windykacji od działalności biznesowej,
- zarządzanie ryzykiem jest zintegrowane z systemami planistycznymi i kontrolingowymi,
- obszar ryzyka i windykacji wspiera na bieżąco realizację celów biznesowych przy zachowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka,
- poziom ryzyka jest na bieżąco kontrolowany,
- model zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka.

Model organizacyjny zarządzania ryzykiem

Na proces zarządzania ryzykiem bankowym w Grupie Kapitałowej składają się następujące czynności:

- identyfikacja ryzyka polegająca na określeniu źródeł ryzyka zarówno aktualnych, jak i potencjalnych, które wynikają z bieżącej i planowanej działalności Banku,
- pomiar ryzyka,
- podejmowanie decyzji dotyczących akceptowalnego poziomu ryzyka, planowanie działań, wydawanie rekomendacji i zaleceń, tworzenie procedur oraz narzędzi wspomagających,

- monitorowanie polegające na stałym nadzorowaniu poziomu ryzyka w oparciu o przyjęte metody pomiaru ryzyka,
- raportowanie obejmujące cykliczne informowanie Kierownictwa o skali narażenia na ryzyko i podjętych działaniach.

Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany w otoczeniu, na które składają się:

- wykorzystywane metody i metodyki ujęte w system regulacji wewnętrznych,
- środowisko informatyczne Banku umożliwiające przepływ informacji niezbędnych do oceny ryzyka oraz jego kontroli (w tym: centralne systemy informatyczne wspierające ocenę ryzyka oraz centralne bazy danych),
- organizacja wewnętrzna obejmująca komórki organizacyjne, ich zadania, zakres odpowiedzialności oraz wzajemne relacje.

Proces zarządzania ryzykiem jest nadzorowany przez Radę Nadzorczą Banku, która regularnie otrzymuje informacje o profilu ryzyka w Banku i Grupie Kapitałowej PKO BP SA oraz o najważniejszych działaniach podejmowanych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Zarząd Banku odpowiada za strategię zarządzania ryzykiem, w tym za nadzorowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Bank w zakresie zarządzania ryzykiem. Zarząd Banku akceptuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Banku oraz regulacje wewnętrzne określające system zarządzania ryzykiem. Operacyjne zarządzanie ryzykiem – w zakresie przyznanych kompetencji – prowadzą komórki organizacyjne Banku zgrupowane w ramach Pionu Ryzyka Bankowego, Pionu Restrukturyzacji i Windykacji oraz Departament Oceny Ryzyka Kredytowego.

Celem Pionu Ryzyka Bankowego jest przygotowanie i wprowadzanie systemowych rozwiązań w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym, operacyjnym, braku zgodności, rynkowym i strategicznym, jak również zarządzania adekwatnością kapitałową.

Celem Pionu Restrukturyzacji i Windykacji jest zapewnienie efektywnej i sprawnej windykacji oraz restrukturyzacji wierzytelności trudnych.

Celem Departamentu Oceny Ryzyka Kredytowego jest ocena i weryfikacja poziomu oszacowań ryzyka kredytowego pojedynczych zaangażowań kredytowych, które ze względu na skalę ekspozycji lub poziom ryzyka wymagają szczególnej uwagi.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym i portfelowym ryzykiem kredytowym w Banku wspierają dwa komitety, którym przewodniczy wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Obszar Ryzyka i Windykacji:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami („KZAP”),
- Komitet Kredytowy Banku („KKB”).

KZAP podejmuje decyzje oraz wydaje rekomendacje dla Zarządu Banku w zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym, zarządzania portfelowym ryzykiem kredytowym oraz zarządzania aktywami i pasywami Banku.

KKB podejmuje decyzje kredytowe w odniesieniu do pojedynczych znaczących wartościowo zaangażowań kredytowych, bądź wydaje rekomendacje w tym zakresie dla Zarządu Banku. Komitety kredytowe funkcjonują również na innych poziomach struktury organizacyjnej Banku. Ich zadaniem jest wydawanie rekomendacji dotyczących decyzji kredytowych istotnych ze względu na poziom ryzyka lub wielkość ekspozycji.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO BP SA. W ramach tego nadzoru Bank określa i akceptuje strategię rozwoju spółek, również w zakresie poziomu ryzyka, nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w spółkach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych spółek w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest rozumiane jako ryzyko poniesienia strat w wyniku niewywiązania się kontrahenta z zobowiązań wobec banku lub jako ryzyko spadku wartości ekonomicznej wierzytelności banku w wyniku pogorszenia się zdolności kontrahenta do obsługi zobowiązań.

Bank oraz podmioty zależne Grupy Kapitałowej kierują się następującymi zasadami zarządzania ryzykiem kredytowym:

- transakcja kredytowa wymaga wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem jest rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany jest cyklicznie z uwzględnieniem zmieniających się warunków zewnętrznych oraz zmian sytuacji finansowej kredytobiorców,
- ocena ryzyka kredytowego ekspozycji istotnych ze względu na poziom ryzyka lub jej wartość jest poddawana dodatkowej weryfikacji przez służby oceny ryzyka kredytowego, niezależne od służb biznesowych,
- oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależą od oceny poziomu ryzyka kredytowego generowanego przez tę transakcję,
- decyzje kredytowe mogą być podejmowane jedynie przez osoby do tego uprawnione, w granicach ustalonych limitów kompetencji
- ryzyko kredytowe jest dywersyfikowane pod względem obszarów geograficznych, sektorów gospodarki, produktów oraz klientów,
- oczekiwany poziom ryzyka kredytowego jest zabezpieczany poprzez marże kredytowe pobierane od klientów oraz odpisy (rezerwy) z tytułu utraty wartości ekspozycji kredytowych.

Realizację ww. zasad zapewnia stosowanie przez Bank zaawansowanych metod zarządzania ryzykiem kredytowym, zarówno na poziomie pojedynczych ekspozycji kredytowych, jak i na poziomie całego portfela kredytowego Banku. Metody te są weryfikowane i rozwijane w kierunku zgodności z wymaganiami metod ratingów wewnętrznych (IRB).

Metody ratingowe i scoringowe

Ocena ryzyka pojedynczych transakcji kredytowych jest dokonywana w Banku z wykorzystaniem metod scoringowych i ratingowych, które są tworzone, rozwijane i nadzorowane przez Pion Ryzyka Bankowego. Funkcjonowanie metod oceny wspierają specjalistyczne centralne aplikacje informatyczne.

Bank ocenia ryzyko kredytowe klientów indywidualnych w dwóch wymiarach: zdolności kredytowej oraz wiarygodności kredytowej klienta. Ocena zdolności kredytowej polega na zbadaniu bieżącej sytuacji finansowej klienta, zaś ocena wiarygodności kredytowej klienta obejmuje ocenę scoringową oraz ocenę informacji o historii kredytowej klienta pozyskanych z zewnętrznych źródeł informacji i wewnętrznych kartotek Banku. W I półroczu 2008r. Bank nadal rozwijał w/w zasady oceny ryzyka kredytowego klientów indywidualnych m.in. w zakresie rozszerzenia systemu scoringu behawioralnego o kolejne produkty odnawialne znajdujące się w ofercie kredytowej Banku dla klientów indywidualnych – karty kredytowe i kredyty odnawialne Inteligo. W w/w okresie Bank dokonał także uaktualnienia minimalnych wartości parametrów wykorzystywanych przy ocenie zdolności kredytowej klientów indywidualnych ubiegających się o kredyty konsumpcyjne, karty kredytowe, kredyty odnawialne. W ramach zmian wartości parametrów zwiększone zostały m.in. minimalne wydatki stałe gospodarstwa domowego oraz wydatki na bieżącą konsumpcję.

Ocena ryzyka kredytowego związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych dokonywana jest w dwóch wymiarach: klienta oraz transakcji (z wyłączeniem klientów instytucjonalnych rynku detalicznego ocenianych w sposób uproszczony). Miara tych ocen są ratingi: klienta i transakcji. Syntetyczną miarą ryzyka kredytowego odzwierciedlającą poziom ryzyka kredytowego Banku jest tzw. rating łączny. Informacja o ratingach i ocenach scoringowych jest szeroko wykorzystywana w Banku w zarządzaniu ryzykiem kredytowym, systemie kompetencji do podejmowania decyzji kredytowych, ustalaniu kwot aktywacji niezależnych służb oceny ryzyka oraz systemie raportowania.

Polityka zabezpieczeń

Prowadzona przez Bank i spółki zależne Grupy Kapitałowej polityka zabezpieczeń ma na celu należyte zabezpieczenie interesu Grupy Kapitałowej, w tym przede wszystkim ustanowienie zabezpieczenia dającego możliwie najwyższy poziom odzysku z wierzytelności w przypadku konieczności prowadzenia działań windykacyjnych. Polityka w zakresie prawnych zabezpieczeń określona została w przepisach wewnętrznych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ustanawianie określonych typów zabezpieczeń uzależnione jest od produktu oraz rodzaju klienta.

Przy udzielaniu kredytów przeznaczonych na finansowanie rynku mieszkaniowego zabezpieczenie ustanawiane jest obligatoryjnie na nieruchomości. Do czasu skutecznego ustanowienia zabezpieczenia hipotecznego przyjmuje się (w zależności od rodzaju kredytu oraz jego kwoty): ubezpieczenie wierzytelności, poręczenie lub stosuje się podwyższoną marżę kredytową.

Przy udzielaniu kredytów detalicznych dla klientów indywidualnych przyjmuje się najczęściej zabezpieczenie osobiste (poręczenie cywilne, poręczenie wekslowe) albo ustanawia się zabezpieczenia na rachunku bankowym klienta, na samochodzie lub papierach wartościowych.

Zabezpieczenie kredytów przeznaczonych na finansowanie małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów korporacyjnych ustanawia się m.in.: na wierzytelnościach gospodarczych, rachunkach bankowych, rzeczach ruchomych, nieruchomościach czy papierach wartościowych.

Przy przyjmowaniu prawnych zabezpieczeń kredytów Bank stosuje następujące zasady:

- w przypadku znacznych kwotowo kredytów ustanawianych jest kilka rodzajów zabezpieczeń, z uwzględnieniem, jeśli jest to możliwe, łączenia zabezpieczeń osobistych z rzeczowymi,
- preferowane jest przyjmowanie zabezpieczeń płynnych tj. zabezpieczeń rzeczowych, w stosunku do których istnieje znaczne prawdopodobieństwo szybkiego zaspokojenia się przez Bank, przy uzyskaniu ceny zbliżonej do wartości składników określonych przy przyjmowaniu zabezpieczeń,
- zabezpieczenia narażone na ryzyko znacznych niekorzystnych wahań wartości spełniają rolę pomocniczą,
- w przypadku przyjęcia zabezpieczenia rzeczowego, jako dodatkowe zabezpieczenie przyjmowana jest cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia przedmiotu tego zabezpieczenia lub umowa ubezpieczenia wystawiona na rzecz Banku,
- skuteczne ustanowienie zabezpieczeń zgodnie z treścią umowy jest warunkiem uruchomienia środków pieniężnych.

Ustanowione zabezpieczenia podlegają okresowemu monitorowaniu w celu ustalenia aktualnego poziomu ryzyka kredytowego transakcji. Monitorowaniu podlega:

- sytuacja majątkowa/finansowa podmiotu udzielającego zabezpieczenia osobistego,
- stan oraz wartość przedmiotu zabezpieczenia rzeczowego,
- inne uwarunkowania wpływające na potencjalną możliwość odzyskania wierzytelności Banku.

Zabezpieczenia w formie hipoteki na nieruchomości podlegają szczególnej ocenie. Bank dokonuje okresowego monitoringu przyjętych na zabezpieczenie nieruchomości (z uwzględnieniem wskaźnika LtV – english loan to value), jak również monitoruje ceny na rynku nieruchomości. W przypadku, gdy analiza wykaże istotny spadek cen na rynku nieruchomości, w Banku uruchamiane są awaryjne procedury postępowania.

Przy zawieraniu umów leasingowych BFL SA jako właściciel oddawanych w leasing przedmiotów traktuje je jako zabezpieczenie transakcji. W przypadku, gdy płynność (popyt na dany rodzaj środka trwałego na rynku wtórnym), tempo utraty wartości rynkowej przedmiotu bądź sytuacja finansowa klienta według procedur wewnętrznych nie są akceptowalne, stosowane jest dodatkowe zabezpieczenie prawne w formach przewidzianych i stosowanych przez banki. Należą do nich zabezpieczenia rzeczowe takie jak: obciążenia hipoteczne, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia,

umowy odkupu przedmiotów leasingu zawierane z dostawcami oraz zabezpieczenia finansowe takie jak: przelewy wierzytelności, pełnomocnictwa do rachunków bankowych i kaucje.

Pomiar ryzyka portfelowego

W celu określenia poziomu ryzyka kredytowego oraz opłacalności portfeli kredytowych Bank wykorzystuje różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności (PD),
- oczekiwaną stratę kredytową (EL),
- wartość zagrożoną ryzykiem kredytowym (CVaR),
- miary efektywności metodologii scoringowych (Accuracy Ratio),
- udział i strukturę kredytów zagrożonych,
- udział i strukturę ekspozycji spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

Bank systematycznie rozwija zakres wykorzystywanych mierników ryzyka kredytowego z uwzględnieniem wymagań metody ratingów wewnętrznych (IRB), jak również rozszerza zakres stosowania miar ryzyka w celu pełnego pokrycia portfela kredytowego Banku tymi metodami.

Metody pomiaru portfelowego ryzyka kredytowego pozwalają m.in. na uwzględnienie ryzyka kredytowego w cenie usług, ustalanie optymalnej wysokości punktów odcięcia oraz wyznaczanie stawek odpisów z tytułu utraty wartości

Narzędzia zarządzania ryzykiem kredytowym

Do podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym stosowanych w Banku należą:

- reguły określania dostępności do kredytowania, w tym punkty odcięcia – minimalna liczba punktów przyznawanych w wyniku oceny wiarygodności z wykorzystaniem systemu scoringowego (dla klienta indywidualnego) bądź klasa ratingu klienta oraz klasa ratingu łącznego (dla klienta instytucjonalnego), od których można dokonać z klientem transakcji kredytowej,
- minimalne warunki transakcji określone dla danego typu transakcji (np. minimalna wartość LtV, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenie),
- minimalne marże kredytowe – marże na ryzyko kredytowe związane z dokonaniem przez Bank określonej transakcji kredytowej z danym klientem instytucjonalnym, przy czym oferowane klientowi oprocentowanie nie może być niższe od stawki referencyjnej powiększonej o marżę na ryzyko kredytowe,
- limity koncentracji – limity określone w § 71 ust. 1 ustawy – Prawo Bankowe, limity branżowe i na finansowanie nieruchomości,
- limity kompetencyjne – określają maksymalny poziom uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych wobec klientów Banku, limity zależą przede wszystkim od kwoty zaangażowania kredytowego Banku w stosunku do klienta (lub grupy klientów powiązanych) i okresu transakcji kredytowej; wysokość limitów kompetencyjnych zależy od poziomu podejmowania decyzji kredytowej (w strukturze organizacyjnej Banku).

Raportowanie ryzyka kredytowego

W Banku sporządzane są miesięczne i kwartalne raporty nt. ryzyka kredytowego, którego odbiorcami są KZAP, KKB, Zarząd Banku i Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają informację o historycznej wysokości ryzyka kredytowego oraz o prognozie poziomu ryzyka kredytowego. Poza informacją dla Banku, raporty zawierają również informację o poziomie ryzyka kredytowego dwóch spółek zależnych Grupy Kapitałowej – KREDO BANK SA i BFL SA, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w spółkach zależnych Grupy

Spółki zależne Grupy Kapitałowej, w których występuje istotny poziom ryzyka kredytowego (KREDO BANK SA, BFL SA) zarządzają ryzykiem kredytowym indywidualnie, przy czym stosowane

metodologie oceny i pomiaru ryzyka kredytowego dostosowane są do metodologii stosowanych w PKO BP SA, przy uwzględnieniu specyfiki działalności.

Zmiana rozwiązań stosowanych przez spółki zależne Grupy Kapitałowej jest każdorazowo uzgadniana z jednostkami odpowiedzialnymi za zarządzanie ryzykiem w Banku.

BFL SA oraz KREDO BANK SA cyklicznie dokonują pomiaru ryzyka kredytowego, a wyniki tego pomiaru przekazują do Banku.

W strukturach organizacyjnych KREDO BANK SA i BFL SA funkcjonują komórki organizacyjne w obszarze ryzyka, które odpowiadają w szczególności za:

- opracowywanie metod oceny ryzyka kredytowego, tworzenia rezerw i odpisów,
- kontrolę i monitorowanie ryzyka kredytowego w procesie kredytowym,
- jakość oraz efektywność restrukturyzacji i procesu windykacji wierzytelności klientów.

Limity podejmowania decyzji kredytowych uzależnione są w tych spółkach w szczególności od: kwoty zaangażowania kredytowego wobec klienta, kwoty jednostkowej transakcji kredytowej oraz okresu transakcji kredytowej.

Proces podejmowania decyzji kredytowych w KREDO BANK SA i BFL SA wspierają komitety kredytowe, które są aktywowane w przypadku transakcji kredytowych generujących podwyższony poziom ryzyka kredytowego.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Zaangażowanie	
	30.06.2008	31.12.2007
Należności z rozpoznaną utratą wartości	4 846 599	3 213 760
Należności bez rozpoznanej utraty wartości	83 447 028	75 618 992
<i>nieprzeterminowane</i>	79 493 432	73 857 244
<i>przeterminowane</i>	3 953 596	1 761 748
Razem brutto	88 293 627	78 832 752
<i>w tym: kredyty i pożyczki, których warunki zostały renegocjowane (w przeciwnym wypadku zostałyby uznane za zaległe lub stwierdzono by utratę wartości)</i>	214 262	231 451
Odpisy z tytułu utraty wartości	(2 630 615)	(2 415 603)
Należności razem według wartości bilansowej (netto)	85 663 012	76 417 149

Stopień narażenia na ryzyko kredytowe

Poniższa tabela prezentuje maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe Grupy na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Pozycje bilansowe	30.06.2008	31.12.2007
Operacje z Bankiem Centralnym	3 238 594	2 972 067
Należności od banków	7 286 399	5 292 319
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - dłużne papiery wartościowe	1 072 526	1 193 255
Pochodne instrumenty finansowe	2 181 000	1 556 736
Pozostałe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - dłużne papiery wartościowe	5 061 621	8 314 444
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	85 663 012	76 417 149
Instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży - dłużne papiery wartościowe	5 865 326	5 636 880
Inne aktywa - inne aktywa finansowe	434 647	780 528
Razem	110 803 125	102 163 378

Pozycje pozabilansowe	30.06.2008	31.12.2007
Udzielone zobowiązania nieodwołalne	9 848 048	8 860 369
Udzielone gwarancje	2 877 640	1 867 608
Udzielone akredytywy	253 012	562 155
Gwarancje emisji	876 646	1 455 509
Razem	13 855 346	12 745 641

Struktura portfela wg sektorów

Poniższa tabela prezentuje kredyty i pożyczki udzielone klientom Grupy Kapitałowej.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom Grupy	30.06.2008	31.12.2007
Sektor finansowy (z wyłączeniem banków)	1 550 526	1 221 198
Sektor niefinansowy	83 641 727	73 934 130
Sektor budżetowy	3 101 374	3 677 424
Razem kredyty i pożyczki brutto	88 293 627	78 832 752
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(2 630 615)	(2 415 603)
Razem kredyty i pożyczki netto	85 663 012	76 417 149

Struktura portfela wg klas ratingowych

Biorąc pod uwagę charakter działalności Grupy oraz wolumen należności kredytowych i leasingowych, najistotniejszymi portfelami zarządzają Bank oraz Bankowy Fundusz Leasingowy SA. Poniżej przedstawiono informację na temat jakości kredytowej należności i pożyczek udzielonych przez Bank oraz BFL.

Bank stosuje klasyfikację klientów instytucjonalnych niespełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości do wewnętrznych klas ratingowych oznaczonych od A (pierwszorzędna) do F (akceptowalna).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci korporacyjni,
- klienci instytucjonalni rynku mieszkaniowego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Struktura portfela PKO BP SA w podziale na klasy ratingowe (bez sektora budżetowego)

Klasa ratingu	30.06.2008	31.12.2007
A (pierwszorzędna)	456 740	353 026
B (bardzo dobra)	1 762 244	1 218 104
C (dobra)	3 251 753	2 828 162
D (zadowalająca)	6 084 807	3 698 367
E (przeciętna)	5 299 275	3 414 719
F (akceptowalna)	4 742 501	1 755 596
Razem	21 597 320	13 267 974

W zakresie portfela zarządzanego przez Bankowy Fundusz Leasingowy, w stosunku do zaangażowań poniżej pewnego poziomu stosowane są procedury uproszczone, w ramach których nie są nadawane oceny ratingowe.

W zakresie zaangażowań, którym nadawane są ratingi wewnętrzne, strukturę prezentuje poniższa tabela:

Klasa ratingu	30.06.2008*	31.12.2007*
A2 (pierwszorzędna)	2 977	1 591
A3 (bardzo dobra)	74 784	44 752
A4 (dobra)	301 557	238 240
A5 (zadowalająca)	415 754	339 237
A6 (przeciętna)	489 554	322 268
B1 (akceptowalna)	241 413	254 636
B2 (słaba)	186 621	70 990
C (wątpliwa)	9 643	12 609
D (zła)	4 243	8 625
Razem	1 726 546	1 292 948

* Część portfela należności leasingowych Spółki jest obsługiwana w sposób uproszczony, w związku z tym nie są tym należnościom nadawane oceny ratingowe

Pozostałe instrumenty finansowe nie spełniające indywidualnej utraty wartości nie podlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałaby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku wszystkie zaprezentowane poniżej papiery wartościowe oraz należności były instrumentami nieprzeterminowanymi, bez utraty wartości.

Struktura dłużnych papierów wartościowych oraz należności od banków PKO BP SA w podziale na zewnętrzne klasy ratingowe:

30 czerwca 2008 roku

Rating/portfel	Obligacje rządowe			Obligacje NBP		Bony skarbowe		Obligacje zagraniczne	Obligacje komunalne	Lokaty międzybankowe
	do obrotu	wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników	do sprzedaży	do sprzedaży	do obrotu	wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników	wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników	do obrotu		
AAA	6 793	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	-	-	-	-	344 643	-	2 524 601
A- do A+	850 615	4 081 019	1 012 098	2 580 588	214 988	281 396	155 376	-	-	2 278 766
BBB- do BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	211 940
BB- do BB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B- do B+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63 582
bez ratingu	-	-	-	-	-	-	-	106 630	129	1 275 238
Razem	857 408	4 081 019	1 012 098	2 580 588	214 988	281 396	606 649	129		6 354 127

31 grudnia 2007 roku

Rating/portfel	Obligacje rządowe			Obligacje NBP		Bony skarbowe		Obligacje zagraniczne	Obligacje komunalne	Lokaty międzybankowe
	do obrotu	wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników	do sprzedaży	do sprzedaży	do obrotu	wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników	wyceniane w wartości godziwej przez rachunek wyników	do obrotu		
AAA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	233 278
AA- do AA+	-	-	-	-	-	-	-	542 259	-	3 046 632
A- do A+	1 132 957	7 221 218	1 093 563	2 633 505	60 172	-	221 759	-	-	1 242 090
BBB- do BBB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	121 750
BB- do BB+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
B- do B+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	-	-	-	-	-	116 299	126	-
Razem	1 132 957	7 221 218	1 093 563	2 633 505	60 172	-	880 317	126		4 643 749

Struktura pozostałych dłużnych papierów wartościowych PKO BP SA - obligacji komunalnych oraz korporacyjnych w podziale na wewnętrzne klasy ratingowe

Podmioty o ratingu	30.06.2008	31.12.2007
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
A (pierwszorzędna)	36 208	97 430
B (bardzo dobra)	825 422	320 840
C (dobra)	344 856	650 690
D (zadowalająca)	807 519	309 841
E (przeciętna)	119 262	530 570
F (akceptowalna)	251 629	104 838
RAZEM	2 384 896	2 014 209

Koncentracja ryzyka kredytowego w Grupie Kapitałowej

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko wynikające z istotnego zaangażowania wobec pojedynczych podmiotów lub grup podmiotów, których zdolność spłaty zadłużenia zależna jest od wspólnego czynnika ryzyka. Grupa Kapitałowa analizuje ryzyko koncentracji wobec:

- największych podmiotów,
- największych grup kapitałowych,
- branż,
- regionów geograficznych,
- walut.

Koncentracja wobec największych podmiotów

Ustawa Prawo bankowe określa limity maksymalnego zaangażowania Banku, mające przełożenie na Grupę Kapitałową Banku. Zgodnie z Art. 71 ust. 1 tej ustawy suma wierzytelności Banku, udzielonych przez Bank zobowiązań pozabilansowych oraz posiadanych przez Bank bezpośrednio lub pośrednio akcji lub udziałów w innym podmiocie, wniesionych dopłat w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością lub też wkładów albo sum komandytowych – w zależności od tego, która z tych kwot jest większa – w spółce komandytowej lub komandytowo akcyjnej, obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie nie może przekroczyć 20% funduszy własnych skonsolidowanych w przypadku, gdy którykolwiek z tych podmiotów jest podmiotem powiązanym z Bankiem lub 25% funduszy własnych skonsolidowanych w przypadku, gdy podmioty te nie są podmiotami powiązanymi z Bankiem.

Ponadto ustawodawca w Art. 71 ust. 2 określił, że zaangażowanie Banku w transakcje z podmiotami, wobec których zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Banku, nie może łącznie przekroczyć 800% tych funduszy.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku limity koncentracji nie były przekroczone.

Zaangażowanie Grupy Kapitałowej wobec 20 największych klientów niebankowych

30.06.2008			31.12.2007		
Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**	Lp	Zaangażowanie*	Udział w portfelu**
1.	447 416	0,50%	1.	522 063	0,66%
2.	382 633	0,43%	2.	411 531	0,52%
3.	375 017	0,42%	3.	307 286	0,39%
4.	290 561	0,33%	4.	304 498	0,38%
5.	282 331	0,32%	5.	291 115	0,37%
6.	273 084	0,31%	6.	273 340	0,34%
7.	269 644	0,30%	7.	268 399	0,34%
8.	261 756	0,29%	8.	264 861	0,33%
9.	252 916	0,28%	9.	259 316	0,33%
10.	235 208	0,26%	10.	255 336	0,32%
11.	223 994	0,25%	11.	204 178	0,26%
12.	217 122	0,24%	12.	201 004	0,25%
13.	201 103	0,23%	13.	190 227	0,24%
14.	198 976	0,23%	14.	179 210	0,23%
15.	195 094	0,22%	15.	176 649	0,22%
16.	190 452	0,22%	16.	175 053	0,22%
17.	187 257	0,21%	17.	170 245	0,21%
18.	176 649	0,20%	18.	169 608	0,21%
19.	169 689	0,19%	19.	162 951	0,20%
20.	167 302	0,19%	20.	152 094	0,19%
Razem	4 998 204	5,62%	Razem	4 938 964	6,21%

* Zaangażowanie kredytowe obejmuje kredyty, pożyczki, skupione wierzytelności, dyskonto weksli, zrealizowane gwarancje oraz należne odsetki. Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

** Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

Wśród 20 największych kredytobiorców Grupy Kapitałowej występują wyłącznie klienci PKO BP SA.

Koncentracja wobec największych grup kapitałowych

Na dzień 30 czerwca 2008 roku największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO BP SA w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 1,91% wartości portfela i jest konsekwencją konsolidacji spółek sektora energetycznego. Wśród 5 największych grup kapitałowych występują wyłącznie klienci PKO BP SA.

Zaangażowanie Grupy Kapitałowej wobec 5 największych grup kapitałowych

30.06.2008			31.12.2007		
Lp.	Zaangażowanie	Udział w portfelu*	Lp.	Zaangażowanie	Udział w portfelu*
1	1 700 446	1,91%	1	2 119 387	2,67%
2	1 393 350	1,57%	2	1 426 492	1,79%
3	1 322 436	1,49%	3	1 116 920	1,40%
4	1 263 455	1,42%	4	1 095 926	1,38%
5	694 448	0,78%	5	787 510	0,99%
Razem	6 374 135	7,17%	Razem	6 546 235	8,23%

* Wartość portfela kredytowego nie obejmuje zaangażowań pozabilansowych oraz kapitałowych.

Koncentracja wobec segmentów branżowych

W Grupie stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

Strukturę zaangażowania wg segmentów branżowych prezentuje poniższa tabela:

Sekcja	Nazwa sekcji	30.06.2008		31.12.2007	
		Zaangażowanie	Liczba podmiotów	Zaangażowanie	Liczba podmiotów
D	Przetwórstwo przemysłowe	25,91%	15,08%	24,70%	15,67%
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	18,77%	30,90%	17,52%	31,68%
K	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	11,16%	9,86%	10,50%	9,09%
L	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe, społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	8,77%	0,57%	12,92%	0,58%
F	Budownictwo	6,30%	11,64%	4,98%	10,18%
E	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	3,38%	0,48%	4,20%	0,29%
	Pozostałe zaangażowanie	25,71%	31,47%	25,18%	32,51%
Razem		100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Koncentracja wobec regionów geograficznych

Region	30.06.2008	31.12.2007
Polska		
mazowiecki	17,64%	17,65%
śląsko-opolski	12,62%	13,24%
wielkopolski	10,42%	10,52%
małopolsko-świętokrzyski	9,08%	8,93%
dołnośląski	7,61%	8,00%
lubelsko-podkarpacki	6,64%	6,91%
zachodnio-pomorski	7,08%	7,01%
łódzki	6,39%	6,67%
pomorski	6,48%	6,46%
kujawsko-pomorski	5,26%	5,61%
warmińsko-mazurski	3,45%	3,69%
podlaski	3,26%	3,19%
pozostałe	1,95%	0,06%
Ukraina	2,12%	2,06%
Razem	100,00%	100,00%

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego

Na koniec I półrocza 2008 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych, innych niż PLN, w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 22%. Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF i dotyczą one portfela kredytowego Banku. W przypadku spółek Grupy Kapitałowej sytuacja kształtuje się inaczej tj. w portfelu walutowym BFL SA dominują ekspozycje w EUR (66% portfela walutowego), zaś w KREDOBANK SA - kredyty udzielane w USD stanowią około 77,2% portfela walutowego i 39% całego portfela spółki.

Koncentracja walutowa ryzyka kredytowego (w %)

Waluta	30.06.2008	31.12.2007
PLN	77,81%	78,41%
Waluty obce, w tym:	22,19%	21,59%
CHF	15,93%	15,08%
EUR	3,55%	3,88%
USD	1,66%	1,64%
UAH	1,04%	0,99%
GBP	0,01%	0,00%
Razem	100,00%	100,00%

Inne rodzaje koncentracji

Zgodnie z Rekomendacją S Komisji Nadzoru Bankowego Bank stosuje wewnętrzne limity dotyczące portfela kredytów przeznaczonych na finansowanie nieruchomości dla klientów indywidualnych. W I półroczu 2008 roku limity te nie zostały przekroczone.

Przeterminowanie aktywów finansowych

Aktywa finansowe, których warunki zostały renegocjowane (w przeciwnym wypadku zostałyby uznane za zaległe lub stwierdzonoby utratę wartości) obejmują następujące udzielone kredyty i pożyczki

Aktywa finansowe	Wartość bilansowa	
	30.06.2008	31.12.2007
Kredyty i pożyczki	214 262	231 451
Konsumpcyjne	47 446	53 413
Korporacyjne	110 448	118 761
Mieszkaniowe	56 368	59 277
Razem	214 262	231 451

Aktywa finansowe, które są zaległe, lecz w przypadku, których nie nastąpiła utrata wartości obejmują następujące aktywa finansowe:

Aktywa finansowe	30.06.2008			31.12.2007		
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy	Razem
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	-	-	40	-	40
Kredyty, pożyczki udzielone klientom sektora:						
finansowego	3 917 862	35 734	3 953 596	1 726 117	35 631	1 761 748
instytucji rządowych i samorządowych	157	-	157	426	-	426
niefinansowego	209 727	-	209 727	109 653	-	109 653
	3 707 978	35 734	3 743 712	1 616 038	35 631	1 651 669
Razem	3 917 862	35 734	3 953 596	1 726 157	35 631	1 761 788

Zabezpieczeniami powyższych należności są: hipoteka, zastaw rejestrowy, przeniesienie prawa własności, blokada rachunku lokaty, ubezpieczenie ekspozycji kredytowej oraz gwarancje i poręczenia.

Aktywa finansowe, wobec których stwierdzono utratę wartości metodą zindywidualizowaną

	30.06.2008	31.12.2007
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 028 347	931 532
sektora finansowego	16 852	17 240
sektora niefinansowego	1 000 768	904 663
sektora budżetowego	10 727	9 629
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	27 157	33 828
Razem	1 055 504	965 360

Na dzień 30 czerwca 2008 roku w odniesieniu do aktywów, wobec których stwierdzono utratę wartości metodą zindywidualizowaną ustanowione były na rzecz Grupy Kapitałowej następujące zabezpieczenia:

- dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom: hipoteka kaucyjna oraz zwykła, zastaw rejestrowy, weksel własny dłużnika, przelew wierzytelności oraz prawo majątkowe na środki pieniężne – o łącznej wartości bilansowej 781 578 tysięcy złotych,
- dla aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży: weksle in blanco, poręczenie, zastaw rejestrowy na rachunku bankowym oraz na udziałach dłużnika – o łącznej wartości zerowej.

Grupa Kapitałowa, ustalając odpisy z tytułu utraty wartości na powyższe aktywa wzięła pod uwagę następujące czynniki:

- opóźnienie w spłacie należności,
- postawienie wierzytelności w stan wymagalności,
- postępowanie egzekucyjne wobec dłużnika,
- ogłoszenie upadłości dłużnika lub złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości,
- kwestionowanie należności przez dłużnika,
- wszczęcie postępowania naprawczego wobec dłużnika,
- ustanowienie zarządu komisarycznego nad działalnością dłużnika lub zawieszenie jego działalności,
- pogorszenie się oceny ratingowej dłużnika do poziomu wskazującego na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- dodatkowe przesłanki, rozpoznawane w odniesieniu do ekspozycji wobec spółdzielni mieszkaniowych z tytułu kredytów mieszkaniowych „starego portfela” objętych poręczeniami Skarbu Państwa,
- przewidywane przepływy pieniężne z ekspozycji oraz przyjętych zabezpieczeń.

Ryzyko kredytowe instytucji finansowych

Na dzień 30 czerwca 2008 roku największe zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO BP SA na rynku międzybankowym kształtowały się w następujący sposób:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*						
Kontrahent	Rodzaj instrumentu				Razem	
	Lokata	Papiery wartościowe	Credit default swap	Pozostałe pochodne		
Kontrahent 1	850 000	-	-	1 052	851 052	
Kontrahent 2	561 356	-	-	90 832	652 188	
Kontrahent 3	500 000	-	-	9 532	509 532	
Kontrahent 4	500 000	-	-	-	500 000	
Kontrahent 5	400 000	-	-	6 725	406 725	
Kontrahent 6	370 000	-	-	11 811	381 811	
Kontrahent 7	350 000	-	-	-	350 000	
Kontrahent 8	300 000	16 771	-	-	316 771	
Kontrahent 9	-	-	180 149	91 442	271 591	
Kontrahent 10	-	-	190 746	67 619	258 365	
Kontrahent 11	246 542	-	-	-	246 542	
Kontrahent 12	211 940	-	-	-	211 940	
Kontrahent 13	156 283	-	-	(4 381)	156 283	
Kontrahent 14	100 000	-	-	49 987	149 987	
Kontrahent 15	100 000	-	-	26 307	126 307	
Kontrahent 16	110 000	-	-	-	110 000	
Kontrahent 17	105 970	-	-	-	105 970	
Kontrahent 18	105 970	-	-	-	105 970	
Kontrahent 19	105 970	-	-	-	105 970	
Kontrahent 20	100 000	-	-	5	100 005	

* Bez uwzględnienia zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego

Dla porównania największe zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO BP SA na rynku międzybankowym na dzień 31 grudnia 2007 roku prezentuje poniższa tabela:

Zaangażowanie na rynku międzybankowym*					
Kontrahent**	Rodzaj instrumentu				Razem
	Lokata	Papiery wartościowe	Credit default swap	Pozostałe pochodne	
Kontrahent 15	379 100	-	-	14 974	394 074
Kontrahent 11	335 965	-	-	-	335 965
Kontrahent 21	300 000	-	-	5 890	305 890
Kontrahent 22	293 280	-	-	-	293 280
Kontrahent 18	276 889	-	-	3	276 892
Kontrahent 23	232 386	-	-	15 464	247 850
Kontrahent 8	219 040	17 910	-	-	236 950
Kontrahent 9	-	-	158 275	46 333	204 608
Kontrahent 24	204 155	-	-	(5 664)	204 155
Kontrahent 6	179 100	-	-	(331)	179 100
Kontrahent 14	100 000	-	-	65 231	165 231
Kontrahent 25	150 000	-	-	12 373	162 373
Kontrahent 1	150 000	-	-	(496)	150 000
Kontrahent 26	-	150 451	(24 350)	-	126 101
Kontrahent 27	100 000	-	-	25 792	125 792
Kontrahent 28	100 000	-	-	25 307	125 307
Kontrahent 29	108 746	-	-	5 286	114 032
Kontrahent 10	-	-	73 050	34 790	107 840
Kontrahent 30	100 000	-	-	-	100 000
Kontrahent 31	100 000	-	-	-	100 000

* Bez uwzględnienia zaangażowania wobec Skarbu Państwa i Narodowego Banku Polskiego

** Nazwy kontrahentów są zgodne z nazwami przedstawionymi w tabeli z najwyższymi zaangażowaniami na rynku międzybankowym na dzień 30 czerwca 2008 roku

Przy określaniu zaangażowania: lokaty, papiery wartościowe emitowane przez kontrahentów oraz transakcje CDS zostały podane w wartości nominalnej, natomiast pozostałe instrumenty pochodne w wartości rynkowej. Zaangażowanie całkowite (kolumna „Razem”) w przypadku każdego kontrahenta stanowi sumę zaangażowania z tytułu lokat i papierów wartościowych powiększonego o zaangażowanie z tytułu transakcji CDS (bądź pomniejszonego w przypadku gdy ryzyko kredytowe danego podmiotu zostało przetransferowane w transakcji CDS na innego kontrahenta) oraz zaangażowania z tytułu pozostałych instrumentów pochodnych, jeżeli jest ono dodatnie (w przeciwnym wypadku zaangażowanie z tytułu pozostałych instrumentów pochodnych nie jest uwzględniane przy zaangażowaniu całkowitym). Ekspozycja z tytułu wszystkich instrumentów liczona jest od daty zawarcia transakcji.

Spośród 11 kontrahentów wymienionych w tabeli sporządzonej na dzień 30 czerwca 2008 roku, z którymi PKO BP SA posiadał zawarte transakcje na instrumentach pochodnych, z 7 kontrahentami (kontrahenci: 2, 5, 9, 10, 13, 14, i 15) Bank miał podpisane umowy ramowe (w pozostałych 4 przypadkach ekspozycja ograniczała się do krótkoterminowych transakcji FX swap i transakcji IRS stanowiących jedynie ok. 0,3% całego portfela IRS). Umowy ramowe umożliwiają kompensację wzajemnych zobowiązań w przypadku bankructwa jednej ze stron transakcji. W sumie PKO BP SA na dzień 30 czerwca 2008 roku posiadał podpisanych 21 umów ramowych z bankami krajowymi i 28 z bankami zagranicznymi i instytucjami kredytowymi. Dodatkowo Bank był stroną 11 umów CSA umożliwiających zabezpieczenie ekspozycji z tytułu instrumentów pochodnych i 2 umów ISMA dających możliwość kompensacji zobowiązań wynikających z transakcji REPO i BSB/SBB.

Spośród 20 kontrahentów wymienionych w tabeli sporządzonej na dzień 31 grudnia 2007 wobec których PKO BP SA posiadał największe ekspozycje, 9 kontrahentów znalazło się w populacji największych zaangażowań również na dzień 30 czerwca 2008 roku.

Kontrahenci generujący 20 największych zaangażowań na rynku międzybankowym wg stanów na dzień 30 czerwca 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku pochodzą z krajów wyszczególnionych w poniższej tabeli (przyjmuje się kraj, na obszarze którego ulokowana jest centrala danego kontrahenta):

Geograficzna lokalizacja kontrahentów

L.p.	Kraj	Kontrahent
1.	Austria	Kontrahent 1, Kontrahent 4, Kontrahent 6, Kontrahent 19, Kontrahent 27, Kontrahent 30
2.	Belgia	Kontrahent 3, Kontrahent 18
3.	Dania	Kontrahent 29
4.	Francja	Kontrahent 23, Kontrahent 25
5.	Grecja	Kontrahent 20
6.	Hiszpania	Kontrahent 8
7.	Holandia	Kontrahent 9
8.	Irlandia	Kontrahent 11
9.	Niemcy	Kontrahent 14, Kontrahent 15, Kontrahent 21, Kontrahent 31
10.	Polska	Kontrahent 2, Kontrahent 5, Kontrahent 7, Kontrahent 13, Kontrahent 16, Kontrahent 24, Kontrahent 28
11.	Portugalia	Kontrahent 22
12.	USA	Kontrahent 26
13.	Wielka Brytania	Kontrahent 10, Kontrahent 17
14.	Włochy	Kontrahent 12

Struktura zaangażowania z punktu widzenia przyznanych kontrahentom ratingów została zaprezentowana w poniższej tabeli. Przy wyznaczaniu ratingu oparto się na ratingach zewnętrznych przyznanych przez agencje Moody's, S&P i Fitch (przy czym w przypadku, gdy rating nadały dwie agencje przyjęto rating niższy, a w przypadku trzech ratingów, rating środkowy)

Struktura ratingowa kontrahentów

Rating	Kontrahent
AA	Kontrahent 3, Kontrahent 9, Kontrahent 10, Kontrahent 11, Kontrahent 14, Kontrahent 18, Kontrahent 23, Kontrahent 25, Kontrahent 26, Kontrahent 29, Kontrahent 30
A	Kontrahent 1, Kontrahent 2, Kontrahent 4, Kontrahent 5, Kontrahent 6, Kontrahent 8, Kontrahent 12, Kontrahent 13, Kontrahent 15, Kontrahent 20, Kontrahent 21, Kontrahent 22, Kontrahent 24, Kontrahent 27, Kontrahent 28, Kontrahent 31
BBB	Kontrahent 17, Kontrahent 19
Brak ratingu	Kontrahent 7, Kontrahent 16

Renegocjacja warunków należności

Celem działalności restrukturyzacyjnej Grupy jest maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi tj. uzyskanie najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum kosztów ponoszonych, związanych z uzyskaniem odzysków, które są bardzo wysokie w przypadku prowadzenia postępowania egzekucyjnego. Działalność restrukturyzacyjna polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- 1) okresu spłaty,
- 2) harmonogramu,
- 3) oprocentowania,
- 4) kolejności zarachowania wpływów,
- 5) zabezpieczenia,
- 6) kwoty do spłaty (redukcja).

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi ugody, wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną.

Elementem procesu restrukturyzacji jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Czynne ugody są na bieżąco monitorowane.

Zarządzanie majątkiem przejętym za wierzytelności

Przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych lub windykacyjnych, majątek przeznaczony jest na potrzeby Grupy lub do sprzedaży. Informacja o przejętych składnikach majątkowych analizowana jest pod kątem możliwości wykorzystania majątku na potrzeby wewnętrzne jednostki dominującej. W okresach zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 31 grudnia 2007 roku majątek przejęty w toku działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych w całości przeznaczony został do sprzedaży.

Podejmowane przez Grupę działania mają na celu sprzedaż aktywów w możliwie najkrótszym czasie. W jednostkowych i uzasadnionych przypadkach dochodzi do wstrzymania sprzedaży. Następuje to tylko i wyłącznie w sytuacji, kiedy warunki niezależne od spółek Grupy wskazują, iż sprzedaż majątku w okresie późniejszym będzie korzystniejsza finansowo. Podstawowym trybem postępowania w sprawie sprzedaży majątku jest przetarg nieograniczony. Wybór innego trybu jest możliwy w przypadku, gdy ze względu na specyfikę sprzedawanego majątku daje on możliwości znalezienia nabywcy i uzyskania korzystniejszej dla Grupy oferty.

Grupa dąży do jak najszerszego rozpowszechnienia informacji o sprzedawanych aktywach poprzez publikację informacji o sprzedaży na stronie internetowej spółek Grupy, ogłoszenia w prasie ogólnopolskiej, wykorzystywanie portali internetowych m. in. w zakresie aukcji internetowych, wysyłanie zapytań ofertowych. Dodatkowo PKO BP SA współpracuje z firmami zewnętrznymi o zasięgu ogólnopolskim w zakresie odbierania, transportu, przechowywania oraz pośrednictwa w sprzedaży majątku przejętego w toku, prowadzonych przez Grupę działań restrukturyzacyjnych i windykacyjnych. Grupa zawarła również umowy o współpracę z firmami zewnętrznymi, które wyceniają majątek ruchomy oraz nieruchomości przejęte, lub których przejęciem zainteresowana jest Grupa w toku realizacji zabezpieczeń.

Informacja na temat wartości bilansowej aktywów przejętych za wierzytelności na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku znajduje się w notce 34 „Inne aktywa” w pozycji „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana”.

Ryzyko rynkowe

Pojęcie ryzyka rynkowego obejmuje ryzyko: stopy procentowej, walutowe, instrumentów pochodnych, a także ryzyko płynności.

System raportowania ryzyka rynkowego opiera się na następujących raportach:

- 1) dziennych i tygodniowych – sporządzanych w celach operacyjnych,
- 2) miesięcznych – rozpatrywanych na posiedzeniach Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami,
- 3) kwartalnych – rozpatrywanych na posiedzeniach Zarządu Banku,
- 4) półrocznych – przedkładanych na posiedzeniach Rady Nadzorczej Banku.

Powyższe raporty dotyczą ryzyka rynkowego, na jakie narażony jest Bank. Dodatkowo na koniec każdego kwartału do raportu miesięcznego i kwartalnego załączany jest raport dotyczący ryzyka rynkowego w Grupie Kapitałowej PKO BP SA.

Pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej PKO BP SA, które w związku z prowadzoną działalnością charakteryzują się istotnym poziomem ryzyka rynkowego, posiadają własne przepisy wewnętrzne (przesyłane do opinii Banku) w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka. Przepisy te określają m.in. tryb raportowania ryzyka rynkowego dla kierownictwa tych Spółek.

Ryzyko stopy procentowej

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest identyfikacja obszarów ryzyka stopy procentowej oraz kształtowanie struktury bilansu i zobowiązań pozabilansowych w sposób pozwalający na maksymalizację wartości aktywów netto oraz wyniku odsetkowego w ramach przyjętego profilu ryzyka stopy procentowej.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank w szczególności wykorzystuje miary wartości zagrożonej (VaR), testy warunków skrajnych oraz miary wrażliwości dochodu odsetkowego.

Wartość zagrożona (VaR), definiowana jest jako potencjalna wartość straty wynikająca ze zmiany wartości bieżącej przepływów pieniężnych z instrumentu finansowego, z zachowaniem założonego poziomu ufności oraz okresu utrzymywania pozycji. Do wyznaczenia VaR stosuje się metodę wariancji-kowariancji przy poziomie ufności równym 99%. Do zarządzania ryzykiem stopy procentowej Bank wykorzystuje m. in. wartość VaR wyznaczoną dla poszczególnych instrumentów finansowych oraz dla portfeli Banku.

Testy warunków skrajnych (*stress-test*) służą do oszacowania potencjalnych strat z pozycji w stopie procentowej w przypadku sytuacji na rynku, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których arbitralnie przyjmowane są zmiany stóp procentowych równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych w walutach: PLN, EUR, USD, CHF i GBP o ± 50 pb. oraz o ± 200 pb,
- 2) scenariusze historyczne – w których zmiany stóp procentowych są przyjmowane na podstawie zachowań stóp procentowych w przeszłości, obejmujące: największą historyczną zmianę, wygięcie krzywej dochodowości z uwzględnieniem pozycji na portfelach, wygięcie krzywej dochodowości typu peak oraz typu twist.

Do głównych narzędzi zarządzania ryzykiem stopy procentowej należą:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem stopy procentowej,
- 2) limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej,
- 3) określenie dopuszczalnych transakcji na stopie procentowej.

W Banku zostały ustanowione limity i wartości progowe na ryzyko stopy procentowej obejmujące m. in. wrażliwość cenową, wrażliwość dochodu odsetkowego, limity strat oraz limity instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych. Limity te zostały wyznaczone z uwzględnieniem poszczególnych portfeli Banku.

Metody zarządzania ryzykiem stopy procentowej w pozostałych Spółkach Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez Spółki, dla których miary ryzyka stopy procentowej osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do Spółek przez Bank.

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej Grupy Kapitałowej wykorzystuje się:

- 1) miary ryzyka stopy procentowej wyznaczone dla poszczególnych Spółek oraz Banku,
- 2) miary luki stopy procentowej i wrażliwości cenowej (BPV), wyznaczone dla Grupy Kapitałowej,
- 3) testy warunków skrajnych zakładające równoległe przesunięcia stóp procentowych w walutach: PLN, EUR, USD, CHF i GBP o ± 200 pb.

Miary luki stopy procentowej i wrażliwości cenowej dla pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej wyznacza się w sposób analogiczny, jak dla luki stopy procentowej i wrażliwości cenowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej Spółek.

Luka przeszacowań	0-1 miesiąc	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	1-2 lata	2-5 lat	>5 lat	Razem
PLN (tys. PLN)								30.06.2008
Grupa Kapitałowa - Luka okresowa	(6 968 089)	7 668 400	13 063 061	(4 893 686)	1 157 290	(350 257)	(33 243)	9 643 476
Grupa Kapitałowa - Luka skumulowana	(6 968 089)	700 311	13 763 372	8 869 686	10 026 976	9 676 719	9 643 476	-

(w tysiącach złotych)

PLN (tys. PLN)								31.12.2007
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	(14 351 137)	28 907 893	3 872 802	(8 663 100)	(1 277 801)	(269 576)	175 471	8 394 552
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	(14 351 137)	14 556 756	18 429 558	9 766 458	8 488 657	8 219 081	8 394 552	-
USD (tys. USD)								30.06.2008
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	(87 664)	(43 793)	(86 090)	(38 745)	38 550	50 627	149 239	(17 876)
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	(87 664)	(131 457)	(217 547)	(256 292)	(217 742)	(167 115)	(17 876)	-
USD (tys. USD)								31.12.2007
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	(316 854)	148 960	(63 449)	(79 846)	22 940	64 645	45 389	(178 215)
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	(316 854)	(167 894)	(231 343)	(311 189)	(288 249)	(223 604)	(178 215)	-
EUR (tys. EUR)								30.06.2008
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	(152 873)	49 772	(59 462)	(41 978)	14 235	31 078	(12 800)	(172 028)
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	(152 873)	(103 101)	(162 563)	(204 541)	(190 306)	(159 228)	(172 028)	-
EUR (tys. EUR)								31.12.2007
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	205 583	41 711	(24 425)	(27 655)	15 250	20 184	(45 832)	184 816
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	205 583	247 294	222 869	195 214	210 464	230 648	184 816	-
CHF (tys. CHF)								30.06.2008
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	3 575 837	(3 453 198)	4 141	(1 020)	(32)	(69)	2 927	128 586
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	3 575 837	122 639	126 780	125 760	125 728	125 659	128 586	-
CHF (tys. CHF)								31.12.2007
Grupa Kapitałowa -								
Luka okresowa	3 152 465	(3 155 375)	(1 091)	(2 374)	-	(330)	3 005	(3 700)
Grupa Kapitałowa -								
Luka skumulowana	3 152 465	(2 910)	(4 001)	(6 375)	(6 375)	(6 705)	(3 700)	-

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą aktywów oraz pasywów narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym aktywa oraz pasywa ujmują się w dacie transakcji.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO BP SA na ryzyko stopy procentowej na koniec czerwca 2008 r. oraz na koniec 2007 r. składała się głównie z ekspozycji Banku. Ryzyko stopy procentowej dla walut PLN, EUR oraz CHF, generowane przez pozostałe Spółki Grupy nie wpływało w istotny sposób na ryzyko stopy procentowej całej Grupy i tym samym nie zmieniało istotnie jej profilu ryzyka. Ryzyko stopy procentowej dla USD było w istotny sposób zmieniane przez ekspozycję Grupy Kapitałowej, w której największą rolę odgrywała ekspozycja KREDOBANK S.A.

Ekspozycja Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej kształtowała się w ramach przyjętych limitów.

VaR Banku oraz analiza *stress testowa* narażenia Grupy Kapitałowej Banku na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2008	31.12.2007
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)*	5 609	10 521
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (tys. PLN)	88 951	155 877

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko stopy procentowej (BFL oraz KREDO BANK S.A.) oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miare VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDO BANK S.A., której wartość na dzień 30 czerwca 2008 roku wyniosła 3 347 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2007 roku 3 459 tysięcy złotych.

Ryzyko stopy procentowej Grupy Kapitałowej kształtowało się na niskim poziomie. Na dzień 30 czerwca 2008 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 5 609 tysięcy złotych, co stanowiło ok. 0,05% funduszy własnych Banku¹. Na dzień 31 grudnia 2007 roku miara VaR dla Banku wyniosła 10 521 tysięcy złotych co stanowiło ok. 0,11% funduszy własnych Banku. Ryzyko stopy procentowej zdeterminowane było głównie ryzykiem niedopasowania terminów przeszacowań aktywów i zobowiązań.

Ryzyko walutowe

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest identyfikacja obszarów ryzyka walutowego i podejmowanie przedsięwzięć mających na celu ograniczenie ryzyka walutowego do akceptowanych rozmiarów.

Do pomiaru ryzyka walutowego stosowany jest w Banku model wartości zagrożonej (VaR) oraz testy warunków skrajnych.

Ryzyko walutowe Banku jest monitorowane i raportowane w cyklu dziennym. Pozycje walutowe, generowane w działalności podstawowej transferowane są do działalności spekulacyjnej Banku, gdzie są zarządzane w ramach limitów i wartości progowych na tę działalność. Jednostkowe pozycje walutowe o znaczącej wartości we wszystkich walutach są na bieżąco domykane w ramach limitów działalności spekulacyjnej Banku.

Do wyznaczenia VaR dla utrzymywanych pozycji walutowych stosuje się metodę wariancji-kowariancji przy poziomie ufności równym 99%. Do celów zarządzania ryzykiem walutowym wartość VaR wyznaczana jest w podziale na rodzaje działalności Banku.

Analizy szokowe (*stress-testing* i *crash-testing*) służą do oszacowania potencjalnej straty z pozycji walutowej w przypadku nadzwyczajnej sytuacji na rynku walutowym, która nie jest standardowo opisana za pomocą miar statystycznych. W Banku stosowane są dwa rodzaje scenariuszy:

- 1) scenariusze hipotetyczne – w których przyjmuje się hipotetyczną aprecjację lub deprecjację kursów walutowych (10-procentową oraz 50-procentową),
- 2) scenariusze historyczne – scenariusze zachowań kursów walutowych zaobserwowane w przeszłości.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem walutowym są:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem walutowym,
- 2) limity i wartości progowe na ryzyko walutowe,
- 3) określenie dopuszczalnych transakcji walutowych oraz stosowanych w tych transakcjach kursów walutowych.

Wielkości, na które nałożone są limity i wartości progowe w Banku to m. in.: pozycje walutowe, wartość zagrożona obliczana w horyzoncie 10-dniowym oraz strata dzienna z transakcji spekulacyjnych na rynku walutowym.

Metody zarządzania ryzykiem walutowym w pozostałych Spółkach określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez Spółki. Przepisy te opracowywane są przez Spółki, dla których miary ryzyka

¹ Wielkość funduszy wyliczana zgodnie z przepisami dotyczącymi wyliczania współczynnika wypłacalności.

walutowego osiągają znaczącą wartość, po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do Spółek przez Bank.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Grupy Kapitałowej wykorzystuje się:

- 1) miary ryzyka walutowego Banku,
- 2) miary ryzyka walutowego wyznaczone dla poszczególnych Spółek przez Bank,
- 3) testy warunków skrajnych zakładające 10-procentową aprecjację lub deprecjację kursów walutowych wyznaczone dla Grupy Kapitałowej.

Miary pozycji walutowej wyznacza się dla pozostałych Spółek w sposób analogiczny, jak dla pozycji walutowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej Spółek.

VaR Banku oraz analiza *stress testowa* aktywów finansowych Grupy Kapitałowej Banku narażonych na ryzyko walutowe, łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

Nazwa miary wrażliwości	30.06.2008	31.12.2007
VaR 10 - dniowy (tys. PLN)*	2 147	1 646
Zmiana kursów WAL/PLN o 10% (tys. PLN)	6 839	7 119

* Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe (BFL oraz KREDOBANK S.A.) oraz specyfikę rynku, na którym działają, Bank nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK S.A., której wartość na dzień 30 czerwca 2008 roku wyniosła 284 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2007 roku 183 tysięcy złotych.

Struktura walutowa

W I półroczu 2008 roku oraz w 2007 roku ryzyko kursu walutowego kształtowało się na niskim poziomie. Poniższe tabele przedstawiają zaangażowanie walutowe w podziale na poszczególne rodzaje aktywów, zobowiązań i zobowiązań pozabilansowych.

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 30.06.2008				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
AKTYWA, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 504 983	126 043	7 861	151 613	4 790 500
Kredyty i pożyczki oraz inne należności dla sektora finansowego	6 969 602	795 724	695 942	375 709	8 836 977
Kredyty i pożyczki dla sektora niefinansowego	64 670 150	2 714 968	14 176 734	2 079 823	83 641 675
Kredyty i pożyczki dla sektora budżetowego	3 097 446	3 928	-	-	3 101 374
Papiery wartościowe	10 992 459	519 732	-	593 142	12 105 333
Aktywa trwałe	7 936 141	-	-	220 872	8 157 013
Inne aktywa i instrumenty pochodne	3 267 227	91 511	3 457	143 651	3 505 846
SUMA AKTYWÓW (BRUTTO)	101 438 008	4 251 906	14 883 994	3 564 810	124 138 718
UMORZENIE/UTRATA WARTOŚCI	(6 336 692)	(23 703)	(32 568)	(123 249)	(6 516 212)
SUMA AKTYWÓW (NETTO)	95 101 316	4 228 203	14 851 426	3 441 561	117 622 506
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE, w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 164	-	-	-	1 164
Zobowiązania wobec sektora finansowego	3 424 432	2 246 909	391 652	499 096	6 562 089
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	78 071 909	3 188 141	82 985	3 088 020	84 431 055
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	6 195 632	23 917	-	111 531	6 331 080
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	130 524	-	-	11 826	142 350
Rezerwy	434 683	5	-	41	434 729
Zobowiązania podporządkowane	1 617 408	-	-	-	1 617 408
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	5 087 735	240 956	19 966	82 079	5 430 736
Kapitały własne	12 671 895	-	-	-	12 671 895
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁÓW WŁASNYCH	107 635 382	5 699 928	494 603	3 792 593	117 622 506
UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	27 305 607	2 819 550	942 801	677 589	31 745 547

	Waluta w przeliczeniu na PLN – 31.12.2007				
	PLN	EUR	CHF	Inne	Razem
AKTYWA, w tym:					
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 376 155	129 366	7 665	169 441	4 682 627
Kredyty i pożyczki oraz inne należności dla sektora finansowego	3 465 401	1 917 534	835 214	228 571	6 446 720
Kredyty i pożyczki dla sektora niefinansowego	57 472 069	2 608 841	11 969 316	1 919 894	73 970 120
Kredyty i pożyczki dla sektora budżetowego	3 672 915	4 476	33	-	3 677 424
Papiery wartościowe	13 276 135	1 272 759	-	711 380	15 260 274
Aktywa trwałe	7 764 006	-	-	211 321	7 975 327
Inne aktywa i instrumenty pochodne	2 587 877	152 322	1 717	98 826	2 840 742
SUMA AKTYWÓW (BRUTTO)	92 614 558	6 085 298	12 813 945	3 339 433	114 853 234
UMORZENIE/UTRATA WARTOŚCI	(6 164 341)	(16 482)	(20 990)	(113 821)	(6 315 634)
SUMA AKTYWÓW (NETTO)	86 450 217	6 068 816	12 792 955	3 225 612	108 537 600
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY WŁASNE, w tym:					
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 279	-	-	-	1 279
Zobowiązania wobec sektora finansowego	1 905 578	1 051 685	2 128 230	467 928	5 553 421
Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	73 431 862	1 019 428	30 265	6 556 430	81 037 985
Zobowiązania wobec sektora budżetowego	4 660 415	13 764	-	17 039	4 691 218
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	166 823	-	-	12 037	178 860
Rezerwy	453 333	750	-	218	454 301
Zobowiązania podporządkowane	1 614 885	-	-	-	1 614 885
Inne zobowiązania i instrumenty pochodne oraz rezerwa na podatek odroczone	2 812 512	85 468	10 654	118 002	3 026 636
Kapitały własne	11 979 015	-	-	-	11 979 015
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁÓW WŁASNYCH	97 025 702	2 171 095	2 169 149	7 171 654	108 537 600
UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	24 433 087	2 666 719	640 513	491 619	28 231 938

Ryzyko walutowe w Banku jest monitorowane i raportowane w cyklu dziennym. Pozycje walutowe, generowane w działalności podstawowej transferowane są do działalności spekulacyjnej Banku, gdzie są zarządzane w ramach limitów i wartości progowych na tę działalność. Jednostkowe pozycje walutowe o znacznej wartości we wszystkich walutach są na bieżąco domykane w ramach limitów działalności spekulacyjnej Banku.

Ryzyko instrumentów pochodnych

Celem zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych jest monitorowanie wykorzystania instrumentów pochodnych i utrzymanie ryzyka związanego z tymi instrumentami w granicach określonych przez ogólny profil ryzyka Banku. Proces zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w Banku jest w pełni zintegrowany z zarządzaniem ryzykami: stopy procentowej, walutowym, płynności oraz kredytowym. Zasady zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych definiują ryzyka związane z transakcjami pochodnymi oraz zadania poszczególnych komórek i jednostek organizacyjnych w procesie zarządzania tym ryzykiem.

Do pomiaru ryzyka instrumentów pochodnych w Banku wykorzystywany jest m.in. model wartości zagrożonej (VaR), opisany w rozdziale dotyczącym ryzyka stopy procentowej lub w rozdziale dotyczącym ryzyka walutowego w zależności od czynnika ryzyka, od którego zależy wartość instrumentu.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych są:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych,
- 2) limity i wartości progowe na ryzyko instrumentów pochodnych,
- 3) umowy ramowe (ISDA, ZBP) określające m.in. mechanizmy rozliczeniowe.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się poprzez nakładanie limitów na poszczególne instrumenty pochodne w podziale na portfel bankowy i handlowy, monitorowanie ich wykorzystania oraz raportowanie poziomu ryzyka.

Szczególne znaczenie dla ograniczenia ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi mają umowy ramowe zawierane przez Bank z głównymi kontrahentami na bazie standardu opracowanego przez Związek Banków Polskich (banki krajowe) oraz ISDA (banki zagraniczne i instytucje kredytowe). Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

Metody zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych w pozostałych Spółkach Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez Spółki, które zajmują pozycje w instrumentach pochodnych lub przewidują zajmowanie pozycji w takich instrumentach. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do Spółek przez Bank.

W procesie zarządzania ryzykiem instrumentów pochodnych pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej wykorzystuje się:

- 1) miary ryzyka instrumentów pochodnych wyznaczone dla poszczególnych Spółek oraz Banku,
- 2) pozycje zajmowane przez Spółki w określonych instrumentach pochodnych, wyznaczone przez Bank.

Pozycje zajmowane przez pozostałe Spółki Grupy Kapitałowej w określonych instrumentach pochodnych wyznacza się w sposób analogiczny, jak pozycje zajmowane przez Bank w tych instrumentach pochodnych, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej Spółek.

Ryzyko płynności

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest kształtowanie struktury bilansu oraz zobowiązań pozabilansowych zapewniającej stałą płynność jednostki z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian otoczenia rynkowego.

Podstawą polityki Banku w zakresie płynności jest utrzymywanie portfela płynnych papierów wartościowych oraz akumulacja stabilnej bazy depozytowej. W polityce zarządzania ryzykiem płynności wykorzystuje się również instrumenty rynku pieniężnego, w tym operacje otwartego rynku NBP.

W Banku wykorzystywane są następujące miary ryzyka płynności:

- 1) metoda kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- 2) metoda rezerwy płynności,
- 3) badanie stabilności portfela depozytów i kredytów,
- 4) analizy szokowe.

Głównymi narzędziami zarządzania ryzykiem płynności w Grupie Kapitałowej PKO BP SA są:

- 1) procedury dotyczące zarządzania ryzykiem płynności,
- 2) limity i wartości progowe ograniczające ryzyko płynności,
- 3) transakcje depozytowe, lokacyjne oraz pochodne, w tym walutowe transakcje strukturalne oraz transakcje kupna i sprzedaży papierów wartościowych,
- 4) transakcje zapewniające długoterminowe finansowanie działalności kredytowej.

Dla zapewnienia właściwego poziomu płynności w Banku oraz pozostałych Spółkach Grupy Kapitałowej PKO BP SA przyjęte zostały limity i wartości progowe na ryzyko płynności. Limity i wartości progowe zostały przyjęte zarówno na miary płynności krótkoterminowej, jak i na miary płynności średnio i długoterminowej.

Metody zarządzania ryzykiem płynności w pozostałych Spółkach Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne, wprowadzane przez Spółki, dla których miary ryzyka płynności osiągają znaczącą wartość. Przepisy te opracowywane są po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji kierowanych do Spółek przez Bank.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności Spółek wykorzystuje się:

- 1) miary ryzyka płynności wyznaczone dla poszczególnych Spółek oraz Banku,
- 2) miarę kontraktowej luki płynności, wyznaczoną dla Grupy Kapitałowej.

Miarę luki kontraktowej dla pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej wyznacza się w sposób analogiczny, jak dla luki kontraktowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności gospodarczej Spółek.

Poniżej prezentowane urealnione luki płynności zawierają m. innymi urealnienia dotyczące osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności oraz osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności, co jest głównym elementem wyróżniającym lukę urealnioną od nieurealnionej.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 36 miesiące	36 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
								30.06.2008
Grupa Kapitałowa								
- urealniona luka okresowa	2 743 781	(405 326)	1 108 415	2 984 833	4 918 190	9 737 553	7 456 261	(28 543 707)
Grupa Kapitałowa								
- urealniona skumulowana luka okresowa	2 743 781	2 338 455	3 446 870	6 431 703	11 349 893	21 087 446	28 543 707	-
								31.12.2007
Grupa Kapitałowa								
- urealniona luka okresowa	345 692	1 396 127	3 084 207	4 257 614	6 468 291	11 809 269	6 827 315	(34 188 515)
Grupa Kapitałowa								
- urealniona skumulowana luka okresowa	345 692	1 741 819	4 826 026	9 083 640	15 551 931	27 361 200	34 188 515	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana² luka płynności Grupy Kapitałowej PKO BP SA wykazywała wartości dodatnie na dzień 30 czerwca 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku poziom osadu depozytów podmiotów niefinansowych stanowił około 89% całkowitej bazy depozytowej Banku, a na dzień 31 grudnia 2007 roku osad stanowił około 91% całkowitej bazy depozytowej.

² Urealniona luka płynności Grupy Kapitałowej PKO BP SA została wyznaczona jako suma urealnionej luki płynności PKO BP SA i kontraktowych luk płynności pozostałych Spółek z Grupy Kapitałowej PKO BP SA.

Przepływy kontraktowe Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2008 roku według terminów zapadalności*

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Aktywa:							
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 790 500	-	-	-	-	4 790 500	4 790 500
Należności od banków	6 713 744	448 151	67 084	33 542	-	7 262 521	7 286 399
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	102 773	48 564	421 246	351 157	153 100	1 076 840	1 080 920
Pozostałe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	56 732	32 401	1 536 642	3 162 785	184 385	4 972 945	5 061 621
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	14 961 635	1 732 900	6 782 781	25 496 639	39 423 846	88 397 801	85 663 012
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	410 664	77 347	157 885	4 303 916	1 073 884	6 023 696	5 938 368
Pochodne instrumenty finansowe	6 423 682	1 651 579	8 278 882	20 698 380	5 436 710	42 489 233	2 181 000
							-
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 164	-	-	-	-	1 164	1 164
Zobowiązania wobec banków	1 296 595	119 128	552 982	2 730 982	43 933	4 743 620	4 748 269
Zobowiązania wobec klientów	60 567 940	9 938 717	17 819 308	2 289 866	282 239	90 898 070	92 575 955
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	106 860	27 447	10 239	11 826		156 372	142 350
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	-	1 600 700	1 600 700	1 617 408
Pochodne instrumenty finansowe	6 361 348	1 650 054	7 907 476	19 528 964	5 162 554	40 610 396	1 914 233
Pozostałe zobowiązania	2 745 410	672 922	515 397	766	92	3 934 587	3 951 232

* Powyższa analiza nie zawiera przepływów pieniężnych wynikających z przyszłych odsetek.

Przepływy kontraktowe Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2007 roku według terminów zapadalności*

	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Wartość kontraktowa	Wartość bilansowa
Aktywa:							
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 682 627	-	-	-	-	4 682 627	4 682 627
Należności od banków	2 655 747	1 859 605	630 258	36 103	-	5 181 713	5 261 236
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	65 171	65 310	206 577	516 795	324 052	1 177 905	1 202 919
Pozostałe instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	370	118	2 044 138	4 449 588	1 849 130	8 343 344	8 314 444
Kredyty, pożyczki udzielone klientom	12 472 227	1 857 178	8 175 478	23 526 114	32 935 544	78 966 541	76 417 149
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	165 652	112 793	200 815	4 290 223	839 946	5 609 429	5 716 238
Pochodne instrumenty finansowe	3 137 822	2 213 190	6 538 022	15 488 930	6 514 926	33 892 890	1 556 736
							-
Zobowiązania:							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 279	-	-	-	-	1 279	1 279
Zobowiązania wobec banków	1 046 192	623 066	102 807	2 885 161	32 230	4 689 456	4 703 114
Zobowiązania wobec klientów	60 641 998	9 772 529	13 100 267	1 249 197	244 955	85 008 946	86 579 510
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	58 703	102 198	11 198	12 037	-	184 136	178 860
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	-	1 600 700	1 600 700	1 614 885
Pochodne instrumenty finansowe	3 224 597	2 105 843	6 298 003	14 551 912	6 236 867	32 417 222	1 279 925
Pozostałe zobowiązania	1 146 696	657 996	192 719	100 650	85 504	2 183 565	2 201 012

* Powyższa analiza nie zawiera przepływów pieniężnych wynikających z przyszłych odsetek.

Ryzyko operacyjne i braku zgodności

Cele i zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym

Ryzyko operacyjne jest rozumiane jako ryzyko powstania straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub zdarzeń zewnętrznych. Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest optymalizacja efektywności operacyjnej przez obniżenie strat operacyjnych, racjonalizację kosztów, jak również zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Grupy Kapitałowej PKO BP SA, na zdarzenia od niej niezależne.

Przepisy wewnętrzne Banku jednoznacznie określają podział kompetencji w obszarze zarządzania ryzykiem operacyjnym. Zgodnie z tymi przepisami, całokształt zagadnień związanych z zarządzaniem ryzykiem operacyjnym nadzoruje Zarząd Banku, który:

- wyznacza cele zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- ustala politykę w zakresie ryzyka operacyjnego,
- akceptuje raporty na temat ryzyka operacyjnego.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym odbywa się na płaszczyźnie rozwiązań systemowych, jak i bieżącego zarządzania tym ryzykiem.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na tworzeniu przepisów wewnętrznych oraz innych rozwiązań związanych z ryzykiem operacyjnym między innymi w zakresie:

- zasobów ludzkich,
- organizacji Banku,
- rachunkowości,
- teleinformatyki,
- bezpieczeństwa,
- procesów wewnętrznych,
- procesów obsługi klientów,
- powierzania wykonywania czynności bankowych i faktycznych podmiotom zewnętrznym.

Systemowe zarządzanie ryzykiem operacyjnym prowadzone jest w sposób scentralizowany na poziomie Centrali Banku. W każdej linii biznesowej i linii wsparcia wyznaczona została komórka odpowiedzialna za identyfikację i monitorowanie zagrożeń operacyjnych w nadzorowanych produktach lub procesach wewnętrznych oraz podejmowanie działań niezbędnych dla zapewnienia akceptowalnego poziomu ryzyka operacyjnego.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym polega na:

- zapobieganiu zdarzeniom operacyjnym powstającym przy realizacji produktów, w procesach wewnętrznych oraz systemach,
- podejmowaniu działań zmierzających do ograniczenia liczby i skali występujących zagrożeń (zdarzeń operacyjnych),
- likwidowaniu negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych,
- rejestrowaniu danych o zdarzeniach operacyjnych.

Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez każdą jednostkę organizacyjną Banku.

Istotną rolę w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym pełni Pion Ryzyka Bankowego, który koordynuje identyfikację, pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka operacyjnego w skali całej Grupy Kapitałowej PKO BP SA.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko operacyjne w Banku stosowane są różnego rodzaju rozwiązania takie jak:

- instrumenty kontrolne,
- instrumenty zarządzania zasobami ludzkimi (dobór kadr, podnoszenie kwalifikacji pracowników, systemy motywacyjne),
- wyznaczenie wartości progowych kluczowych wskaźników ryzyka (KRI),
- plany awaryjne,
- ubezpieczenia,
- outsourcing.

Doboru instrumentów służących do ograniczania ryzyka operacyjnego dokonuje się między innymi w zależności od:

- dostępności i adekwatności instrumentów ograniczających ryzyko,
- charakteru działalności lub procesu, w którym zidentyfikowano ryzyko operacyjne,
- istotności ryzyka,
- kosztu zastosowania instrumentu.

Dodatkowo regulacje wewnętrzne Banku przewidują obowiązek niepodejmowania zbyt ryzykownej działalności, a w przypadku, gdy działalność taka jest prowadzona – wycofania się z niej lub ograniczenia jej zakresu. Poziom ryzyka operacyjnego uznaje się za nadmierny, gdy potencjalne korzyści z prowadzenia danego rodzaju działalności są niższe od potencjalnych strat operacyjnych.

Pomiar ryzyka operacyjnego jest przeprowadzany z wykorzystaniem:

- zgromadzonych danych o zdarzeniach operacyjnych,
- wyników audytu wewnętrznego,
- wyników kontroli wewnętrznej funkcjonalnej,
- wyników samooceny ryzyka operacyjnego,
- kluczowych wskaźników ryzyka (KRI).

Bank regularnie monitoruje poziom KRI oraz zdarzenia operacyjne przekraczające kwotę progową określoną dla ryzyka operacyjnego.

Raportowanie informacji dotyczących ryzyka operacyjnego Banku i spółek zależnych Grupy Kapitałowej Banku prowadzone jest w cyklach półrocznych. Odbiorcami raportów są Zarząd Banku oraz Rada Nadzorcza Banku. Raporty zawierają informacje na temat:

- profilu ryzyka operacyjnego Banku wynikającego z procesu identyfikacji i oceny zagrożeń,
- wyników pomiaru i monitorowania ryzyka operacyjnego,
- zdarzeń operacyjnych i ich skutków finansowych,
- najważniejszych projektów i przedsięwzięć z zakresu zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Decydujący wpływ na profil ryzyka operacyjnego ma dominujący podmiot – Bank PKO BP SA. Inne Spółki Grupy ze względu na ich znacznie mniejszą skalę działalności, generują jedynie ograniczone ryzyko operacyjne i zarządzają ryzykiem operacyjnym zgodnie z zasadami zarządzania tym ryzykiem w PKO BP SA, z uwzględnieniem swojej specyfiki i skali działalności.

W I półroczu 2008 roku Spółki Grupy Kapitałowej doskonały proces zarządzania ryzykiem operacyjnym ujednolicając formę raportingu zarządczego w zakresie ryzyka operacyjnego.

Cele i zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko poniesienia sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności wskutek niezastosowania się Banku, pracowników Banku lub podmiotów działających w jego imieniu do przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, w tym norm etycznych.

Celem zarządzania ryzykiem braku zgodności jest utrwalanie wizerunku Grupy Kapitałowej PKO BP SA jako podmiotów działających zgodnie z prawem, przyjętymi standardami postępowania, godnej zaufania, uczciwej i rzetelnej, poprzez eliminowanie ryzyka braku zgodności, przeciwdziałanie możliwości wystąpienia utraty reputacji lub wiarygodności Banku oraz przeciwdziałanie ryzyku wystąpienia strat finansowych lub sankcji prawnych mogących być rezultatem naruszenia przepisów i norm postępowania.

W I półroczu 2008 roku rozpoczęto prace w zakresie implementacji zasad zarządzania ryzykiem braku zgodności do Spółek Grupy Kapitałowej PKO BP SA. Współpraca podmiotów w Grupie w tym zakresie jest koordynowana przez Pion Ryzyka Bankowego Banku PKO BP SA, który m.in. opiniuje projekty przepisów wewnętrznych spółek w zakresie systemowego zarządzania ryzykiem braku zgodności.

Adekwatność kapitałowa

Adekwatność kapitałowa jest stanem, w którym wysokość posiadanej przez Grupę Kapitałową PKO BP SA bazy kapitałowej jest wystarczająca do spełnienia wymagań regulacyjnych w zakresie wymogów kapitałowych (tzw. filar I) oraz kapitału wewnętrznego (tzw. filar II). Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie, w sposób ciągły, kapitału na poziomie adekwatnym do skali oraz profilu ryzyka działalności Grupy Kapitałowej.

Proces zarządzania adekwatnością kapitałową Grupy Kapitałowej obejmuje:

- 1) określanie i monitorowanie listy istotnych rodzajów ryzyka,
- 2) wyznaczanie kapitału wewnętrznego na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- 3) ustalanie łącznego kapitału wewnętrznego koniecznego do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka,
- 4) wykonywanie testów warunków skrajnych adekwatności kapitałowej,
- 5) monitorowanie, raportowanie, prognozowanie i limitowanie adekwatności kapitałowej,
- 6) dokonywanie alokacji kapitału wewnętrznego na linie biznesowe dla celów analiz rentowności,
- 7) wykorzystywanie narzędzi wpływających na poziom adekwatności kapitałowej (w tym: narzędzi wpływających na poziom funduszy własnych, skalę pomniejszych funduszy własnych oraz wysokość portfela kredytowego).

Głównymi miernikami adekwatności kapitałowej są:

- współczynnik wypłacalności, którego minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 8%,
- relacja funduszy własnych do kapitału wewnętrznego, której dopuszczalny minimalny poziom, zgodnie z ustawą – Prawo bankowe, wynosi 1,0.

Poziom adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej w I półroczu 2008 roku utrzymywał się na bezpiecznym poziomie, istotnie powyżej ustawowych limitów.

W stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku współczynnik wypłacalności Grupy Kapitałowej obniżył się o 1,1 p.p., co było spowodowane głównie wysoką dynamiką portfela kredytowego oraz negatywnym wpływem wdrożenia Bazylei II na poziom wymogów kapitałowych.

Fundusze własne

Fundusze własne składają się z funduszy podstawowych, funduszy uzupełniających i kapitału krótkoterminowego.

W skład funduszy podstawowych wchodzi:

- 1) fundusze zasadnicze obejmujące: kapitał zakładowy, kapitał zapasowy, kapitały rezerwowe,
- 2) fundusz ogólnego ryzyka,
- 3) niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- 4) wynik finansowy netto w trakcie zatwierdzania oraz wynik netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, zgodnie z art. 127 pkt 2c ustawy Prawo Bankowe.

Fundusze podstawowe pomniejszane są o:

- 1) wartości niematerialne i prawne wycenione według wartości bilansowej,
- 2) zaangażowania kapitałowe Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń – w wysokości 50% tych zaangażowań,
- 3) niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

W skład funduszy uzupełniających wchodzi:

- 1) zobowiązania podporządkowane,
- 2) niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży – w wysokości 60 % ich wartości przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym.

Ponadto fundusze uzupełniające pomniejszane są o 50% wartości zaangażowań kapitałowych Banku w instytucje finansowe, instytucje kredytowe, banki krajowe, banki zagraniczne i zakłady ubezpieczeń. W przypadku, gdyby wartość tych pomniejszeń obniżyła wysokość funduszy uzupełniających poniżej zera, kwota ta odejmowana jest od funduszy podstawowych.

W funduszach własnych Banku uwzględniany jest również kapitał krótkoterminowy:

- na dzień 31 grudnia 2007 roku – za drugie półrocze 2007 roku – w związku z uwzględnieniem w funduszach własnych części zweryfikowanego zysku za pierwsze półrocze 2007 roku,
- na dzień 30 czerwca 2008 roku – za pierwsze półrocze 2008 roku.

Dodatkowo w rachunku funduszy własnych Grupy Kapitałowej w ujęciu skonsolidowanym uwzględnia się odpowiednio:

- 1) wartość firmy jednostek zależnych (pomniejsza fundusze podstawowe),
- 2) ujemną wartość firmy jednostek zależnych (powiększa fundusze podstawowe),
- 3) kapitały mniejszości (powiększają fundusze podstawowe),
- 4) różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (ujemne pomniejszają fundusze, dodatnie powiększają fundusze podstawowe).

W I półroczu 2008 roku fundusze własne Grupy Kapitałowej wzrosły o 988 017 tysięcy złotych głównie wskutek ich zasilenia ok. 60% zysku netto za 2007 rok.

Informacja o strukturze funduszy własnych Grupy Kapitałowej została zawarta w poniższej tabeli.

FUNDUSZE WŁASNE GRUPY KAPITAŁOWEJ	30.06.2008	31.12.2007
Fundusze podstawowe (Tier 1)	9 427 411	8 449 415
Kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000
Kapitał zapasowy	7 226 457	5 592 311
Kapitał rezerwowy	1 523 025	1 518 025
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070 000	1 070 000
Wynik bieżącego okresu w części zweryfikowanej przez biegłego rewidenta po pomniejszeniu o przewidywane obciążenia	-	653 720
Wynik z lat ubiegłych	102 294	(72 192)
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży	(104 904)	(55 228)
Wartości niematerialne	(1 274 819)	(1 183 491)
w tym wartość firmy jednostek podporządkowanych	(240 410)	(234 066)
Zaangażowania kapitałowe	(102 370)	(84 035)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(53 992)	(47 761)
Kapitały mniejszości	41 720	58 066
Fundusze uzupełniające (Tier 2)	1 498 330	1 517 988
Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	1 600 700	1 600 700
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych i kapitałowych zakwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży (w wysokości 60% wartości przed opodatkowaniem)	-	1 323
Zaangażowania kapitałowe	(102 370)	(84 035)
Kapitał krótkoterminowy (Tier 3)	35 904	15 997
RAZEM FUNDUSZE WŁASNE	10 961 646	9 983 400

Wymogi kapitałowe (Filar I)

Począwszy od stycznia 2008 roku Grupa Kapitałowa wylicza wymogi kapitałowe zgodnie z Uchwałą nr 1/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. (Bazylea II): z tytułu ryzyka kredytowego – metodą standardową, z tytułu ryzyka operacyjnego – metodą wskaźnika podstawowego a z tytułu ryzyka rynkowego – metodami podstawowymi.

Skala działalności handlowej Banku i Grupy Kapitałowej jest znacząca, w związku z czym łączny wymóg kapitałowy składa się z sumy wymogów kapitałowych na:

- 1) ryzyko kredytowe – w tym ryzyko kredytowe instrumentów z księgi bankowej oraz ryzyko kredytowe kontrahenta,
- 2) ryzyko rynkowe – w tym ryzyko walutowe, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, szczególnie cen instrumentów dłużnych oraz ryzyko ogólne stóp procentowych,
- 3) ryzyko operacyjne,
- 4) inne rodzaje wymogów kapitałowych z tytułu:
 - ryzyka rozliczenia i dostawy,
 - przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
 - przekroczenia progu koncentracji kapitałowej.

Wdrożenie Bazylei II z początkiem 2008 roku przyczyniło się do wzrostu łącznego wymogu kapitałowego Banku o około 0,5 mld złotych, co wynikało przede wszystkim z wprowadzenia nowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne (+ 1,0 mld złotych), przy jednoczesnym spadku wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego (- 0,5 mld złotych). Ponadto istotny wzrost portfela kredytowego w I półroczu 2008 roku przyczynił się do wzrostu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

Poniższe tabele prezentują narażenie Grupy Kapitałowej z tytułu ryzyka kredytowego oraz poszczególnych typów ryzyka rynkowego. Kwoty wg stanu na 30 czerwca 2008 roku zostały wyliczone zgodnie z uchwałą Nr 1/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 roku.

Wymogi kapitałowe	30.06.2008	31.12.2007
Ryzyko kredytowe	6 740 578	6 425 531
kredytowe (księga bankowa)	6 679 179	6 401 283
kredytowe kontrahenta (księga handlowa)	61 399	24 248
Ryzyko rynkowe	196 429	220 143
walutowe	-	-
cen towarów	-	-
cen kapitałowych papierów wartościowych	1 572	1 187
szczególne cen instrumentów dłużnych	167 724	166 634
ogólne stóp procentowych	27 133	52 322
Ryzyko operacyjne	1 089 024	-
Inne rodzaje ryzyka*	-	-
Łączny wymóg kapitałowy	8 026 031	6 645 674
Współczynnik wypłacalności	10,93	12,02**

* Obejmuje wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka rozliczenia oraz dostawy, przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i dużych zaangażowań oraz prognozy koncentracji kapitałowej.

** W zakresie kapitałów dane porównywalne (wynikające ze zmian w ustawie Prawa bankowe oraz publikacji Uchwały 2/2007 KNB), brak porównywalności w zakresie wymogów kapitałowych (na 30.06.2008 wyliczone zgodnie z NUK, podstawowa różnica to inna metodologia wyliczenia wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz wyliczenie wymogu na ryzyko operacyjne)

Bank wylicza wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego stosując następujące formuły:

- w zakresie ekspozycji bilansowych - iloczyn wartości bilansowej, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczenia wymogu z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń),
- w zakresie udzielonych zobowiązań pozabilansowych - iloczyn wartości nominalnej zobowiązania, wagi ryzyka produktu, wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczenia wymogu z tytułu ryzyka kredytowego oraz 8% (przy uwzględnieniu uznawalnych zabezpieczeń)
- w zakresie transakcji pozabilansowych (instrumentów pochodnych) - iloczyn wagi ryzyka przypisanej ekspozycji zgodnie z metodą standardową wyliczenia wymogu z tytułu ryzyka kredytowego, ekwiwalentu bilansowego transakcji pozabilansowych oraz 8% (wartość ekwiwalentu bilansowego wyliczana jest zgodnie z metodą wyceny rynkowej).

Struktura wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz wartość ważona ryzykiem z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego na dzień 30 czerwca 2008 roku:

Instrumenty bilansowe

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Kasa	1 548 236	-
Należności	92 629 348	68 762 850
Dłużne papiery wartościowe	8 934 661	411 182
Pozostałe papiery wartościowe, udziały	334 676	187 699
Aktywa trwałe	4 124 637	2 849 413
Pozostałe	6 582 369	1 083 489
Razem - portfel bankowy	114 153 927	73 294 633
Dłużne papiery wartościowe	3 460 185	1 406 709
Papiery kapitałowe przeznaczone do obrotu	8 394	8 394
zaliczone do portfela handlowego Banku		
Razem - portfel handlowy	3 468 579	1 415 103
Ogółem instrumenty bilansowe	117 622 506	74 709 736

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Pochodne			
<i>Instrumenty stóp procentowych:</i>	237 438 918	2 303 072	791 573
FRA	94 200 000	219 146	78 490
IRS	143 238 918	2 083 926	713 083
<i>Instrumenty walutowe:</i>	19 205 033	981 951	309 075
Forward walutowy (w tym instrumenty wbudowane)	1 562 597	16 662	12 676
SWAP (w tym transakcje bieżące)	3 656 721	19 465	4 388
CIRS	12 423 099	895 938	254 648
OPCJE (ekwiwalent delta)	1 562 616	49 886	37 363
<i>Pozostałe instrumenty:</i>	646 304	289 122	10 839
SBB*	255 219	245 871	2 189
CDS	370 895	43 251	8 650
Inne (opcje i futures na indeks giełdowy)	20 190	0	0
Instrumenty pochodne razem	257 290 255	3 574 145	1 111 487
w tym:			
portfel bankowy	39 919 710	1 243 189	343 389
portfel handlowy	217 370 545	2 330 956	768 098

* w pozycji "wartość nominalna" wykazana jest różnica między wartościami godziwymi instrumentów bazowych operacji oraz kwotami otrzymanymi lub przekazanymi

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Zobowiązania do udzielenia kredytu oraz pozostałe zobowiązania finansowe	27 738 249	9 348 926	8 491 163
Gwarancje udzielone	2 877 640	1 458 217	1 231 096
Akredytywy udzielone	253 012	126 506	126 568
Inne	72 271	14 454	2 891
Razem portfel bankowy	30 941 172	10 948 102	9 851 718
Zobowiązania zakupu papierów	278 513	-	-
Gwarancje emisji	876 646	876 646	666 822
Razem portfel handlowy	1 155 159	876 646	666 822

Struktura wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz wartość ważona ryzykiem z tytułu ryzyka szczególnego instrumentów zaliczonych do portfela handlowego na dzień 31 grudnia 2007 roku:

Typ instrumentu	Wartość bilansowa	Wartość ważona ryzykiem
Kasa	1 708 936	-
Należności	81 938 477	67 893 370
Dłużne papiery wartościowe	11 951 685	152 804
Pozostałe papiery wartościowe, udziały	460 261	345 760
Aktywa trwałe	4 003 594	2 820 103
Pozostałe	5 474 406	3 481 430
Razem portfel bankowy	105 537 359	74 693 467
Dłużne papiery wartościowe	2 990 576	1 089 407
Papiery kapitałowe przeznaczone do obrotu zaliczone do portfela Banku	9 665	9 665
Razem portfel handlowy	3 000 241	1 099 072
Ogółem instrumenty bilansowe	108 537 600	75 792 539

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Pochodne			
<i>Instrumenty stóp procentowych:</i>	198 682 731	1 570 408	314 081
FRA	73 860 000	243 636	48 727
IRS	124 822 731	1 326 772	265 354
<i>Instrumenty walutowe:</i>	14 823 154	887 744	178 302
Forward walutowy	1 469 872	16 274	3 255
SWAP	2 268 825	22 688	4 538
CIRS	11 049 300	845 774	169 155
OPCJE (ekwiwalent delta)	35 157	3 008	1 354
<i>Pozostałe instrumenty</i>	303 726	29 460	6 327
CDS	231 325	27 993	5 597
Inne (opcje na indeks giełdowy)	72 401	1 467	730
Instrumenty pochodne razem	213 809 611	2 487 612	498 710
w tym:			
portfel bankowy	38 235 646	1 150 782	230 591
portfel handlowy	175 573 965	1 336 830	268 119

Typ instrumentu	Wartość nominalna	Ekwiwalent bilansowy	Wartość ważona ryzykiem
Zobowiązania do udzielenia kredytu oraz pozostałe zobowiązania finansowe	24 346 666	3 274 110	3 246 162
Gwarancje udzielone	1 867 608	1 284 250	1 280 724
Akredytywy udzielone	562 155	280 758	280 487
Inne	1 193 065	325 458	278 389
Razem portfel bankowy	27 969 494	5 164 575	5 085 761
Zobowiązania zakupu papierów	9 107	-	-
Gwarancje emisji	1 455 509	1 455 509	1 248 269
Razem portfel handlowy	1 464 616	1 455 509	1 248 269

Kapitał wewnętrzny (Filar II)

Z początkiem 2008 roku kapitał wewnętrzny wyznaczany jest zgodnie z Uchwałą nr 4/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz szczegółowych warunków szacowania przez banki kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego (Dz. Urz. NBP z 2007 roku Nr 3, poz. 6).

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Bank kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Banku oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Kapitał wewnętrzny w Grupie Kapitałowej PKO BP SA jest obliczany na pokrycie każdego z istotnych rodzajów ryzyka:

- 1) ryzyka kredytowego, w tym ryzyka niewypłacalności,
- 2) ryzyka rynkowego, w tym ryzyka walutowego, ryzyka stopy procentowej oraz ryzyka płynności,
- 3) ryzyka operacyjnego,
- 4) ryzyka biznesowego, w tym ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji.

Bank cyklicznie monitoruje istotność poszczególnych rodzajów ryzyka odnoszących się do działalności Banku i pozostałych spółek zależnych Grupy Kapitałowej.

Ujawnienia (Filar III)

Zgodnie z wymogami uchwały nr 6/2007 Komisji Nadzoru Bankowego z dnia 13 marca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu Bank:

- w IV kwartale 2007 roku przyjął Zasady polityki informacyjnej w zakresie adekwatności kapitałowej,
- w II kwartale 2008 roku opublikował raport „Adekwatność kapitałowa i zarządzanie ryzykiem (Filar III) Grupy Kapitałowej PKO BP SA wg stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku”, stanowiący realizację wymagań informacyjnych określonych w załącznikach nr 1 i 2 do uchwały nr 6/2007 Komisji Nadzoru Bankowego.

Oba ww. dokumenty są dostępne na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

4. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Grupa Kapitałowa jest w posiadaniu instrumentów finansowych, które w bilansie nie są prezentowane w wartości godziwej.

Wartość godziwa stanowi kwotę, za jaką na warunkach rynkowych składnik aktywów mógłby zostać wymieniony, a zobowiązanie zaspokojone pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi, lecz niepowiązanymi stronami transakcji.

Dla wielu instrumentów finansowych wartości rynkowe są niedostępne, stąd wartości godziwe są oszacowane przy zastosowaniu szeregu technik wyceny. Do wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych zastosowano model oparty na szacowaniach wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych. Wszystkie wyliczenia modelowe zawierają pewne założenia upraszczające i są wrażliwe na przyjmowane założenia. Poniżej przedstawiono podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych nie wycenianych do wartości godziwej.

W przypadku pewnych grup instrumentów finansowych, przyjęto, że wartość bilansowa jest w przybliżeniu zgodna z wartością godziwą. Dotyczy to w szczególności następujących grup instrumentów finansowych:

- kredyty i pożyczki udzielone przez Grupę klientom: kredyty z terminem zapadalności do 1 roku, części portfela kredytów mieszkaniowych („stary” portfel kredytów mieszkaniowych), kredyty z brakiem określonego harmonogramu spłaty, wymaganych na moment wyceny, dla których wartość godziwa jest równa wartości bilansowej,
- zobowiązania Grupy wobec klientów: zobowiązania bez określonego harmonogramu spłaty, lokaty negocjowane o oprocentowaniu powiązanym z rynkowymi stopami referencyjnymi, inne specyficzne produkty, dla których nie można mówić o istnieniu rynku tj.: książeczki mieszkaniowe i oszczędnościowe.

W odniesieniu do kredytów i pożyczek udzielonych klientom zastosowano model oparty o szacowania wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych poprzez zdyskontowanie przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniający wysokość marży na ryzyko kredytowe oraz urealnione terminy spłaty wynikające z umów kredytowych. Bieżący poziom marż został wyznaczony dla transakcji zawartych w kwartale zakończonym dniem bilansowym na instrumentach o podobnym ryzyku kredytowym.

Wartość godziwą depozytów oraz innych zobowiązań wobec klientów innych niż banki o ustalonym terminie wymagalności oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla poszczególnych produktów depozytowych.

Wartość godziwą długu podporządkowanego Banku oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych stopą rentowności obligacji skarbowych o zbliżonym terminie wymagalności.

Lokaty i depozyty międzybankowe oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami rynku międzybankowego.

Należności z tytułu leasingu finansowego oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu wewnętrznej stopy zwrotu dla transakcji leasingowych tego samego rodzaju zawieranych przez Grupę w okresie bezpośrednio poprzedzającym dzień bilansowy.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup instrumentów finansowych, które nie zostały wykazane w bilansie Grupy na dzień 30 czerwca 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku:

	Stan na dzień 30.06.2008		Stan na dzień 31.12.2007	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Należności od banków	7 286 399	7 285 876	5 261 236	5 256 436
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	85 663 012	86 413 137	76 417 149	76 816 457
Zobowiązania wobec innych banków	4 748 269	4 746 909	4 703 114	4 702 821
Zobowiązania wobec Klientów	92 575 955	92 616 888	86 579 510	86 585 091
Zobowiązania podporządkowane	1 617 408	1 626 727	1 614 885	1 619 115

5. Działalność powiernicza

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Banku, nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym. Jako członek Rady Banków Depozytariuszy i Rady ds. Nieskarbowych Papierów Dłużnych przy Związku Banków Polskich, PKO BP SA bierze udział w pracach przy tworzeniu regulacji i standardów rynkowych.

6. Informacje o sekurytyzacji aktywów i pakietowej sprzedaży wierzytelności

W latach 2005–2006 Bank dokonał sprzedaży wierzytelności zakwalifikowanych do kategorii ryzyka „stracone” (bilansowych i pozabilansowych) przysługujących Bankowi od podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Sprzedaż objęła w sumie ok. 137 000 sztuk wierzytelności o łącznej wartości ok. 2 mld złotych. Z uwagi na prawo nabywców do zgłaszania reklamacji dotyczących sprzedanych wierzytelności w terminach określonych w umowach sprzedaży, Bank utworzył rezerwy na ewentualne roszczenia, w tym na roszczenia zgłoszone do dnia sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego. W 2007 roku nie przeprowadzono żadnej sprzedaży pakietowej wierzytelności Banku. Łączna wartość bilansowa rezerw na dzień 30 czerwca 2008 roku wynosi 9 881 tysięcy złotych (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 9 894 tysięcy złotych). Bank nie otrzymał z tytułu powyższych transakcji papierów wartościowych.

W I półroczu 2008 roku prowadzone były działania, mające na celu sprzedaż 150 tys. wierzytelności o łącznej wartości nominalnej 2 mld złotych (umowy obowiązują po dniu bilansowym). Wierzytelności podzielone zostały na cztery pakiety, z których dwa będą zbyte do funduszy sekurytyzacyjnych, natomiast dwa pozostałe do SPV.

7. Informacje dotyczące segmentów działalności

Podstawowy wzór podziału sprawozdawczości Grupy Kapitałowej PKO BP SA oparty jest na segmentach branżowych. Segment branżowy to działalność obejmująca dostarczanie produktów oraz usług, które charakteryzuje podobne ryzyko i dochody - inne niż pozostałe wyszczególnione segmenty branżowe. Jako uzupełniający system sprawozdawczy Grupa Kapitałowa PKO BP SA stosuje segmentację geograficzną, która dostarcza informacje o produktach / usługach świadczonych w określonym środowisku gospodarczym, które podlegają odrębnej analizie ze względu na ryzyko i zwrot z inwestycji innym niż w przypadku segmentów działających w innych środowiskach gospodarczych.

Grupa Kapitałowa PKO BP SA zazwyczaj rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Wewnętrzny transfer funduszy pomiędzy jednostkami Banku oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Transakcje pomiędzy segmentami branżowymi odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Wartości aktywów i zobowiązania oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Segmenty branżowe

Segmenty branżowe zostały wyodrębnione według kryterium grupy klientów oraz produktów. Taki sposób wyodrębnienia segmentów jest koherentny ze sposobem zarządzania biznesem stosowanym przez władze Grupy Kapitałowej PKO BP SA. Podział według segmentów branżowych przedstawia się następująco:

- segment detaliczny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z klientami indywidualnymi, klientami małych i średnich przedsiębiorstw oraz transakcje z klientami rynku mieszkaniowego, a także działalność następujących spółek zależnych: KREDOBANK SA, Grupa Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego BANKOWY SA, PKO Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych SA, Inteligo Financial Services SA, Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService SA oraz Grupa PKO Inwestycje Sp. z o.o.; segment ten obejmuje m. in. następujące produkty i usługi: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi private banking, produkty inwestycyjne, karty kredytowe i debetowe, kredyty konsumpcyjne i hipoteczne, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz klientów rynku mieszkaniowego,
- segment korporacyjny obejmuje transakcje jednostki dominującej dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi oraz działalność Grupy Bankowego Funduszu Leasingowego SA; segment ten obejmuje m. in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących, oszczędnościowych i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, transakcje sell buy back i buy sell back z klientami, kredyty gospodarcze oraz leasing. W ramach tego segmentu Bank zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów,
- segment inwestycyjny obejmuje działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi oraz dłużnymi papierami wartościowymi oraz działalność spółki BTK SA,
- działalność pozostała obejmuje wyniki nie zaliczone do pozostałych segmentów oraz wyniki spółki Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.

Aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Koszty działania poszczególnych segmentów branżowych uwzględniają koszty, które można bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu, jak również te, które można przypisać do segmentu w oparciu o racjonalne przesłanki

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów branżowych Grupy za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku oraz 30 czerwca 2007 roku, a także wybranych aktywów i zobowiązań na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Począwszy od stycznia 2008 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA dokonała zmian w zasadach wyznaczania wyników segmentów branżowych oraz sposobu i zakresu ich wyodrębnienia, tj. dominującym kryterium segmentacji jest kryterium grupy klientów. Z tego względu prezentowany dotychczas segment mieszkaniowy, obejmujący głównie udzielanie kredytów mieszkaniowych, jest obecnie ujmowany w segmencie detalicznym. Dane za 2007 rok zostały odpowiednio przekształcone w celu zapewnienia porównywalności.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO BP SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny	Pozostałe	
Wynik odsetkowy	2 651 833	229 314	107 952	(74 670)	2 914 429
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 035 172	83 649	45 555	7 817	1 172 193
Wynik pozostały	305 352	84 963	20 193	23 628	434 136
Wynik na operacjach finansowych	844	8 213	(62 706)	(7 643)	(61 292)
Wynik z pozycji wymiany	227 273	60 534	82 354	1 162	371 323
Przychody z tytułu dywidend	-	-	-	3 860	3 860
Wynik z pozostałej działalności operacyjnej	77 235	16 216	545	26 249	120 245
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13 000	(13 000)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów na utratę wartości	(137 362)	(107 697)	61 568	6 789	(176 702)
Koszty działania banku, w tym:	(1 832 842)	(132 878)	(49 991)	5 774	(2 009 937)
Amortyzacja	(180 292)	(16 301)	(3 831)	(7 508)	(207 932)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	282	16 540	16 822
Wynik segmentu (brutto)	2 022 153	157 351	185 559	(14 122)	2 350 941
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(488 089)
Zyski i straty udziałowców mniejszościowych	-	-	-	-	(14 539)
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	2 022 153	157 351	185 559	(14 122)	1 848 313

Na dzień 30 czerwca 2008 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO BP SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny	Pozostałe	
AKTYWA	69 246 699	24 573 984	16 909 135	6 892 688	117 622 506
inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	256 910	256 910
nakłady inwestycyjne	-	-	-	350 342	350 342
ZOBOWIĄZANIA	76 602 520	16 951 220	5 612 179	5 784 692	104 950 611

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO BP SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny	Pozostałe	
Wynik odsetkowy	1 877 798	123 721	115 423	4 203	2 121 145
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 049 715	70 349	71 105	(99 622)	1 091 547
Wynik pozostały	199 363	44 098	94 459	7 097	345 017
Wynik na operacjach finansowych	2 720	1 196	24 835	(5 018)	23 733
Wynik z pozycji wymiany	147 690	36 256	68 846	-	252 792
Przychody z tytułu dywidend	-	-	-	3 164	3 164
Wynik z pozostałej działalności operacyjnej	48 953	6 646	778	8 951	65 328
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	12 032	(12 032)	-	-	-
Wynik z tytułu odpisów na utratę wartości	(91 517)	(7 890)	(2 915)	(9 708)	(112 030)
Koszty działania banku	(1 731 560)	(78 451)	(19 258)	(2 077)	(1 831 346)
Amortyzacja	(164 099)	(8 818)	(1 702)	(9 661)	(184 280)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i współzależnych	-	-	(779)	457	(322)
Wynik segmentu (brutto)	1 303 799	151 827	258 035	(99 650)	1 614 011
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	-	(313 218)
Zyski i straty udziałowców mniejszościowych	-	-	-	-	(17 254)
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 303 799	151 827	258 035	(99 650)	1 283 539

Na dzień 31 grudnia 2007 roku	Działalność kontynuowana				Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO BP SA
	Segment detaliczny	Segment korporacyjny	Segment inwestycyjny	Pozostałe	
AKTYWA	63 511 538	21 150 398	19 693 484	4 182 180	108 537 600
inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i współzależnych	-	-	-	178 584	178 584
nakłady inwestycyjne	-	-	-	782 726	782 726
ZOBOWIĄZANIA	72 736 848	14 944 731	6 012 821	2 864 185	96 558 585

Segmenty geograficzne

Działalność Grupy Kapitałowej PKO BP SA prowadzona jest na Ukrainie – poprzez Kredobank SA oraz Spółkę Ukrpolinwestycje Sp. z o.o. Działalność ta charakteryzuje się niewielką skalą w stosunku do wyników całej Grupy.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik odsetkowy	2 855 636	58 793	2 914 429
Wynik prowizyjny	1 150 102	22 091	1 172 193
Wynik pozostały	441 685	(7 549)	434 136
Koszty działania	(1 952 005)	(57 932)	(2 009 937)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość	(174 337)	(2 365)	(176 702)
Wynik segmentu (brutto)	2 337 903	13 038	2 350 941
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 838 291	10 022	1 848 313

Na dzień 30 czerwca 2008 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa segmentu	115 525 328	2 097 178	117 622 506
Zobowiązania segmentu	103 163 502	1 787 109	104 950 611

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Polska	Ukraina	Razem
Wynik odsetkowy	2 067 974	53 171	2 121 145
Wynik prowizyjny	1 072 551	18 996	1 091 547
Wynik pozostały	351 953	(6 936)	345 017
Koszty działania	(1 785 690)	(45 656)	(1 831 346)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących wartość	(105 133)	(6 897)	(112 030)
Wynik segmentu (brutto)	1 601 328	12 683	1 614 011
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 274 140	9 399	1 283 539

Na dzień 31 grudnia 2007 roku	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa segmentu	106 566 506	1 971 094	108 537 600
Zobowiązania segmentu	94 808 497	1 750 088	96 558 585

8. Przychody i koszty z tytułu odsetek

Przychody z tytułu odsetek

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Przychody z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	3 495 984	2 283 021
Przychody z tytułu papierów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	236 730	302 617
Przychody z tytułu lokat w innych bankach	207 813	277 458
Przychody z tytułu inwestycyjnych papierów wartościowych	156 006	124 233
Z tytułu papierów handlowych	31 832	8 499
Pozostałe	47 133	32 326
Razem	4 175 498	3 028 154

Koszty z tytułu odsetek

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów	(1 107 550)	(801 001)
Koszty z tytułu depozytów innych banków	(44 973)	(55 381)
Koszty z tytułu własnej emisji papierów dłużnych	(59 822)	(3 856)
Inne	(48 724)	(46 771)
Razem	(1 261 069)	(907 009)

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2008 roku łączna kwota przychodów odsetkowych, obliczona z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do aktywów finansowych, których nie wycenia się w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła 3 906 936 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2007 roku: 2 717 038 tysięcy złotych). W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku kwota kosztów odsetkowych, obliczona z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, w odniesieniu do zobowiązań finansowych, których nie wycenia się w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wyniosła (1 239 291) tysięcy złotych. W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2007 roku kwota ta wyniosła (874 894) tysięcy złotych.

Zyski i straty netto dotyczące aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zyski i straty dotyczące aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	3 583 600	2 597 861
Przychody z tytułu odsetek od kredytów i pożyczek udzielonych klientom	3 495 984	2 283 021
Przychody z tytułu odsetek od lokat w innych bankach	207 813	277 458
Przychody z prowizji i opłat od udzielonych kredytów i pożyczek	123 288	130 328
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom i należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(239 510)	(91 947)
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości należności leasingu finansowego	(3 975)	(999)
Straty dotyczące zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	(1 212 345)	(860 238)
Koszty z tytułu odsetek od zobowiązań wobec klientów	(1 107 550)	(801 001)
Koszty z tytułu odsetek od depozytów innych banków	(44 973)	(55 381)
Koszty z tytułu odsetek od emisji papierów dłużnych	(59 822)	(3 856)
Wynik netto	2 371 255	1 737 623

9. Przychody i koszty z tytułu prowizji i opłat

Przychody z tytułu prowizji i opłat

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Przychody od aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym:	123 288	130 328
Z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	123 288	130 328
Pozostałe prowizje	1 408 303	1 301 424
Z tytułu obsługi rachunków bankowych	416 376	383 210
Z tytułu kart płatniczych	415 903	321 934
Z tytułu obsługi funduszy inwestycyjnych (w tym opłaty za zarządzanie)	228 916	247 217
Z tytułu ubezpieczenia kredytów	109 129	92 498
Z tytułu operacji kasowych	96 951	104 082
Z tytułu operacji papierami wartościowymi	22 920	51 775
Z tytułu masowych operacji zagranicznych	20 364	17 712
Z tytułu sprzedaży i dystrybucji znaków wartościowych	12 196	15 737
Inne*	85 548	67 259
Z tytułu usług powierniczych	462	693
Razem	1 532 053	1 432 445

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in. prowizje: za wprowadzenie akcji spółek do obrotu giełdowego, sprzedaży obligacji, z home banking oraz z tytułu opłat manipulacyjnych i podobnych operacji.

Koszty z tytułu prowizji i opłat

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Z tytułu kart płatniczych	(146 455)	(118 523)
Z tytułu usług akwizycyjnych	(65 350)	(62 873)
Z tytułu ubezpieczeń kredytów	(47 707)	(45 905)
Z tytułu kosztów poniesionych za zarządzanie aktywami	(43 392)	(48 189)
Z tytułu prowizji za usługi operacyjne innych banków	(3 578)	(5 318)
Z tytułu prowizji zapłaconych PPUP	(2 628)	(2 732)
Inne*	(50 750)	(57 358)
Razem	(359 860)	(340 898)

* Pozycja „Inne” obejmuje m.in.: koszty opłat poniesionych przez DM na rzecz GPW i KDPW, waloryzację środków finansowych pozostających na rachunku zbiorczym, koszty poniesione w obrocie dewizowym, koszty usług rozliczeniowo-rozrachunkowych oraz koszty prowizji zapłacone pośrednikom.

10. Przychody z tytułu dywidend

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Przychody z tytułu dywidend od emitentów:		
Papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	3 844	3 162
Papierów zakwalifikowanych jako przeznaczone do obrotu	16	2
Razem	3 860	3 164

11. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Instrumenty dłużne	(56 623)	(195 415)
Instrumenty pochodne	(942)	214 372
Instrumenty kapitałowe	(3 585)	2 416
Pozostałe	41	(8)
Razem	(61 109)	21 365

01.01-30.06.2008	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	120 049	(171 846)	(51 797)
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 163 463	(6 172 775)	(9 312)
Razem	6 283 512	(6 344 621)	(61 109)

01.01-30.06.2007	Zyski	Straty	Wynik
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	3 634 926	(3 423 948)	210 978
Instrumenty finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	92 955	(282 568)	(189 613)
Razem	3 727 881	(3 706 516)	21 365

Całkowita kwota zmiany wartości godziwych instrumentów finansowych wycenionych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ustalonych z wykorzystaniem technik wyceny (w przypadku braku publikowanych notowań ustalonych na aktywnym rynku) w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku wyniosła (901) tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2007 roku: 214 364 tysięcy złotych).

Zmiany wartości godziwej w rachunkowości zabezpieczeń

Grupa Kapitałowa PKO BP SA w okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku nie stosowała rachunkowości zabezpieczeń.

12. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych/Wynik z aktywów i zobowiązań finansowych innych niż zaklasyfikowane do pozycji wycenianych przez wynik finansowy

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Kwota zysku ujęta bezpośrednio w kapitale własnym	-	30 583
Kwota straty ujęta bezpośrednio w kapitale własnym	(52 909)	(30 028)
Razem	(52 909)	555
Kwota zysku usunięta z kapitału własnego	2 084	3 403
Kwota straty usunięta z kapitału własnego	(2 267)	(1 035)
Razem	(183)	2 368

13. Wynik z pozycji wymiany

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Różnice kursowe wynikające z instrumentów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	116 588	150 598
Pozostałe różnice kursowe	254 735	102 194
Razem	371 323	252 792

14. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Pozostałe przychody operacyjne		
Przychody netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów	243 975	143 106
Przychody uboczne	12 083	13 964
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	8 196	5 597
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	5 816	4 284
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne	7 443	5 367
Przychody ze sprzedaży udziałów w jednostkach podporządkowanych	3 746	-
Inne*	63 896	54 846
Razem	345 155	227 164

* Pozycja "Inne" obejmuje m.in.: rozwiązanie rezerw (np.: na koszty serwisu sprzętu komputerowego i oprogramowania, koszty usług konsultacyjno - doradczych, zwrot kosztów postępowania windykacyjnego, rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość innych należności.

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Pozostałe koszty operacyjne		
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(162 033)	(88 177)
Sprzedaż, likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia	(9 292)	(11 752)
Koszty przekazanych darowizn	(2 427)	(4 096)
Koszty uboczne Banku	(2 616)	(1 982)
Koszty budowy środków trwałych oraz nakłady na wartości niematerialne bez efektu gospodarczego	(364)	(3 994)
Inne*	(48 178)	(51 835)
Razem	(224 910)	(161 836)

* Pozycja "Inne" obejmuje m.in.: koszty zastępstwa procesowego zapłacone przez bank oraz koszty utworzenia odpisów aktualizujących wartość innych należności, koszty z tytułu wypłaconych zaliczek komorniczych.

15. Ogólne koszty administracyjne

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Świadczenia pracownicze	(1 158 382)	(1 045 009)
Koszty rzeczowe	(603 599)	(559 765)
Amortyzacja	(207 932)	(184 280)
Podatki i opłaty	(31 657)	(35 450)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(8 367)	(6 842)
Razem	(2 009 937)	(1 831 346)

Koszty wynagrodzeń/Świadczenia pracownicze

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Wynagrodzenia	(944 983)	(865 095)
Ubezpieczenia	(161 302)	(156 113)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(52 097)	(23 801)
Razem	(1 158 382)	(1 045 009)

16. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Zwiększenia				Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu, nie wpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	26 849	6 136	-	-	-	8 313	1	247	24 424	2 177
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	18 620	6 136	-	-	-	8 313	1	-	16 442	2 177
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	8 229	-	-	-	-	-	-	247	7 982	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	2 415 879	930 762	24	5 367	32 006	687 277	2 134	-	2 630 615	(243 485)
Sektor niefinansowy	2 302 842	909 668	24	5 367	29 998	671 257	2 134	-	2 514 512	(238 411)
kredyty konsumpcyjne	650 474	380 820	-	-	27 806	204 973	-	-	798 515	(175 847)
kredyty mieszkaniowe	489 851	145 328	-	-	-	184 398	-	-	450 781	39 070
kredyty gospodarcze	1 162 517	383 520	24	5 367	2 192	281 886	2 134	-	1 265 216	(101 634)
Sektor finansowy	44 059	3 279	-	-	276	1 904	-	-	45 158	(1 375)
należności od banków	276	-	-	-	276	-	-	-	-	-
kredyty gospodarcze	43 783	3 279	-	-	-	1 904	-	-	45 158	(1 375)
Sektor budżetowy	29 183	13 840	-	-	-	14 116	-	-	28 907	276
kredyty gospodarcze	29 183	13 840	-	-	-	14 116	-	-	28 907	276
Należności z tytułu leasingu finansowego	39 795	3 975	-	-	1 732	-	-	-	42 038	(3 975)
Rzeczowe aktywa trwałe	3 053	190	-	-	-	522	-	103	2 618	332
Wartości niematerialne	15 373	-	-	-	-	-	-	-	15 373	-
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	64 814	-	-	-	38	61 568	-	-	3 208	61 568
Pozostałe	138 861	35 279	-	3 376	1 865	37 985	425	7 405	129 836	2 706
Razem	2 664 829	972 367	24	8 743	33 909	795 665	2 560	7 755	2 806 074	(176 702)

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Zwiększenia				Zmniejszenia				Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Różnice kursowe	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu, nie wpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utruty w okresie	Różnice kursowe	Inne		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	30 051	-	-	-	-	1 400	-	-	28 651	1 400
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	14 937	-	-	-	-	-	-	-	14 937	-
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	15 114	-	-	-	-	1 400	-	-	13 714	1 400
Kredyty i pożyczki udzielone klientom i należności od banków wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	2 447 351	577 301	83	-	58 288	484 355	2 602	-	2 479 490	(92 946)
Sektor niefinansowy	2 326 256	569 273	83	-	56 730	473 130	2 602	-	2 363 150	(96 143)
kredyty konsumpcyjne	503 411	289 023	-	-	56 469	174 596	-	-	561 369	(114 427)
kredyty mieszkaniowe	530 998	71 907	-	-	261	78 261	-	-	524 383	6 354
kredyty gospodarcze	1 291 847	208 343	83	-	-	220 273	2 602	-	1 277 398	11 930
Sektor finansowy	42 833	1 952	-	-	1 558	1 496	-	-	41 731	(456)
należności od banków	329	-	-	-	-	53	-	-	276	53
kredyty gospodarcze	42 504	1 952	-	-	1 558	1 443	-	-	41 455	(509)
Sektor budżetowy	35 062	5 077	-	-	-	9 729	-	-	30 410	4 652
kredyty gospodarcze	35 062	5 077	-	-	-	9 729	-	-	30 410	4 652
Należności z tytułu leasingu finansowego	43 200	999	-	-	-	-	-	-	44 199	(999)
Rzeczowe aktywa trwałe	51 220	440	-	73	-	232	-	-	51 501	(208)
Wartości niematerialne	31 681	-	-	-	-	-	-	-	31 681	-
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	62 186	2 915	-	-	410	-	-	-	64 691	(2 915)
Pozostałe	150 936	45 920	-	-	338	28 559	342	11 320	156 297	(17 361)
Razem	2 773 425	626 576	83	73	59 036	514 546	2 944	11 320	2 812 311	(112 030)

17. Działalność zaniechana

W I półroczu 2008 oraz w I półroczu 2007 roku w Grupie Kapitałowej PKO BP SA nie wystąpiły istotne przychody lub koszty z działalności zaniechanej.

18. Udział w zyskach (stratach) jednostek stowarzyszonych i współzależnych

Nazwa jednostki	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Podmioty współzależne		
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	6 539	(3 478)
Grupa Kapitałowa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	26	899
Podmioty stowarzyszone		
Bank Poczty SA	6 083	2 914
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	40	21
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	3 814	-
Agencja Inwestycyjna „CORP” SA	38	101
Podmiot stowarzyszony Bankowego Towarzystwa Kapitałowego SA		
FINDER SA*	282	(300)
P.L. ENERGIA SA**	-	(479)
Razem	16 822	(322)

* do dnia 2 stycznia 2007 roku – FINDER Sp. z o.o.

** w dniu 31 grudnia 2007 nastąpiło zbycie akcji spółki

Dodatkowe informacje dotyczące podmiotów współzależnych i stowarzyszonych zawarte są w Nocie 1 „Informacje ogólne” i w Nocie 52 „Połączenie jednostek gospodarczych”.

19. Podatek dochodowy

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Skonsolidowany rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(481 969)	(394 778)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(6 120)	81 560
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(488 089)	(313 218)
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym kapitale własnym związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	10 053	(105)
Razem	(478 036)	(313 323)
	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	2 350 941	1 614 011
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2007: 19%)	(446 678)	(306 662)
Efekt innych stawek podatkowych: na Ukrainie (25%)*	(782)	(761)
Trwale różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(43 821)	(2 818)
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(21 061)	(13 009)
Rozwiązanie rezerw oraz dodatnia aktualizacja wartości, nie stanowiące przychodów podatkowych	(38 451)	7 084
Inne przychody wolne od opodatkowania	8 917	4 160
Przychody z tytułu dywidend	21 432	9 876
Pozostałe	(14 658)	(10 929)
Inne różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny	245	(6 189)
Rozliczenie straty podatkowej	2 947	3 212
Podatek dochodowy wykazany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	(488 089)	(313 218)
Efektywna stopa podatkowa	20,76%	19,41%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(6 120)	81 560
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazywane w rachunku zysków i strat, w tym:	(481 969)	(394 778)
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce, wynoszącej 19% (2007: 19%)	(481 306)	(393 724)
Efekt innych stawek podatkowych: na Ukrainie (25%)	(663)	(1 054)

* Obciążenie z tytułu bieżącego podatku dochodowego KREDO BANKU SA na dzień 30 czerwca 2008 roku wyniosło równowartość 2 761 tysięcy złotych (na dzień 30 czerwca 2007 roku 4 391 tysięcy złotych).

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	30.06.2008	31.12.2007
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	2 245	187 939
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	255 869	9 932

Spółki Grupy PKO BP SA są podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych. Wartość ustalonego, bieżącego zobowiązania Spółek przekazywana jest na rzecz właściwych dla nich miejscowo urzędów skarbowych. Ostateczne uregulowanie zobowiązania poszczególnych Spółek Grupy z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za 2008 rok następuje w ustawowym terminie tj. 31 marca 2009 roku po danym roku bilansowym.

Władze podatkowe mogą kontrolować prawidłowość rozliczeń z tytułu podatków w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia deklaracji podatkowej.

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Skonsolidowany bilans		Skonsolidowany rachunek zysków i strat	
	30.06.2008	31.12.2007	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	106 073	99 944	6 129	(5 180)
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	269 054	277 827	(8 773)	(8 680)
Odsetki od papierów wartościowych	30 707	28 126	2 581	(10 333)
Wycena papierów wartościowych, w tym:	192	1 901	x	x
odniesiona na wynik	192	705	(513)	(2 461)
odniesiona na kapitał	-	1 196	x	x
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	163 000	133 926	29 074	30 341
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych, w tym:	18 793	7 250	x	x
odniesiona na wynik	19 012	7 382	11 630	(4 804)
odniesiona na kapitał	(219)	(132)	-	-
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	587 819	548 974	-	-
odniesiona na wynik	588 038	547 910	40 128	(1 117)
odniesiona na kapitał	(219)	1 064	x	x
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań	164 464	138 252	26 212	(1 352)
Wycena papierów wartościowych, w tym:	41 671	33 217	x	x
odniesiona na wynik	22 689	22 065	624	12 275
odniesiona na kapitał	18 982	11 152	-	-
Wycena instrumentów pochodnych	58 534	62 331	(3 797)	19 870
Rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	106 288	88 874	17 414	8 940
Koszt utworzonych rezerw do rozliczenia w czasie	71 630	79 193	(7 563)	29 665
Korekta wyceny ESP	157 455	149 499	7 956	9 769
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych, w tym:	59 121	65 316	x	x
odniesiona na wynik	58 181	65 316	(7 135)	928
odniesiona na kapitał	940	-	-	-
Różnice kursowe KREDO BANKU SA	297	-	297	348
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego, w tym:	659 460	616 682	x	x
odniesione na wynik	639 538	605 530	34 008	80 443
odniesione na kapitał	19 922	11 152	x	x
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	(71 641)	(67 708)	-	-
odniesiona na wynik	(51 500)	(57 620)	(6 120)	(81 560)
odniesiona na kapitał	(20 141)	(10 088)	-	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w bilansie)	75 732	72 154	x	x
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowana w bilansie)	4 091	4 446	x	x
Wpływ netto podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	(6 120)	(81 560)

Na dzień 30 czerwca 2008 roku pozostała do rozliczenia strata podatkowa w spółkach Grupy wynosi 12 187 tysięcy złotych. Ostatnim rokiem, w którym strata ta może być wykorzystana jest rok 2014.

Z powyższej kwoty, w aktywie z tytułu odroczonego podatku dochodowego uwzględniono na dzień 30 czerwca 2008 roku wartość 117 tysięcy złotych.

20. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest w oparciu o zysk lub stratę przypadającą na zwykłych akcjonariuszy Banku poprzez podzielenie zysku lub straty, która na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu.

Zysk na jedną akcję

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych (w tys. PLN)	1 848 313	1 283 539
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w tys.)	1 000 000	1 000 000
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	1,85	1,28

Zysk na jedną akcję z działalności zaniechanej

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję, obliczany jest na podstawie zysku lub straty, przypadającej na zwykłych akcjonariuszy poprzez podzielenie zysku lub straty, która na nich przypada przez średnią ważoną liczbę akcji zwykłych występujących w ciągu danego okresu, skorygowaną o wpływ, wszystkich rozwadniających potencjalnych akcji zwykłych.

W Banku zarówno w I półroczu 2008 roku, jak i w I półroczu 2007 roku nie występowały instrumenty rozwadniające zysk przypadający na jedną akcję.

Rozwodniony zysk z działalności zaniechanej przypadający na jedną akcję

Jak opisano powyżej, w okresach 6 miesięcy zakończonych dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku w Banku nie wystąpiły istotne koszty i przychody z tytułu działalności zaniechanej.

21. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Bank nie ujmuje dywidend zadeklarowanych po dniu bilansowym jako zobowiązań występujących na dzień bilansowy.

W dniu 8 kwietnia 2008 roku Zarząd Banku podjął uchwałę i postanowił przedłożyć Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy rekomendację wypłaty dywidendy za 2007 rok w wysokości 1 090 000 tysięcy złotych, tj. 1,09 złotych na jedną akcję.

Zgodnie z uchwałą nr 7/2008 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy PKO BP SA z dnia 20 maja 2008 roku, dywidendę za rok 2007 ustalono w wysokości 1 090 000 tysięcy złotych, tj. 1,09 złotych brutto na jedną akcję. Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2007 rok została określona na dzień 18 sierpnia 2008 roku, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 4 września 2008 roku.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA w dniu 29 kwietnia 2008 roku podjęło uchwałę nr 3 w sprawie przeznaczenia zysku spółki za 2007 rok na wypłatę dywidendy dla PKO BP SA w kwocie 92 250 tysięcy złotych oraz dla udziałowców mniejszościowych w kwocie 30 750 tysięcy złotych.

22. Przeniesione aktywa finansowe, których składniki nie kwalifikują się do wyłączenia z bilansu

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała istotnych przeniesionych aktywów finansowych, których składniki nie kwalifikowałyby się do wyłączenia z bilansu.

23. Kasa, środki w Banku Centralnym

	30.06.2008	31.12.2007
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	3 238 594	2 972 067
Gotówka	1 547 621	1 708 906
Inne środki	4 285	1 654
Razem	4 790 500	4 682 627

Bank może wykorzystywać w ciągu dnia środki na rachunkach rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych na podstawie dyspozycji złożonej do Narodowego Banku Polskiego, musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w odpowiedniej wysokości wynikającej z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Środki na rachunku rezerwy obowiązkowej są oprocentowane w wysokości 0,9 stopy redyskontowej weksli; na dzień 30 czerwca 2008 roku oprocentowanie to wynosiło 5,625%.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku nie wystąpiły ograniczenia w dysponowaniu środkami.

24. Należności od banków

	30.06.2008	31.12.2007
Lokaty w innych bankach	6 315 020	4 676 670
Udzielone kredyty i pożyczki	312 458	372 282
Rachunki bieżące	255 944	183 784
Środki pieniężne w drodze	8 313	14 379
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	394 664	14 397
Razem	7 286 399	5 261 512
Odpis z tytułu utraty wartości należności	-	(276)
Razem netto	7 286 399	5 261 236

Wartość nominalna lokat w innych bankach oprocentowanych stopą stałą wynosi na dzień 30 czerwca 2008 roku 6 234 065 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku: 4 596 601 tysięcy złotych). W większości lokaty te zawierane były na krótkie terminy. Wartość nominalna lokat w innych bankach oprocentowanych stopą zmienną wynosi na dzień 30 czerwca 2008 roku 57 077 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku 200 tysięcy złotych). Łączna wartość odsetek od lokat w innych bankach na dzień 30 czerwca 2008 roku wynosi 23 878 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku 79 869 tysięcy złotych).

25. Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.06.2008	31.12.2007
Dłużne papiery wartościowe	1 072 526	1 193 255
emitowane przez Skarb Państwa	1 072 397	1 193 129
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	129	126
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	8 394	9 664
Razem aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 080 920	1 202 919

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu według terminów zapadalności na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz za dzień 31 grudnia 2007 roku według wartości bilansowej (wartości nominalne w terminach kontraktowej zapadalności, odsetki, premie, dyskonto w przedziale do 1 miesiąca)

Na dzień 30 czerwca 2008 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	94 379	48 564	421 246	351 157	157 180	1 072 526
emitowane przez Skarb Państwa	94 379	48 564	421 117	351 157	157 180	1 072 397
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	129	-	-	129
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane	8 394	-	-	-	-	8 394
Razem	102 773	48 564	421 246	351 157	157 180	1 080 920

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa na dzień 30 czerwca 2008 roku w PLN wynosiła 6,71 %, w EUR wynosiła 4,83%.
Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 30 czerwca 2008 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- bony skarbowe 227 320
- obligacje skarbowe 850 848
- obligacje w EUR 6 708
- obligacje komunalne 123

Na dzień 31 grudnia 2007 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	55 507	65 310	206 577	516 795	349 066	1 193 255
emitowane przez Skarb Państwa	55 507	65 310	206 451	516 795	349 066	1 193 129
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	-	-	126	-	-	126
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane	9 664	-	-	-	-	9 664
Razem	65 171	65 310	206 577	516 795	349 066	1 202 919

Średnia rentowność dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa na dzień 31 grudnia 2007 roku w PLN wynosiła 5,97%, w EUR wynosiła 4,38%.
Portfel dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2007 roku obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

- bony skarbowe 61 780
- obligacje skarbowe 1 108 839
- obligacje w EUR 7 164
- obligacje komunalne 123

26. Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne stosowane przez Grupę

W ramach swojej działalności Bank i inne spółki Grupy Kapitałowej wykorzystują różnego typu pochodne instrumenty finansowe służące do celów zarządzania ryzykiem związanym z prowadzoną działalnością. Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa Kapitałowa posiadała następujące instrumenty pochodne:

Rodzaj kontraktu	30.06.2008		31.12.2007	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	1 471 141	1 445 044	882 368	814 180
FRA	146 646	137 894	146 575	144 704
FX Swap	99 095	39 740	73 193	67 132
CIRS	384 434	197 940	410 927	200 717
Forward	33 753	31 093	28 109	36 375
Opcje	37 530	53 898	15 528	16 424
Inne	8 401	8 624	36	393
Razem	2 181 000	1 914 233	1 556 736	1 279 925

Większość instrumentów pochodnych stosowanych przez Bank stanowią kontrakty terminowe a najczęściej wykorzystywanymi typami instrumentów pochodnych są: IRS, FRA, FX Swap, CIRS, Forward. Pozostałe spółki zależne Grupy Kapitałowej mogą zawierać transakcje instrumentami pochodnymi wyłącznie w celu zabezpieczania ryzyka wynikającego z działalności podstawowej danej spółki (portfel bankowy).

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 30 czerwca 2008 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	4 111 905	689 118	736 845	-	-	5 537 868	39 740	99 095
Zakup walut	2 064 121	355 224	382 503	-	-	2 801 848	-	-
Sprzedaż walut	2 047 784	333 894	354 342	-	-	2 736 020	-	-
Forward walutowy	356 399	675 389	2 043 573	46 617	-	3 121 978	31 093	33 753
Zakup walut	179 340	337 963	1 022 783	22 511	-	1 562 597	-	-
Sprzedaż walut	177 059	337 426	1 020 790	24 106	-	1 559 381	-	-
Opcje	1 162 676	2 478 927	2 384 613	1 607 009	-	7 633 225	53 330	37 530
Zakup	583 234	1 240 955	1 184 017	790 823	-	3 799 029	-	-
Sprzedaż	579 442	1 237 972	1 200 596	816 186	-	3 834 196	-	-
Cross Currency IRS	-	293 420	861 946	16 753 076	6 774 360	24 682 802	197 940	384 434
Zakup	-	146 710	431 679	8 437 852	3 406 858	12 423 099	-	-
Sprzedaż	-	146 710	430 267	8 315 224	3 367 502	12 259 703	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	25 860 000	14 018 000	85 441 764	146 184 454	14 973 618	286 477 836	1 445 044	1 471 141
Zakup	12 930 000	7 009 000	42 720 882	73 092 227	7 486 809	143 238 918	-	-
Sprzedaż	12 930 000	7 009 000	42 720 882	73 092 227	7 486 809	143 238 918	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	10 700 000	17 050 000	51 950 000	14 500 000	-	94 200 000	137 894	146 646
Zakup	6 650 000	8 250 000	25 650 000	7 600 000	-	48 150 000	-	-
Sprzedaż	4 050 000	8 800 000	26 300 000	6 900 000	-	46 050 000	-	-
Pozostałe transakcje								
Transakcje forward na OBLIGACJE	63 579	-	6 028	1 247	-	70 854	-	-
Zakup	30 371	-	3 053	624	-	34 048	-	-
Sprzedaż	33 208	-	2 975	623	-	36 806	-	-
Kredytowe transakcje pochodne(CDS)	-	-	-	370 895	-	370 895	8 624	6 161
Zakup	-	-	-	370 895	-	370 895	-	-
Inne (w tym na indeks giełdowy)	58 606	207 350	818	-	-	266 774	568	2 240
Zakup	3 005	203 784	706	-	-	207 495	-	-
Sprzedaż	55 601	3 566	112	-	-	59 279	-	-
Razem instrumenty pochodne	42 313 165	35 412 204	143 425 587	179 463 298	21 747 978	422 362 232	1 914 233	2 181 000

Pochodne instrumenty finansowe na dzień 31 grudnia 2007 roku

Wartości nominalne instrumentów bazowych i wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem	Wartość godziwa (ujemna)	Wartość godziwa (dodatnia)
Transakcje walutowe								
Swap walutowy	2 729 270	643 248	845 554	-	-	4 218 072	67 132	73 193
Zakup walut	1 356 838	324 984	432 144	-	-	2 113 966	-	-
Sprzedaż walut	1 372 432	318 264	413 410	-	-	2 104 106	-	-
Forward walutowy	966 764	1 004 944	906 335	71 852	-	2 949 895	36 375	28 145
Zakup walut	486 809	499 958	448 069	35 229	-	1 470 065	-	-
Sprzedaż walut	479 955	504 986	458 266	36 623	-	1 479 830	-	-
Opcje	195 247	445 795	614 253	135 922	-	1 391 217	16 424	15 324
Zakup	95 177	152 629	338 580	71 110	-	657 496	-	-
Sprzedaż	100 070	293 166	275 673	64 812	-	733 721	-	-
Cross Currency IRS	-	1 095 785	1 397 535	10 545 309	8 866 607	21 905 236	200 717	410 927
Zakup	-	555 435	705 155	5 317 678	4 471 031	11 049 299	-	-
Sprzedaż	-	540 350	692 380	5 227 631	4 395 576	10 855 937	-	-
Transakcje stopy procentowej								
Swap na stopę procentową (IRS)	10 336 000	12 814 000	78 651 500	132 577 610	15 266 352	249 645 462	814 180	882 368
Zakup	5 168 000	6 407 000	39 325 750	66 288 805	7 633 176	124 822 731	-	-
Sprzedaż	5 168 000	6 407 000	39 325 750	66 288 805	7 633 176	124 822 731	-	-
Forward Rate Agreement (FRA)	18 709 142	32 714 000	68 050 000	16 950 000	-	136 423 142	144 704	146 575
Zakup	9 600 000	16 710 000	37 400 000	10 150 000	-	73 860 000	-	-
Sprzedaż	9 109 142	16 004 000	30 650 000	6 800 000	-	62 563 142	-	-
Pozostałe transakcje								
Transakcje forward na OBLIGACJE	10 856	9 636	5 310	2 686	-	28 488	-	-
Zakup	5 428	4 818	2 531	1 343	-	14 120	-	-
Sprzedaż	5 428	4 818	2 779	1 343	-	14 368	-	-
Kredytowe transakcje pochodne(CDS)	-	-	-	109 575	121 750	231 325	376	-
Zakup	-	-	-	109 575	121 750	231 325	-	-
Inne (w tym na indeks giełdowy)	281	8 002	1 940	-	-	10 223	17	204
Zakup	281	2 034	-	-	-	2 315	-	-
Sprzedaż	-	5 968	1 940	-	-	7 908	-	-
Razem instrumenty pochodne	32 947 560	48 735 410	150 472 427	160 392 954	24 254 709	416 803 060	1 279 925	1 556 736

27. Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

	30.06.2008	31.12.2007
Dłużne papiery wartościowe	5 061 621	8 292 362
emitowane przez Skarb Państwa	4 391 276	7 353 033
emitowane przez pozostałe banki	505 294	764 018
emitowane przez inne podmioty finansowe	113 794	129 142
emitowane przez podmioty niefinansowe	51 257	46 169
Udziały i akcje w innych jednostkach	-	22 082
nie notowane	-	22 082
Razem	5 061 621	8 314 444

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku portfel papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmował:

Według wartości nominalnej	30.06.2008	31.12.2007	Waluta
w jednostce dominującej:			
bony skarbowe	300 000	-	tysiący złotych
obligacje skarbowe	3 747 211	6 271 400	tysiący złotych
obligacje USD	500 691	587 424	tysiący złotych
w tym emitowane przez banki	193 378	234 349	tysiący złotych
obligacje EUR	509 838	1 271 610	tysiący złotych
w tym emitowane przez banki	342 128	555 210	tysiący złotych
w jednostkach zależnych:			
obligacje skarbowe	60 587	100 587	tysiący hrywien
certyfikaty inwestycyjne	10 000	10 000	tysiący hrywien
obligacje pozostałych podmiotów	110 308	95 833	tysiący hrywien
obligacje skarbowe	-	79 250	tysiący hrywien
bony skarbowe	-	2 290	tysiący hrywien
instrumenty kapitałowe	-	20 409	tysiący hrywien

Średnia rentowność dla dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa oraz Bank Centralny, znajdujących się w portfelu pozostałych instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy na dzień 30 czerwca 2008 roku wynosiła w PLN 6,82%, w EUR 6,87%, w USD 5,23%, zaś na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosiła w PLN 5,96%, w EUR 5,52 %, w USD 4,57%.

(w tysiącach złotych)

Instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat wg terminów zapadalności według wartości bilansowej

(wartości nominalne w terminach kontraktowej zapadalności, odsetki, premie, dyskonto w przedziale do 1 miesiąca)

Na dzień 30 czerwca 2008 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	56 732	32 401	1 536 642	3 162 785	273 061	5 061 621
emitowane przez pozostałe banki	-	-	-	428 269	77 025	505 294
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	15	66 433	1 165	46 181	113 794
emitowane przez podmioty niefinansowe	2 029	926	2 687	40 359	5 256	51 257
emitowane przez Skarb Państwa	54 703	31 460	1 467 522	2 692 992	144 599	4 391 276
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane i nienotowane na giełdach	-	-	-	-	-	-
Razem	56 732	32 401	1 536 642	3 162 785	273 061	5 061 621

Na dzień 31 grudnia 2007 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Dłużne papiery wartościowe	370	118	2 044 138	4 449 588	1 798 148	8 292 362
emitowane przez Skarb Państwa	355	-	2 039 128	3 835 108	1 478 442	7 353 033
emitowane przez pozostałe banki	-	-	-	505 390	258 628	764 018
emitowane przez inne podmioty finansowe	15	-	-	72 118	57 009	129 142
emitowane przez podmioty niefinansowe	-	118	5 010	36 972	4 069	46 169
Udziały i akcje w innych jednostkach – notowane i nienotowane na giełdach	-	-	-	-	22 082	22 082
Razem	370	118	2 044 138	4 449 588	1 820 230	8 314 444

28. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2008	31.12.2007
Kredyty i pożyczki udzielone		
Należności wyceniane według metody grupowej (IBNR)	83 109 923	74 158 998
Należności wyceniane według metody zindywidualizowanej	1 349 687	1 403 662
Należności wyceniane według metody portfelowej	1 886 841	1 619 194
Należności z tytułu leasingu finansowego	1 947 176	1 650 898
Kredyty i pożyczki udzielone - brutto	88 293 627	78 832 752
Odpisy na ekspozycje spełniające przesłanki portfelowej utraty wartości	(1 518 080)	(1 363 864)
Odpisy na ekspozycje spełniające przesłanki zindywidualizowanej utraty wartości	(591 176)	(536 271)
Odpisy na ekspozycje spełniające przesłanki grupowej utraty wartości (IBNR)	(479 321)	(475 673)
Odpisy z tytułu utraty wartości na należności leasingowe	(42 038)	(39 795)
Odpisy - razem	(2 630 615)	(2 415 603)
Kredyty i pożyczki udzielone - netto	85 663 012	76 417 149

Umowy leasingu finansowego i leasingu operacyjnego

Leasing finansowy – leasingodawca

Grupa Kapitałowa prowadzi działalność leasingową poprzez spółkę Bankowy Fundusz Leasingowy SA.

Wartość kwot inwestycji leasingowej brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych dla umów leasingu finansowego wynosiła:

na dzień 30 czerwca 2008 roku

Należności z tytułu leasingu finansowego	Inwestycja leasingowa brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	Niezrealizowane przychody
Wartość kwot inwestycji leasingowych brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych			
Należności leasingowe brutto:			
do 1 roku	661 803	534 171	127 632
od 1 roku do 5 lat	1 364 665	1 182 421	182 244
powyżej 5 lat	271 346	230 584	40 762
Razem	2 297 814	1 947 176	350 638
Odpisy z tytułu utraty wartości	(42 038)	(42 038)	X
Razem po uwzględnieniu odpisów na utratę wartości	2 255 776	1 905 138	350 638

Inwestycja leasingowa netto

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	1 947 176
w tym niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	2 208

na dzień 31 grudnia 2007 roku

Należności z tytułu leasingu finansowego	Inwestycja leasingowa brutto	Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	Niezrealizowane przychody
Wartość kwot inwestycji leasingowych brutto oraz minimalnych opłat leasingowych należnych			
Należności leasingowe brutto:			
do 1 roku	619 742	517 024	102 718
od 1 roku do 5 lat	1 174 457	1 031 024	143 433
powyżej 5 lat	124 481	102 850	21 631
Razem	1 918 680	1 650 898	267 782
Odpisy z tytułu utraty wartości	(39 795)	(39 795)	X
Razem po uwzględnieniu odpisów na utratę wartości	1 878 885	1 611 103	267 782

Inwestycja leasingowa netto

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	1 650 898
w tym niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	24 501

Leasing operacyjny – leasingobiorca

Umowy leasingowe zgodnie, z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki z posiadania leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres użytkowania przedmiotu leasingu.

Definicję leasingu operacyjnego spełniają również umowy najmu i dzierżawy zawierane przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej. Wszystkie umowy zawierane są na warunkach rynkowych.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące umów leasingu operacyjnego zawartych przez spółki Grupy.

Łączna kwota przyszłych opłat leasingowych z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego	30.06.2008	31.12.2007
Dla okresu:		
do 1 roku	87 876	80 108
od 1 roku do 5 lat	150 272	132 277
powyżej 5 lat	44 956	24 104
Razem	283 104	236 489

Opłaty leasingowe i subleasingowe ujęte jako koszt danego okresu, w okresie od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku wyniosły 44 711 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku 69 475 tysięcy złotych).

29. Inwestycyjne papiery wartościowe

	30.06.2008	31.12.2007
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	5 962 792	5 743 087
emitowane przez banki centralne	2 580 587	2 633 505
emitowane przez pozostałe banki	57 597	57 619
emitowane przez inne podmioty finansowe	18 647	902
emitowane przez podmioty niefinansowe	805 060	673 885
emitowane przez Skarb Państwa	1 274 680	1 201 129
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	1 226 221	1 176 047
Razem inwestycyjne papiery wartościowe	5 962 792	5 743 087
Utrata wartości inwestycyjnych papierów wartościowych	(24 424)	(26 849)
Razem inwestycyjne papiery wartościowe netto	5 938 368	5 716 238

zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych

	01.01-30.06.2008	01.01.-30.06.2007
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży		
Stan na początek okresu	5 716 238	6 763 188
Różnice kursowe	(1 596)	(404)
Zwiększenia	3 130 497	1 580 695
Zmniejszenia (wykup)	(2 853 862)	(2 808 801)
Zmiany wartości godziwej	(52 909)	555
Stan na koniec okresu	5 938 368	5 535 233

Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży według terminów zapadalności według wartości bilansowej

(wartości nominalne w terminach kontraktowej zapadalności, odsetki, premie, dyskonto w przedziale do 1 m-ca; odpis z tytułu utraty wartości – w przedziale powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy)

Na dzień 30 czerwca 2008 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki centralne	-	-	-	2 580 587	-	2 580 587
emitowane przez pozostałe banki	-	-	-	55 410	-	55 410
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	-	436	17 768	18 204
emitowane przez podmioty niefinansowe	373 665	24 635	27 939	351 332	5 695	783 266
emitowane przez Skarb Państwa	1 052	30 840	29 433	758 246	455 109	1 274 680
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	11 554	21 872	100 513	557 874	534 408	1 226 221
Razem	386 271	77 347	157 885	4 303 885	1 012 980	5 938 368

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 30 czerwca 2008 roku wyniosła 6,74%.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

w jednostce dominującej:

- obligacje korporacyjne w PLN 1 152 388
- obligacje korporacyjne w EUR 23 151
- obligacje komunalne 1 195 552
- obligacje skarbowe 1 075 000
- obligacje NBP 2 551 112

w jednostce zależnej:

- obligacje skarbowe 270 498
- bony skarbowe 3 850
- akcje 21

Na dzień 31 grudnia 2007 roku	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży						
emitowane przez banki centralne	-	-	-	2 633 505	-	2 633 505
emitowane przez pozostałe banki	-	-	-	55 377	-	55 377
emitowane przez inne podmioty finansowe	-	-	-	-	437	437
emitowane przez podmioty niefinansowe	136 030	107 292	6 546	394 154	5 720	649 742
emitowane przez Skarb Państwa	156	-	69 600	650 695	480 678	1 201 129
emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego	2 617	5 501	124 669	556 492	486 769	1 176 048
Razem	138 803	112 793	200 815	4 290 223	973 604	5 716 238

Średnia rentowność papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 6,05%.

Na dzień 31 grudnia 2007 roku portfel dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży obejmował następujące papiery wartościowe ujmowane w wartości nominalnej:

w jednostce dominującej:

- bony wekslowe 2 150
- obligacje korporacyjne w PLN 596 668
- obligacje korporacyjne w EUR 24 723
- obligacje komunalne 1 171 442
- obligacje skarbowe 1 125 000
- obligacje NBP 2 551 112

w jednostce zależnej:

- obligacje skarbowe 111 740

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA nie posiadała papierów wartościowych w portfelu utrzymywanym do terminu zapadalności.

30. Inwestycje w jednostki stowarzyszone i współzależne

a) wartość inwestycji Banku w jednostkach współzależnych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto po dacie nabycia oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2008	31.12.2007
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 058	10 519
Grupa Kapitałowa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	45 778	45 752
Razem	62 836	56 271

b) wartość inwestycji Banku w jednostkach stowarzyszonych (tj. koszt nabycia skorygowany o udział w zmianie aktywów netto oraz odpis z tytułu utraty wartości)

Nazwa jednostki	30.06.2008	31.12.2007
Bank Pocztowy SA	170 627	113 000
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	13 838	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 666	1 626
Agencja Inwestycyjna CORP SA	275	301
FINDER SA	7 668	7 386
Razem	194 074	122 313

Skrócone informacje o jednostkach stowarzyszonych wykazywanych metodą praw własności

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
30.06.2008					
Bank Pocztowy SA	2 484 130	2 221 621	144 919	13 618	25,0001%
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	38 183	310	9 690	3 809	37,53%
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	14 842	9 540	175	178	33,33%
Agencja Inwestycyjna CORP SA	3 645	1 897	6 405	426	22,31%
Razem	2 540 800	2 233 368	161 189	18 031	X
31.12.2007					
Bank Pocztowy SA	3 100 593	2 851 637	253 816	30 431	25,0001%
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	36 860	2 792	11 726	1 602	37,53%
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	14 653	9 575	312	42	33,33%
Agencja Inwestycyjna CORP SA	4 027	2 486	14 471	315	22,31%
Razem	3 156 133	2 866 490	280 325	32 390	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe pochodzą ze sprawozdań finansowych odpowiednich spółek sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy, różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy. Dane za 2007 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

Skrócone informacje o jednostkach współzależnych wykazywanych metodą praw własności:

Nazwa jednostki	Wartość aktywów	Wartość zobowiązań	Wartość przychodów	Zysk netto	% udziałów
30.06.2008					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	145 024	101 802	10 923	12 770	41,44%
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	199 779	107 133	1 804	(367)	49,43%
Razem	344 803	208 935	12 727	12 403	X
31.12.2007					
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	124 103	93 224	20 903	(4 401)	41,44%
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	176 952	83 896	2 729	1 961	49,43%
Razem	301 055	177 120	23 632	(2 440)	X

Zaprezentowane w tabeli dane finansowe spółki Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdań sporządzonych zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości, a dane finansowe spółki Centrum Haffnera Sp. z o.o. pochodzą ze sprawozdania skonsolidowanego sporządzonego zgodnie z polskimi zasadami rachunkowości. Zgodnie z szacunkami Grupy, różnice między wyżej wymienionymi sprawozdaniami, a sprawozdaniami finansowymi sporządzonymi według MSSF/MSR nie są istotne dla sprawozdania finansowego Grupy. Dane obu spółek za 2007 rok pochodzą ze sprawozdań zbadanych przez biegłego rewidenta.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku wszystkie jednostki stowarzyszone i współzależne są wykazywane metodą praw własności.

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	122 313	122 176
Udział w zyskach i stratach	10 257	2 257
Wyplacone dywidendy	(64)	(75)
Udział w zmianach ujętych bezpośrednio w kapitale własnym jednostki	-	5 000
Objęcie udziałów P.L.ENERGIA SA	-	5 000
Zmiana utraty wartości inwestycji	61 568	(2 915)
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	194 074	126 443

W pierwszym półroczu 2008 roku Grupa Kapitałowa dokonała odwrócenia odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki stowarzyszone wyceniane metodą praw własności – Bank Poczty SA w wysokości 51 544 tysięcy złotych oraz Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA w wysokości 10 024 tysięcy złotych, wskutek zaniku przesłanek utraty wartości. Brak przesłanek o utracie wartości pozwolił również na rozpoznanie udziału PKO BP SA w zysku tych jednostek – 6 083 tysiące złotych udziału w zysku Banku Poczty SA oraz 3 814 tysięcy złotych udziału w zysku spółki Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA.

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na początek okresu	56 271	57 986
Udział w zyskach i stratach	6 565	(2 579)
Wartość inwestycji w jednostkach współzależnych na koniec okresu	62 836	55 407

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku jednostka dominująca nie posiadała udziału w zobowiązaniach warunkowych jednostek stowarzyszonych nabytych wspólnie z innym inwestorem.

W pierwszym półroczu 2008 roku PKO BP SA nie dokonywała bezpośrednich inwestycji w jednostki współzależne i stowarzyszone.

31. Zapasy

Wartość bilansowa zapasów według rodzaju	30.06.2008	31.12.2007
Produkcja w toku*	445 491	344 378
Wyroby gotowe	12 767	10 551
Towary	40 613	9 910
Materiały	8 907	465
Inne	45	-
Razem	507 823	365 304

* Saldo zawiera głównie środki poniesione na budowę nieruchomości przez Spółki Grupy Kapitałowej zajmujące się działalnością deweloperską.

Na dzień 30 czerwca 2008 krótkoterminowa część zapasów wyniosła 136 113 tysięcy złotych, natomiast długoterminowa część zapasów wyniosła 371 710 tysięcy złotych (na 31 grudnia 2007 roku odpowiednio 113 717 tysięcy złotych i 251 587 tysięcy złotych).

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiły odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości zapasów oraz nie wystąpiła wartość bilansowa zapasów zastawionych jako zabezpieczenie.

32. Wartości niematerialne

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowania	Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Cena nabycia na 1 stycznia 2008 roku z uwzględnieniem umorzenia	2 539	828 946	234 066	117 940	1 183 491
Zakup udziałów jednostki zależnej	-	-	6 344	-	6 344
Zakupy	26	3 198	-	150 858	154 082
Sprzedaż i likwidacja	-	(158)	-	-	(158)
Z tytułu różnic kursowych z przeliczenia działalności jednostek zagranicznych na walutę prezentacji	-	(195)	-	-	(195)
Transfery	-	81 476	-	(81 476)	-
Amortyzacja	-	(67 596)	-	(1 336)	(68 932)
Pozostałe zmiany wartości	90	97	-	-	187
Wartość bilansowa netto	2 655	845 768	240 410	185 986	1 274 819
<i>Na dzień 31 grudnia 2007 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	2 539	1 634 511	234 066	132 271	2 003 387
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(805 565)	-	(14 331)	(819 896)
Wartość bilansowa netto	2 539	828 946	234 066	117 940	1 183 491
<i>Na dzień 30 czerwca 2008 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	2 655	1 717 582	240 410	202 314	2 162 961
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(871 814)	-	(16 328)	(888 142)
Wartość bilansowa netto	2 655	845 768	240 410	185 986	1 274 819

Istotną wartością niematerialną z punktu widzenia Grupy są nakłady poniesione na Zintegrowany System Informatyczny (ZSI). Łączna wartość nakładów poniesionych na ZSI w latach 2003–2008 wyniosła 758 418 tysięcy złotych (odpowiednio za lata 2003–2007 wyniosła 704 045 tysięcy złotych).

Przewidywany okres eksploatacji systemu został określony na 10 lat. Na dzień 30 czerwca 2008 pozostały okres użytkowania wynosi 8,5 roku.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Koszty prac rozwojowych	Oprogramowania	Wartość firmy nabyta w wyniku połączenia jednostek gospodarczych (w tym wartość firmy jednostek zależnych)	Inne, w tym nakłady	Ogółem
Cena nabycia na 1 stycznia 2007 roku z uwzględnieniem umorzenia	-	623 278	205 655	115 095	944 028
Zakup udziałów jednostki zależnej	-	-	27 319	-	27 319
Zakupy	-	4 328	-	78 697	83 025
Z tytułu różnic kursowych z przeliczenia działalności jednostek zagranicznych na walutę prezentacji	-	(185)	-	-	(185)
Transfery	-	147 538	-	(147 538)	-
Amortyzacja	-	(52 971)	-	(1 546)	(54 517)
Pozostałe zmiany wartości	2 374	1 642	-	718	4 734
Wartość bilansowa netto	2 374	723 630	232 974	45 426	1 004 404
<i>Na dzień 31 grudnia 2006 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	-	1 340 482	205 655	129 593	1 675 730
Skumulowana amortyzacja i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(717 204)	-	(14 498)	(731 702)
Wartość bilansowa netto	-	623 278	205 655	115 095	944 028
<i>Na dzień 30 czerwca 2007 roku</i>					
Cena nabycia (wartość bilansowa brutto)	2 374	1 487 762	232 974	60 213	1 783 323
Umorzenie i odpis aktualizujący z tytułu trwałej utraty wartości	-	(764 132)	-	(14 787)	(778 919)
Wartość bilansowa netto	2 374	723 630	232 974	45 426	1 004 404

Poniżej przedstawiono wartość firmy netto ujętą w bilansie Grupy Kapitałowej na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 30 czerwca 2007 roku.

Wartość firmy netto	30.06.2008	31.12.2007	30.06.2007
Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA	51 158	51 158	51 158
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	7 785	7 785	7 785
KREDOBANK SA	76 360	76 360	75 268
Wilanów Investment Sp. z o.o.	49 412	49 412	49 412
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	49 351	49 351	49 351
Baltic Dom 2 Sp. z o.o.	6 344	-	-
Wartość firmy netto, razem	240 410	234 066	232 974

Szczegółowe dane dotyczące wartości firmy powstałej w wyniku nabycia w I półroczu 2008 roku akcji, udziałów jednostek zależnych przedstawiono w Nocie 52 „Połączenie jednostek gospodarczych”.

Zgodnie z MSR 36 na dzień 30 czerwca 2008 roku przeprowadzono badanie przesłanek wskazujących na możliwość utraty wartości firmy wynikającej z nabycia akcji i udziałów spółek. Badanie przesłanek nie wykazało konieczności przeprowadzenia testów na utratę wartości.

Grupa Kapitałowa nie wytwarza patentów i licencji we własnym zakresie. W okresie od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku Grupa Kapitałowa PKO BP SA poniosła nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 350 342 tysięcy złotych (w okresie od 1 stycznia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku 230 642 tysięcy złotych).

33. Rzeczowe aktywa trwałe

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 311 781	2 597 324	76 508	341 461	39 011	413 820	5 779 905
Zwiększenia, w tym:	1 733	3 266	13 285	710 973	-	1 259	730 516
Nabycie i inne zmiany	1 733	3 266	13 285	710 973	-	1 259	730 516
Zmniejszenia, w tym:	(8 012)	(187 028)	(8 832)	(564 113)	(23)	(7 917)	(775 925)
Likwidacja i sprzedaż	(5 259)	(183 592)	(7 029)	-	(23)	(6 967)	(202 870)
Przekazanie środków trwałych w leasing	-	-	-	(532 332)	-	-	(532 332)
Różnice kursowe	(2 002)	(1 579)	(169)	(1 611)	-	(878)	(6 239)
Inne	(751)	(1 857)	(1 634)	(30 170)	-	(72)	(34 484)
Transfery z nakładów na środki trwałe	22 854	30 506	1 083	(76 101)	-	21 658	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 328 356	2 444 068	82 044	412 220	38 988	428 820	5 734 496
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(557 596)	(2 048 262)	(26 617)	-	(6 245)	(318 029)	(2 956 749)
Zwiększenia, w tym:	(38 738)	(83 468)	(6 065)	-	(798)	(12 098)	(141 167)
Amortyzacja okresu	(37 933)	(83 190)	(6 005)	-	-	(11 872)	(139 000)
Inne	(805)	(278)	(60)	-	(798)	(226)	(2 167)
Zmniejszenia, w tym:	7 370	186 024	5 982	-	-	7 396	206 772
Likwidacja i sprzedaż	2 391	183 185	4 956	-	-	6 889	197 421
Inne	4 752	2 374	954	-	-	182	8 262
Różnice kursowe	227	465	72	-	-	325	1 089
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(588 964)	(1 945 706)	(26 700)	-	(7 043)	(322 731)	(2 891 144)
Odpisy aktualizujące							
Saldo otwarcia	(1 257)	(126)	-	(1 670)	-	-	(3 053)
Zmniejszenia	-	-	-	435	-	-	435
Saldo zamknięcia	(1 257)	(126)	-	(1 235)	-	-	(2 618)
Wartość netto	1 738 135	498 236	55 344	410 985	31 945	106 089	2 840 734
Saldo otwarcia	1 752 928	548 936	49 891	339 791	32 766	95 791	2 820 103
Saldo zamknięcia	1 738 135	498 236	55 344	410 985	31 945	106 089	2 840 734

Wartość pozabilansowa maszyn i urządzeń użytkowanych na dzień 30 czerwca 2008 roku na mocy umów leasingu finansowego oraz umów dzierżawy z opcją zakupu wynosi 3 623 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku wyniosła 13 310 tysięcy złotych). W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku nie występowały ograniczenia prawa dotyczące tytułu prawnego Grupy Kapitałowej do rzeczowych aktywów trwałych tytułem zabezpieczenia zobowiązań.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Środki trwałe w budowie	Nieruchomości inwestycyjne	Inne	Ogółem
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na początek okresu	2 294 280	2 621 780	60 553	294 632	41 135	384 774	5 697 154
Zwiększenia, w tym:	132 110	10 503	15 383	598 918	-	4 627	761 541
Nabycie i inne zmiany	132 110	10 503	15 383	598 918	-	4 627	761 541
Zmniejszenia, w tym:	(22 959)	(190 223)	(3 379)	(541 362)	(615)	(15 285)	(773 823)
Likwidacja i sprzedaż	(11 066)	(70 865)	(2 598)	-	-	(8 122)	(92 651)
Przekazanie środków trwałych w leasing	-	-	-	(533 545)	-	-	(533 545)
Różnice kursowe	(2 218)	(1 595)	(191)	(1 204)	-	(840)	(6 048)
Inne	(9 675)	(117 763)	(590)	(6 613)	(615)	(6 323)	(141 579)
Transfery z nakładów na środki trwałe	20 280	160 418	-	(205 695)	-	24 997	-
Wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych na koniec okresu	2 423 711	2 602 478	72 557	146 493	40 520	399 113	5 684 872
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	(495 453)	(2 137 360)	(31 743)	-	(4 650)	(321 688)	(2 990 894)
Zwiększenia, w tym:	(135 819)	(79 341)	(4 490)	-	(798)	(9 719)	(230 167)
Amortyzacja okresu	(43 463)	(79 172)	(4 485)	-	-	(2 643)	(129 763)
Inne	(92 356)	(169)	(5)	-	(798)	(7 076)	(100 404)
Zmniejszenia, w tym:	3 363	167 514	2 154	-	-	13 005	186 036
Likwidacja i sprzedaż	2 787	70 723	1 870	-	-	8 055	83 435
Różnice kursowe	275	96 187	188	-	-	4 599	101 249
Inne	301	604	96	-	-	351	1 352
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu	(627 909)	(2 049 187)	(34 079)	-	(5 448)	(318 402)	(3 035 025)
Odpisy aktualizujące							
Saldo otwarcia	(50 405)	(79)	-	(700)	-	(35)	(51 219)
Zwiększenia	(317)	-	-	-	-	-	(317)
Zmniejszenia	-	30	-	-	-	5	35
Saldo zamknięcia	(50 722)	(49)	-	(700)	-	(30)	(51 501)
Wartość netto	1 745 080	553 242	38 478	145 793	35 072	80 681	2 598 346
Saldo otwarcia	1 748 422	484 341	28 810	293 932	36 485	63 051	2 655 041
Saldo zamknięcia	1 745 080	553 242	38 478	145 793	35 072	80 681	2 598 346

W I półroczu 2008 roku oraz w I półroczu 2007 roku Grupa Kapitałowa nie otrzymała odszkodowań od stron trzecich z tytułu utraty wartości lub utracenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych ujętych w rachunku zysków i strat

W grupie rzeczowych aktywów trwałych „Grunty i budynki, w tym nieruchomości inwestycyjne” znajdują się grunty, które nie podlegają amortyzacji. Największą pozycję stanowi prawo wieczystego użytkowania gruntu w Warszawie o wartości księgowej 24 843 tysięcy złotych, którego wartość godziwa szacowana przez niezależnego rzeczoznawcę (na dzień 10 listopada 2007 roku) jest wyższa od wartości księgowej o około 79 157 tysięcy złotych. Nie występują ograniczenia dotyczące praw do zbycia tych nieruchomości, a także nie istnieją zobowiązania umowne ich dotyczące.

Poniżej przedstawiono wartości przychodów/kosztów związanych z nieruchomościami inwestycyjnymi Grupy.

	01.01-01.06.2008	01.01-01.06.2007
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych (w tym: koszty napraw i utrzymania), które w danym okresie nie przyniosły przychodów z czynszów	750	721

34. Inne aktywa

	30.06.2008	31.12.2007
Należności od odbiorców	227 656	225 762
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	169 326	149 114
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	67 714	31 117
Należności z tytułu działalności dewizowej	3 533	15 892
Należności od budżetu z tytułu prowadzonej przez bank dystrybucji znaków wartościowych	18 954	8 373
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	9 414	6 614
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana	5 764	5 716
Należność od innych banków i pozabankowych punktów sprzedaży znaków wartościowych	-	3 753
Inne*	160 062	132 335
Razem	662 423	578 676

* W pozycji „Inne” znajdują się głównie m.in. rozrachunki międzybankowe i międzyoddziałowe, należności z zakresu gospodarki własnej, należności z tytułu innych operacji z podmiotami finansowymi, niefinansowymi i budżetowymi.

Informacje dotyczące aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży według rodzaju	30.06.2008	31.12.2007
Aktywa do zbycia	4 125	5 059
Przedmioty leasingu	-	657
Inne	1 639	-
Razem	5 764	5 716

35. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Grupa Kapitałowa posiadała następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie następujących zobowiązań własnych:

Zobowiązania z tytułu transakcji sell-buy-back (SBB)

	30.06.2008	31.12.2007
Obligacje skarbowe:		
wartość nominalna	217 615	158 911
wartość bilansowa	221 777	160 943
Bony skarbowe:		
wartość nominalna	44 100	2 360
wartość bilansowa	41 801	2 281

Fundusz ochrony środków gwarantowanych

Fundusz ochrony środków gwarantowanych Bank PKO BP SA tworzy zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 1994 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 2000 roku Nr 9, poz. 131 z późniejszymi zmianami).

	30.06.2008	31.12.2007
Wartość funduszu	216 087	202 824
Wartość nominalna zabezpieczenia	230 000	201 000
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	12.12.2008	24.06.2008
Wartość bilansowa zabezpieczenia	223 560	206 872

Wartość aktywów na pokrycie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych stanowią obligacje skarbowe z terminem wykupu, zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany w dniu 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej.

Fundusz gwarancyjny giełdy

Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenia, wykonywanych przez DOM MAKLERSKI PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW w ramach Funduszu gwarancyjnego giełdy.

	30.06.2008	31.12.2007
Fundusz gwarancyjny giełdy	6 495	8 120

Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego, zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego, gwarantującego, rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat, uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW SA.

Ponadto jednostka konsolidowana metodą pełną KREDOBANK SA posiadała następujące aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych:

	30.06.2008	31.12.2007
Środki pieniężne stanowiące zabezpieczenie pożyczek otrzymanych od zagranicznych organizacji finansowych:		
wartość w tysiącach hrywien	93 471	149 837
równowartość w tysiącach złotych	43 576	72 132
Obligacje Ministerstwa Finansów Ukrainy stanowiące zabezpieczenie pożyczek otrzymanych od organizacji finansowych		
wartość w tysiącach hrywien	60 000	60 000
równowartość w tysiącach złotych	27 972	28 884

36. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	30.06.2008	31.12.2007
Do 1 miesiąca	1 164	1 279
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 164	1 279

Na dzień 30 czerwca 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku stopa oprocentowania wynosiła 0,0071%.

37. Zobowiązania wobec innych banków

	30.06.2008	31.12.2007
Depozyty innych banków	1 007 839	1 436 694
Otrzymane kredyty i pożyczki	3 239 681	3 128 706
Rachunki bieżące	432 925	94 212
Inne depozyty z rynku pieniężnego	67 824	43 502
Razem zobowiązania wobec innych banków	4 748 269	4 703 114

38. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała pozostałych zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

39. Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2008	31.12.2007
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	14 796 941	15 639 541
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	5 708 267	6 798 584
Depozyty terminowe	8 532 733	8 267 334
Otrzymane kredyty i pożyczki	394 812	413 770
Inne	161 129	159 853
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	6 331 080	4 691 218
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	3 903 755	3 549 004
Depozyty terminowe	2 335 213	1 035 165
Inne	92 112	107 049
Zobowiązania wobec ludności	71 447 934	66 248 751
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	30 874 241	29 012 938
Depozyty terminowe	40 402 347	37 113 090
Inne	171 346	122 723
Razem zobowiązania wobec klientów	92 575 955	86 579 510

40. Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku Grupa Kapitałowa posiadała zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.

	30.06.2008	31.12.2007
Zobowiązania z tytułu emisji		
Obligacje wyemitowane przez:		
BFL SA	130 524	166 823
KREDOBANK SA	11 826	12 037
Razem	142 350	178 860

	30.06.2008	31.12.2007
Zobowiązania z tytułu emisji o okresie spłaty:		
do 1 miesiąca	92 838	53 427
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	27 447	102 198
od 3 miesięcy do 1 roku	10 239	11 198
od 1 roku do 5 lat	11 826	12 037
Razem	142 350	178 860

Średnie oprocentowanie papierów wartościowych na dzień 30 czerwca 2008 roku, wyemitowanych przez KREDOBANK wyniosło 13,20%, a przez BFL – 6,53%. Natomiast na dzień 31 grudnia 2007 roku oprocentowanie papierów wartościowych wyemitowanych przez KREDOBANK wyniosło 13,75%, a przez BFL – 5,65%.

41. Zobowiązania podporządkowane

W czwartym kwartale 2007 roku Bank wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości 1 600 700 tysięcy złotych, o 10-letnim terminie wymagalności. Obligacje są oprocentowane w półrocznych okresach odsetkowych. Odsetki od obligacji są naliczane od wartości nominalnej według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR 6M, powiększonej o marżę równą 100 pb. p.a.

stan na 30 czerwca 2008 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	7,50%	30.10.2017	1 617 408

stan na 31 grudnia 2007 roku

Zobowiązanie podporządkowane	Wartość nominalna	Waluta	Stopa procentowa (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Obligacje podporządkowane	1 600 700	PLN	6,35%	30.10.2017	1 614 885

zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01-30.06.2008
Stan na początek okresu	1 614 885
Zwiększenia (z tytułu):	2 523
odsetek od obligacji podporządkowanych	2 523
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 617 408

42. Pozostałe zobowiązania

	30.06.2008	31.12.2007
Koszty do zapłacenia	299 649	220 330
Przychody pobierane z góry	312 538	321 273
Inne zobowiązania (z tytułu)	2 644 356	1 190 730
zadeklarowana dywidenda	1 120 750	-
rozliczenia międzybankowe i międzyoddziałowe	465 389	124 650
zobowiązania z tytułu rozliczeń w operacjach papierami wartościowymi	315 952	323 286
zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	173 316	64 176
zobowiązania wobec dostawców	97 794	136 426
zobowiązania z tytułu operacji z podmiotami niefinansowymi	97 345	83 642
rozliczenia publiczno-prawne	86 475	137 888
zobowiązania z tytułu kart płatniczych	56 853	38 348
zobowiązania z tytułu zwrotu kredytobiorcom nadpłat w związku z umorzeniem zadłużenia wobec budżetu państwa	37 546	33 341
zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	22 257	34 266
zobowiązania wobec UOKiK	16 597	16 597
zobowiązania z tytułu pozostałych rozliczeń	6 049	32 782
zobowiązania z tytułu pobranych zasiłków kasowych	5 181	9 225
rozliczenie zakupu maszyn i urządzeń oraz materiałów, robót i usług dotyczących budowy środków trwałych	71	58 328
pozostałe*	142 781	97 775
Razem	3 256 543	1 732 333

* Pozycja „pozostałe” obejmuje m.in. zobowiązania z tytułu sprzedanych znaków wartościowych, zobowiązania z tytułu przekazów bankowych i innych zleceń do wypłaty, rozliczenia z tytułu obsługi zastępczej z Poczta Polska, zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych oraz rozliczenie środków klientów przeznaczonych na nabycie jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007, żadna ze Spółek Grupy nie posiadała zobowiązań, w przypadku, których nie wywiązywałaby się z płatności, wynikających z zawartych umów.

43. Rezerwy

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na 1 stycznia 2008 roku, w tym:	7 558	320 857	28 063	97 823	454 301
rezerwa krótkoterminowa	7 558	41 084	28 063	97 823	174 528
rezerwa długoterminowa	-	279 773	-	-	279 773
Utworzenie/aktualizacja rezerw	-	434	32 229	916	33 579
Wykorzystanie rezerw	(580)	(6)	-	-	(586)
Rozwiązanie rezerw	(316)	(164)	(36 999)	(17 781)	(55 260)
Różnice kursowe	-	-	(17)	-	(17)
Inne zmiany i reklasifikacje	2 818	79	(185)	-	2 712
Stan rezerw na dzień 30 czerwca 2008 roku, w tym:	9 480	321 200	23 091	80 958	434 729
rezerwa krótkoterminowa	9 480	41 427	23 091	80 958	154 956
rezerwa długoterminowa	-	279 773	-	-	279 773

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 61 928 tysięcy złotych oraz rezerwę sekurytyzacyjną w kwocie 9 881 tysięcy złotych.

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Rezerwa na sprawy sporne	Rezerwa na świadczenia emerytalno - rentowe oraz nagrody jubileuszowe	Rezerwa na udzielone zobowiązania i gwarancje	Inne rezerwy*	Razem
Stan na 1 stycznia 2007 roku, w tym:	7 680	317 560	18 650	84 310	428 200
rezerwa krótkoterminowa	7 680	54 441	18 650	84 310	165 081
rezerwa długoterminowa	-	263 119	-	-	263 119
Utworzenie/aktualizacja rezerw	622	-	38 177	-	38 799
Wykorzystanie rezerw	(338)	-	-	-	(338)
Rozwiązanie rezerw	(90)	-	(23 301)	(12 489)	(35 880)
Różnice kursowe	-	-	(17)	-	(17)
Inne zmiany	-	(40)	(41)	-	(81)
Stan rezerw na dzień 30 czerwca 2007 roku	7 874	317 520	33 468	71 821	430 683
rezerwa krótkoterminowa	7 874	54 401	33 468	71 821	167 564
rezerwa długoterminowa	-	263 119	-	-	263 119

* Pozycja „Inne rezerwy” obejmuje m.in. rezerwę restrukturyzacyjną w kwocie 23 988 tysięcy złotych oraz rezerwę sekurytyzacyjną w kwocie 39 290 tysięcy złotych.

Rezerwy na sprawy sporne utworzone zostały w wysokości oczekiwanych wpływów korzyści ekonomicznych.

44. Zobowiązania warunkowe

Programy subemisji

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte submisją:

Nazwa emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Okres obowiązania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	54 740	2011-11-30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	148 400	2009-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	bony wekslowe	299 491	2009-12-31	Umowa Emisji Bonów Wekslowych PKO BP SA
Spółka D	obligacja korporacyjne	149 815	2012-01-02	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	177 000	2008-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E**	obligacje korporacyjne	16 660	2009-12-30	Umowa Emisji Obligacji*
Łącznie pozostałe, których wartość jednostkowa wynosi poniżej 15 mln złotych	obligacje komunalne	85 280		Umowa Emisji Obligacji*
Suma		931 386		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji

** Dłużne papiery wartościowe denominowane w EUR po przeliczeniu na PLN

Na dzień 31 grudnia 2007 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją:

Nazwa emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	725 517	2009-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	bony wekslowe	299 529	2009-12-31	Umowa Emisji Bonów Wekslowych PKO BP S.A.
Podmiot A	obligacje komunalne	213 000	2011-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	94 534	2011-11-30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E**	obligacje korporacyjne	17 792	2009-12-30	Umowa Emisji Obligacji*
Łącznie pozostałe, których wartość jednostkowa wynosi poniżej 15 mln złotych	obligacje komunalne	49 839		Umowa Emisji Obligacji*
Suma		1 400 211		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji

** Dłużne papiery wartościowe denominowane w EUR po przeliczeniu na PLN

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją, zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

Zobowiązania umowne

Na dzień 30 czerwca 2008 roku kwota zobowiązań umownych dotyczących wartości niematerialnych i środków trwałych wynosi 53 995 tysięcy USD, co na dzień 30 czerwca 2008 roku stanowi równowartość 134 272 tysięcy złotych.

Udzielone zobowiązania finansowe

	30.06.2008	31.12.2007
Udzielone zobowiązania finansowe razem:	27 738 249	24 346 666
na rzecz podmiotów finansowych	904 062	564 551
na rzecz podmiotów niefinansowych	26 549 459	23 551 708
na rzecz budżetu	284 728	230 407
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	9 848 048	8 860 369

Udzielone zobowiązania gwarancyjne

Gwarancje i poręczenia	30.06.2008	31.12.2007
Podmioty finansowe	7 483	8 520
Podmioty niefinansowe	3 736 549	3 614 258
Budżet	263 266	262 494
Razem zobowiązania udzielone	4 007 298	3 885 272

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku Bank i jednostki zależne nie udzieliły poręczeń kredytu lub pożyczki ani nie udzieliły gwarancji jednemu podmiotowi lub jednostce zależnej od tego podmiotu, których łączna wartość stanowiłaby równowartość 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w Nocie 43 „Rezerwy”.

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 30 czerwca 2008 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	10 142 698	734 112	5 791 864	6 655 080	4 414 495	27 738 249
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	544 136	81 445	1 180 624	2 029 910	171 183	4 007 298
Razem	10 686 834	815 557	6 972 488	8 684 990	4 585 678	31 745 547

Zobowiązania udzielone według terminów wymagalności na dzień 31 grudnia 2007 roku

	Do 1 miesiąca łącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania udzielone finansowe	5 996 907	846 343	7 967 694	7 405 452	2 130 270	24 346 666
Zobowiązania udzielone gwarancyjne	724 128	98 931	977 951	1 960 497	123 765	3 885 272
Razem	6 721 035	945 274	8 945 645	9 365 949	2 254 035	28 231 938

Pozabilansowe zobowiązania otrzymane

	30.06.2008	31.12.2007
Zobowiązania otrzymane:	4 299 912	5 063 779
1. finansowe	293 311	899 453
2. gwarancyjne	4 006 601	4 164 326

Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań warunkowych

Na dzień 30 czerwca 2008 oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała aktywów obciążonych zastawem zabezpieczającym.

Uprawnienie do sprzedaży lub obciążenia zastawem zabezpieczenia ustanowionego na rzecz Grupy Kapitałowej

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku na rzecz Grupy Kapitałowej nie ustanowiono zabezpieczeń, które Grupa Kapitałowa była uprawniona sprzedać lub obciążyć innym zastawem, w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela zabezpieczenia.

45. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 196 771 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku 177 916 tysięcy złotych), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 55 425 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku 73 891 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO BP SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie

nakładając m.in. na PKO BP SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2007 roku Bank posiadał zobowiązanie na powyższą kwotę. Bank złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do sądu okręgowego w dniu 19 stycznia 2007 roku. Prezes UOKiK przekazał pod koniec października 2007 roku całość dokumentacji do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, tj. odwołania banków od decyzji, zażalenia banków na rygor natychmiastowej wykonalności nadany rozstrzygnięciu decyzji oraz zażalenia banków na koszty postępowania. Sąd rozpoczął czynności wynikające z kodeksu postępowania cywilnego, w tym m.in. zawiadamiał strony do udzielenia odpowiedzi na odwołania. W dniu 21 stycznia 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w sprawie odwołania Banku od Decyzji Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006 z dnia 29 grudnia 2006 roku, wydał Postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie przedmiotowej Decyzji w pkt I (nakaz zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty interchange). Na dzień 30 czerwca 2008 roku Bank nadal posiada zobowiązanie na kwotę 16 597 tysięcy złotych.

b) Roszczenia reprivatyzacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Grupę Kapitałową

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się cztery postępowania administracyjne o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reprivatyzacyjnych. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do trzech nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli. W stosunku do dwóch nieruchomości toczą się postępowania sądowe. W przypadku jednej nieruchomości są prowadzone negocjacje mające na celu uregulowanie stanu prawnego tych nieruchomości. Do dnia 30 czerwca 2008 roku nie nastąpiły dalsze zmiany w przedmiotowej sprawie. Sprawozdanie finansowe za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku nie zawiera korekt związanych z potencjalnymi zobowiązaniami w zakresie roszczeń reprivatyzacyjnych.

Zarząd PKO BP SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

46. Kapitał zakładowy

W okresach 6 miesięcy zakończonych odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 30 czerwca 2007 roku nie wystąpiły żadne zmiany w wysokości kapitału zakładowego jednostki dominującej.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku kapitał zakładowy PKO BP SA wynosił 1 000 000 tysięcy złotych i składało się na niego 1 000 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN (na dzień 31 grudnia 2007 roku: 1 000 000 tysięcy złotych, 1 000 000 tysięcy akcji o wartości nominalnej 1 PLN) – akcje w pełni opłacone. Wyemitowane akcje PKO BP SA nie są uprzywilejowane.

Struktura kapitału akcyjnego PKO BP SA

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii wg wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	510 000 000	1 zł	510 000 000 zł
Seria B	akcje zwykłe imienne	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Razem	---	1 000 000 000	---	1 000 000 000 zł

W dniu 10 listopada 2004 roku na mocy ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. z 2002r., Nr 171, poz. 1397 z późniejszymi zmianami) oraz § 14 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Skarbu Państwa z dnia 29 stycznia 2003 roku w sprawie szczegółowych zasad podziału uprawnionych pracowników na grupy, ustalania liczby akcji przypadających na każdą z tych grup oraz trybu nabywania akcji przez uprawnionych pracowników (Dz. U. Nr 35, poz. 303) nastąpiło przyznanie akcji pracowniczych jednostki dominującej jej pracownikom. W wyniku przydziału

pracownicy otrzymali 105 000 000 akcji, co stanowi 10,5 % udziału w kapitale zakładowym jednostki dominującej.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku w obrocie znajdowało się 485 065 tysięcy akcji (na dzień 31 grudnia 2007 roku 485 065 tysięcy akcji).

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone Banku nie posiadały akcji PKO BP SA.

Dane na temat posiadaczy akcji PKO BP SA zostały przedstawione w Nocie 1.

47. Pozostałe kapitały i niepodzielony wynik finansowy

	30.06.2008	31.12.2007
Kapitał zapasowy	7 226 457	5 592 311
Kapitał z aktualizacji wyceny	(85 922)	(43 066)
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070 000	1 070 000
Pozostałe kapitały rezerwowe	1 523 025	1 518 025
Razem pozostałe kapitały	9 733 560	8 137 270
Niepodzielony wynik z lat ubiegłych	102 294	(72 192)
Razem	9 835 854	8 065 078

48. Informacje uzupełniające do rachunku przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	30.06.2008	31.12.2007	30.06.2007
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 790 500	4 682 627	3 591 954
Bieżące należności od instytucji finansowych	7 185 773	4 549 689	6 276 405
Razem	11 976 273	9 232 316	9 868 359

Przepływy z działalności operacyjnej – inne korekty

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych pomniejszona o podatek odroczone z portfela DDS	(257 262)	33 218
Likwidacja oraz odpisy na utratę wartości rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	20 887	10 281
Wycena, odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	(72 121)	(11 900)
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(6 231)	(3 343)
Inne korekty - razem	(314 727)	28 256

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w działalności operacyjnej skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(4 569)	(3 300)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2 108	8 394
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych - razem	(2 461)	5 094
Odsetki i dywidendy	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych z portfela dostępnych do sprzedaży, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(166 429)	(133 987)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(3 844)	(3 232)
Odsetki zapłacone od leasingu finansowego, wykazywane w działalności finansowej	-	6
Odsetki zapłacone od otrzymanych pożyczek, wykazywane w działalności finansowej	23 348	8 806
Odsetki i dywidendy - razem	(146 925)	(128 407)
Zmiana stanu należności od banków	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(2 025 163)	4 788 430
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	276	53
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	2 636 084	(3 225 854)
Zmiana stanu razem	611 197	1 562 629
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(9 245 863)	(7 750 411)
Zmiana stanu rezerwy na należności od klientów	(214 736)	(32 191)
Zmiana stanu razem	(9 460 599)	(7 782 602)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	45 040	353 116
Przeniesienie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od banków do działalności finansowej	(149 544)	(138 061)
Zmiana stanu razem	(104 504)	215 055
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	5 996 445	1 025 489
Przeniesienie zaciągnięcia/splaty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych do działalności finansowej	8 083	15 948
Zmiana stanu razem	6 004 528	1 041 437

Zmiana stanu rezerw	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(19 927)	(6 209)
Odpisy z tytułu utraty wartości należności od banków	(276)	(53)
Odpisy z tytułu utraty wartości należności od klientów	214 736	32 191
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca wyceny portfela do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	9 026	(168)
Zmiana stanu razem	203 559	25 761

Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 524 210	763 212
Zadeklarowana dywidenda	(1 120 750)	(980 000)
Zobowiązania wobec akcjonariuszy mniejszościowych	-	(65 330)
Przeniesienie spłaty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	45 274	2 724
Zmiana stanu razem	448 734	(279 394)

49. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

W bilansie Banku wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa. Warunki tych transakcji nie odbiegają od warunków rynkowych.

Na mocy ustawy z dnia 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2003 r., Nr 119, poz. 1115 z późniejszymi zmianami), PKO BP SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych. W ramach realizacji przez budżet państwa ustawowych obowiązków, Bank w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku zaliczył do przychodów kwotę 59 367 tysięcy złotych (w I półroczu 2007 roku 55 145 tysięcy złotych) z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela. W tym okresie Bank otrzymał kasowo kwotę 35 416 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy 2007 roku 33 302 tysięcy złotych) z tytułu przejściowego wykupu przez budżet państwa odsetek od kredytów mieszkaniowych „starego” portfela. Różnica w wysokości 23 951 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy 2007 roku 21 843 tysięcy złotych) pomiędzy przychodami memoriałowymi przypadającymi za dany okres, a przychodami za ten okres otrzymanymi kasowo jest wykazana w bilansie Banku w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

PKO BP SA otrzymuje prowizję za prowadzenie rozliczeń związanych z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych (Dz. U. Nr 122, poz. 1310). W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku PKO BP SA otrzymała prowizję w kwocie 5 812 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy 2007 roku w kwocie 1 234 tysięcy złotych), która jest wykazana w rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu prowizji”.

W dniu 29 listopada 2000 roku przyjęto ustawę o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych, która weszła w życie 1 stycznia 2001 roku. Objęcie poręczeniami Skarbu Państwa należności wynikających z kredytów mieszkaniowych „starego” portfela spowodowało neutralizację ryzyka niespłacalności tych kredytów. Wykonanie przez Skarb Państwa umów poręczenia następuje w przypadku nie dokonania przez kredytobiorcę spłaty kredytu w terminach wynikających z umowy kredytowej. Odpowiedzialność Skarbu Państwa ma charakter posiłkowy i skutkuje wówczas, gdy egzekwowanie niespłaconej części kredytu i odsetek, które Bank ma obowiązek podjąć, zanim wystąpi z roszczeniem do Skarbu Państwa, okaże się nieskuteczne. Powyższa ustawa obejmuje poręczeniem 90% pozostałych do spłaty kwot kredytów zaciągniętych, a jeszcze niespłaconych przez spółdzielnie mieszkaniowe. W wyniku wykonania obowiązków poręczyciela Skarb Państwa, zgodnie z instytucją poręczenia, wstępuje w prawa zaspokojonego wierzyciela (Banku) i staje się tym samym wierzycielem w stosunku do kredytobiorcy.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank został generalnym dystrybutorem znaków wartościowych. Kwota przekazana przez budżet z tego tytułu w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku wyniosła 12 431 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy 2007 roku 16 376 tysięcy złotych) i w całości zaewidencjonowana została w przychody Banku, ujęta w pozycji „Przychody z tytułu prowizji”.

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku Bank zaliczył również do przychodów z tytułu prowizji kwotę 20 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy 2007 roku 46 tysięcy złotych) z tytułu wynagrodzenia za czynności związane z obsługą rekompensat dla emerytów i rencistów, którzy w 1991 roku utracili wzrosty lub dodatki do emerytur i rent, należnych z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz dla pracowników sfery budżetowej, którym w drugim półroczu 1991 i w pierwszym półroczu 1992 nie znowelizowano wynagrodzeń. Kwota została wykazana w pozycji „Przychody z tytułu prowizji”.

Dom Maklerski PKO BP SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku pomiędzy Ministrem Finansów a PKO BP SA. Dom Maklerski PKO BP SA na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji. Z tego tytułu Dom Maklerski PKO BP SA otrzymał wynagrodzenie w okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku w wysokości 24 883 tysięcy złotych (w okresie 6 miesięcy 2007 roku 12 639 tysięcy złotych).

Istotne transakcje PKO BP SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa

Transakcje zostały zawarte na warunkach nie odbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2008			31.12.2007		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym
Podmiot 1	381 759	-	680 212	305 456	-	484 204
Podmiot 2	261 639	-	23 000	268 266	-	23 000
Podmiot 3	189 104	31 150	248 506	128 395	133 387	316 550
Podmiot 4	163 685	-	642 691	101 206	85 439	728 282
Podmiot 5	152 065	-	33 714	152 065	78 024	52 800
Podmiot 6	110 129	37 500	-	109 345	-	92 219
Podmiot 7	96 613	35 000	41 301	102 651	13 240	40 597
Podmiot 8	81 919	170 139	-	91 021	-	-
Podmiot 9	68 700	7 151	131 300	53 020	2 692	146 980
Podmiot 10	61 698	6 200	38 302	65 252	-	18 748
Podmiot 11	61 364	155 414	154 000	190 227	6 808	86 500
Podmiot 12	56 429	-	-	60 912	-	-
Podmiot 13	50 000	-	200 000	-	-	-
Podmiot 14	33 542	-	-	35 820	-	-
Podmiot 15	31 735	-	-	36 063	2 490	-
Pozostałe istotne zaangażowania	228 478	2 697 616	1 155 936	233 959	1 712 145	1 291 770
Razem	2 028 859	3 140 170	3 348 962	1 933 658	2 034 225	3 281 650

50. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Transakcje podmiotu dominującego z jednostkami stowarzyszonymi i współzależnymi wycenionymi metodą praw własności

Wszystkie opisane poniżej transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo i personalnie zostały zawarte na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do dziesięciu lat.

30 czerwca 2008 roku

Podmiot	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	79 506	78 373	2 572	406	406	1	1	111 498
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	8 667	2	2	195	195	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	2 023	7	7	6	6	3 019
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	17 831	17 556	706	67	67	10	10	22 359
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	10 239	1	1	91	91	-
Agencja Inwestycyjna „CORP” SA	105	-	-	250	-	2 195	-	-
CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.	-	-	1 362	8	8	53	53	3 354
Centrum Obsługi Biznesu Sp z o.o.	27 361	27 219	34 433	1 239	1 239	5	4	-
Bank Pocztowy SA	50 008	-	1 726	247	247	1 379	538	925
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	-	-	258	8	8	641	4	1 500
Razem	174 811	123 148	61 986	2 235	1 985	4 576	902	142 655

31 grudnia 2007 roku

Podmiot	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Sopot Zdrój Sp. z o.o.	49 400	48 696	1 033	678	678	10	10	131 833
Centrum Majkowskiego Sp. z o.o.	-	-	15 834	475	475	6	6	-
Kamienica Morska Sp. z o.o.	-	-	782	45	45	9	9	3 224
Promenada Sopocka Sp. z o.o.	15 204	15 013	1 066	285	285	15	15	27 617
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	-	-	10 155	1	1	223	223	-
Agencja Inwestycyjna „CORP” SA	468	-	10	1 255	-	2 340	-	-
CENTRUM HAFNERA Sp. z o.o.	-	-	4 842	18	18	325	325	3 582
Centrum Obsługi Biznesu Sp z o.o.	30 057	29 891	544	1 292	1 292	76	38	1 001
Bank Pocztowy SA	2	-	3 539	41	30	710	326	1 834
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	996	-	4	91	91	35	-	508
Razem	96 127	93 600	37 809	4 181	2 915	3 749	952	169 599

51. Świadczenia dla kluczowego personelu kierowniczego jednostki dominującej

a) krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Wynagrodzenia otrzymane od PKO BP SA

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	1 542	753
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	123	161
Razem wynagrodzenia	1 665	914

Wynagrodzenia otrzymane od jednostek powiązanych (innych niż Skarb Państwa i jednostki powiązane ze Skarbem Państwa)

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zarząd Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	613	310
Rada Nadzorcza Banku		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	91	119
Razem wynagrodzenia	704	429

b) świadczenia po okresie zatrudnienia

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2007 roku nie wypłacono świadczeń po okresie zatrudnienia.

c) pozostałe świadczenia długoterminowe

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2007 roku nie wypłacono świadczeń zaliczanych do „pozostałych świadczeń długoterminowych”.

d) świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2007 roku nie wypłacono świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy.

e) płatności w formie akcji własnych

W okresie 6 miesięcy zakończonym dnia 30 czerwca 2008 roku oraz odpowiednio dnia 30 czerwca 2007 roku nie wypłacono świadczeń w formie płatności akcjami własnymi.

Kredyty, pożyczki, gwarancje i inne pożyczki świadczone przez Bank na rzecz kierownictwa i pracowników

	30.06.2008	31.12.2007
Pracownicy	1 023 368	850 624
Członkowie Zarządu	10 832	5 036
Członkowie Rady Nadzorczej Banku	57	513
Razem	1 034 257	856 173

Warunki oprocentowania i terminy spłaty należności nie odbiegają od warunków rynkowych i terminów spłaty dla podobnych produktów bankowych.

Wynagrodzenie członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej PKO BP SA

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	4 866	4 411
Rada nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	700	719
Łączna kwota świadczeń	5 566	5 130

52. Połączenie jednostek gospodarczych

Poniżej przedstawiono istotne informacje dotyczące transakcji nabycia akcji lub udziałów jednostek zależnych, które miały miejsce w okresie 6 miesięcy 2008 roku.

a) dotyczące Grupy PKO Inwestycje Sp. z o.o.

W dniu 18 stycznia 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. wniosła do spółki ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o. dopłatę w wysokości 4 074 800 złotych.

W dniu 24 stycznia 2008 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym została zarejestrowana spółka WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie. Kapitał zakładowy spółki wynosi 500 tysięcy złotych i dzieli się na 5 000 udziałów o wartości nominalnej 100 złotych każdy.

Udziałowcami spółki jest PKO Inwestycje Sp. z o.o., która objęła 4 000 udziałów o łącznej wartości 400 tysięcy złotych oraz Jedynka SA, która objęła 1 000 udziałów o łącznej wartości 100 tysięcy złotych. Objęte przez PKO Inwestycje Sp. z o.o. udziały stanowią 80% kapitału zakładowego spółki i uprawniają do 80% głosów na zgromadzeniu wspólników.

Spółka została założona w celu realizacji projektu mieszkaniowego w Rzeszowie „Osiedle Siemieńskiego”.

W dniu 28 stycznia 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. nabyła w 2 transakcjach łącznie 50 udziałów spółki Baltic Dom 2 Sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej 25 tysięcy złotych, stanowiących 50% kapitału zakładowego spółki i uprawniających do 50% głosów na zgromadzeniu wspólników. Cena za nabywane udziały łącznie z opłatami dodatkowymi wyniosła 6 008 862 złotych.

Spółka prowadzi prace związane z realizacją projektu mieszkaniowego w Bąkowie koło Gdańska.

Poniżej zaprezentowano informacje dotyczące wartości firmy powstałej w wyniku transakcji nabycia udziałów spółki Baltic Dom 2 Sp. z o.o.

Baltic Dom 2 Sp. z o.o.	
Data nabycia	28.01.2008
Udział w kapitale Spółki	50,00%
Wartość nabycia	6 009
Wartość księgowa aktywów netto Spółki na dzień nabycia	(670)
Udział PKO Inwestycje Sp. z o.o. w wartości godziwej aktywów netto Spółki na dzień nabycia	(335)
Wartość firmy na dzień nabycia	6 344

W dniu 30 czerwca 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. dokonała zwrotu do PKO BP SA dopłaty otrzymanej na realizację projektów inwestycyjnych w wysokości 5,5 miliona złotych.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz 30 czerwca 2007 roku spółka PKO Inwestycje w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO BP SA była objętą konsolidacją metodą pełną. Nowe spółki zależne PKO Inwestycje Sp. z o.o. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO BP SA na dzień 30 czerwca 2008 roku były objęte konsolidacją metodą pełną.

b) dotyczące Powszechnego Towarzystwa Emerytalnego BANKOWY SA

W dniu 14 lutego 2008 roku Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA – spółka zależna od PKO BP SA - wniosła do spółki Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o. dopłatę w wysokości 1 500 000 złotych.

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz 30 czerwca 2007 roku spółka Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA oraz spółka Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o. w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO BP SA były objęte konsolidacją metodą pełną.

Ponadto, dla spółki zależnej KREDOBANK SA istnieją ograniczenia zdolności do przekazywania funduszy inwestorowi w postaci dywidend. Zgodnie z decyzją Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia akcjonariuszy KREDOBANK SA z dnia 17 listopada 2005 roku wprowadzono moratorium na wypłatę dywidendy w okresie 2005 – 2008.

53. Objasnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

Poniżej zaprezentowano zestawienie istotnych zmian wprowadzonych do wcześniej publikowanych danych w celu zapewnienia porównywalności

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT			
GRUPY KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA			
Tytuł (w zakresie przekształconych pozycji)	01.01-30.06.2007 prezentowany poprzednio	01.01-30.06.2007 dane porównawcze	Różnica
Przychody z tytułu odsetek	3 027 781	3 028 154	373 ¹⁾
Koszty z tytułu odsetek	(919 803)	(907 009)	12 794 ¹⁾
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 417 814	1 432 445	14 631 ¹⁾
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(308 453)	(340 898)	(32 445) ^{1), 3)}
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	21 495	21 365	(130) ^{1), 2)}
Pozostałe przychody operacyjne	278 473	227 164	(51 309) ^{1), 2), 4)}
Pozostałe koszty operacyjne	(157 557)	(161 836)	(4 279) ^{1), 2)}
Ogólne koszty administracyjne	(1 891 711)	(1 831 346)	60 365 ^{3), 4)}

¹⁾ Zmiana sposobu prezentacji wybranych przychodów i kosztów Domu Maklerskiego

²⁾ Zmiana sposobu prezentacji wybranych przychodów i kosztów z operacji finansowych

³⁾ Zmiana sposobu prezentacji kosztów z tytułu usług KIR, BIK, SWiFT

⁴⁾ Zmiana sposobu prezentacji przychodów/kosztów z tytułu doładowań telefonów komórkowych

BILANS			
GRUPY KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA			
Tytuł (w zakresie przekształconych pozycji)	31.12.2007 prezentowany poprzednio	31.12.2007 dane porównawcze	Różnica
Należności od banków	5 292 319	5 261 236	(31 083) ⁵⁾
Zobowiązania wobec klientów	86 610 593	86 579 510	(31 083) ⁵⁾

⁵⁾ Zmiana prezentacji dotycząca unettowienia wybranych pozycji bilansu w ramach jednostek Banku

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH			
GRUPY KAPITAŁOWEJ POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA			
Tytuł (w zakresie przekształconych pozycji)	31.12.2007 prezentowany poprzednio	31.12.2007 dane porównawcze	Różnica
Środki pieniężne na koniec okresu	9 263 399	9 232 316	(31 083) ⁵⁾

⁵⁾ Zmiana prezentacji dotycząca unettowienia wybranych pozycji bilansu w ramach jednostek Banku

54. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

W dniu 3 lipca 2008 roku Krajowy Rejestr Sądowy zarejestrował zmianę nazwy spółki ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o. na PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o.

W dniu 4 lipca 2008 roku PKO BP SA, w związku z umową podpisaną w dniu 27 czerwca 2008 roku ze spółką Svenska Standardbolag AB z siedzibą w Szwecji, dokonała płatności z tytułu nabycia 5 000 akcji spółki Aktiebolaget Grundstenen 108756 z siedzibą w Szwecji o łącznej wartości nominalnej 500 000 koron szwedzkich, tj. 177 150 złotych (wg kursu średniego NBP z 4 lipca br). Nabywane akcje stanowią 100% kapitału zakładowego spółki i uprawniają do 100% głosów w spółce. Cena za nabywane akcje łącznie z kosztami dodatkowymi wyniosła 504 969 koron szwedzkich, tj. 178 910,52 złotych (wg kursu średniego NBP z 4 lipca br).

W dniu 15 lipca 2008 roku PKO BP SA podjął uchwałę wyrażającą zgodę na otwarcie programu emisji euroobligacji (program EMTN) przez spółkę zależną Aktiebolaget Grundstenen 108756 (późniejsza nazwa: PKO Finance AB) z siedzibą w Szwecji („Emitent”), której Bank jest jedynym akcjonariuszem. Emitent jest podmiotem powiązany w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

Program EMTN ma zostać przeprowadzony na następujących warunkach:

- kwota programu: 3 000 000 000 EUR lub jej równowartość w innych walutach,
- waluty programu: EUR, USD i CHF,
- zapadalność poszczególnych transzy obligacji w ramach programu: od 1 roku do 15 lat,
- środki pozyskane w drodze emisji będą przeznaczone na ogólne cele finansowania Banku, w tym zapewnienie płynności Banku oraz sfinansowanie potrzeb kapitałowych Banku,
- obligacje emitowane w ramach programu będą oprocentowane według stopy stałej, zmiennej lub według stóp powiązanych z wybranymi indeksami,
- okresy odsetkowe: od 1 miesiąca do 1 roku,
- nominal jednej obligacji nie będzie niższy niż 50 000 EUR lub równowartość tej kwoty w innej walucie,
- rodzaje emisji: emisje typu senior, emisje typu podporządkowanego, emisje publiczne, emisje niepubliczne (tzw. *private placement*),
- miejsce rejestracji programu: Giełda w Luksemburgu,
- sposób rozliczenia środków między Emitentem a Bankiem będzie następujący: Emitent udzieli Bankowi pożyczki w wysokości pozyskanych z emisji środków i na warunkach oprocentowania, na jakich te środki uzyskał w drodze emisji. Rozliczenia między Emitentem a Bankiem będą dokonywane przez agenta rozliczeniowego, za pośrednictwem dedykowanych rachunków służących wyłącznie dla celów rozliczeniowych emisji i za zgodą Banku,
- z tytułu administrowania programem emisji euroobligacji Emitent otrzyma stosowne wynagrodzenie wynikające z umowy.

Jednocześnie Rada Nadzorcza Banku w dniu 16 lipca 2008 roku wyraziła zgodę na zawarcie umowy pożyczki między Bankiem a Emitentem. Uzyskanie ww. zgody Rady Nadzorczej warunkowało uruchomienie programu EMTN.

W dniu 17 lipca 2008 roku Szwedzki Urząd Rejestrowy Bolagsverket zarejestrował zmianę nazwy spółki Aktiebolaget Grundstenen 108756 na PKO Finance AB.

W dniu 21 sierpnia 2008 roku Pan Mariusz Klimczak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO BP SA z dniem 30 września 2008 roku.

W dniu 22 sierpnia 2008 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o. (wcześniejsza nazwa: ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o.) o łączną kwotę 1,5 mln złotych. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale Spółki objęło PKO Inwestycje Sp. z o.o. – spółka zależna od PKO BP SA.

W dniu 15 września 2008 roku agencja ratingowa Moody's Investors Service („Moody's”) przyznała rating dla programu emisji euroobligacji w kwocie 3.000.000.000 euro (EMTN) ustanowionego przez PKO Finance AB na rzecz PKO BP SA.

Niezabezpieczony dług emitowany w ramach programu otrzymał rating Aa2, dług podporządkowany Aa3 a dług krótkoterminowy Prime-1. Perspektywy tych ocen są stabilne.

PKO BP oceniany jest na poziomie C (BFSR) oraz Aa2/P-1 dla depozytów w walucie lokalnej, przy stabilnych perspektywach. Rating siły finansowej PKO BP SA (BFSR) na poziomie C odzwierciedla podstawową ocenę kredytową A3. Podstawową ocenę kredytową PKO BP SA wzmacnia uwzględnione w opinii Moody's bardzo wysokie prawdopodobieństwo wsparcia ze strony polskich władz w razie konieczności. Głównym akcjonariuszem PKO BP SA jest Skarb Państwa, którego udział w kapitale zakładowym wynosi 51,49%.

W dniu 15 września 2008 roku Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA - spółka zależna od Banku - zbyło wszystkie posiadane akcje spółki FINDER SA.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

23.09.2008	Jerzy Pruski	Prezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Mariusz Klimczak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Tomasz Mironczuk	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Mariusz Zarzycki	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

23.09.2008

Danuta Szymańska

Dyrektor Banku
(podpis)

SKRÓCONE SPRAWOZDANIE FINANSOWE POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

za okres 6 miesięcy zakończony odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku i dnia 30 czerwca 2007 roku

	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Przychody z tytułu odsetek	3 996 826	2 881 963
Koszty z tytułu odsetek	(1 153 345)	(828 413)
Wynik z tytułu odsetek	2 843 481	2 053 550
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 376 587	1 267 276
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(333 221)	(303 895)
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 043 366	963 381
Przychody z tytułu dywidend	112 801	51 984
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	(60 907)	19 337
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	(1 603)	1 782
Wynik z pozycji wymiany	366 285	249 493
Pozostałe przychody operacyjne	74 906	62 148
Pozostałe koszty operacyjne	(39 309)	(46 062)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	35 597	16 086
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	(184 574)	(111 276)
Ogólne koszty administracyjne	(1 871 453)	(1 713 462)
Wynik z działalności operacyjnej	2 282 993	1 530 875
Zysk brutto	2 282 993	1 530 875
Podatek dochodowy	(458 248)	(280 933)
Zysk netto	1 824 745	1 249 942
Zysk na jedną akcję		
– podstawowy z zysku za okres	1,82	1,25
– rozwodniony z zysku za okres	1,82	1,25

BILANS

na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 31 grudnia 2007 roku

	30.06.2008	31.12.2007
AKTYWA		
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 690 825	4 594 084
Należności od banków	7 483 981	5 315 799
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 080 920	1 202 919
Pochodne instrumenty finansowe	2 181 000	1 556 750
Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4 969 064	8 101 534
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	82 736 955	73 822 193
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	6 058 283	5 841 553
Inwestycje w jednostki zależne, współzależne, stowarzyszone	1 101 733	1 054 395
Wartości niematerialne	1 012 148	927 610
Rzeczowe aktywa trwałe	2 307 442	2 270 480
w tym nieruchomości inwestycyjne	31 945	32 766
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	187 707
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	32 413	35 531
Inne aktywa	644 020	429 699
SUMA AKTYWÓW	114 298 784	105 340 254
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY		
Zobowiązania		
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	1 164	1 279
Zobowiązania wobec innych banków	3 504 921	3 624 455
Pochodne instrumenty finansowe	1 915 201	1 280 265
Zobowiązania wobec klientów	91 234 853	85 215 463
Zobowiązania podporządkowane	1 617 408	1 614 885
Pozostałe zobowiązania	2 921 466	1 421 321
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	246 093	-
Rezerwy	431 871	453 045
SUMA ZOBOWIĄZAŃ	101 872 977	93 610 713
Kapitał własny		
Kapitał zakładowy	1 000 000	1 000 000
Pozostałe kapitały	9 601 062	8 009 550
Wynik roku bieżącego	1 824 745	2 719 991
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM	12 425 807	11 729 541
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO	114 298 784	105 340 254

	30.06.2008	31.12.2007
Współczynnik wypłacalności	10,67	11,87*

* W zakresie kapitałów dane porównywalne (wynikające ze zmian w ustawie Prawa bankowe oraz publikacji Uchwały 2/2007 KNB), brak porównywalności w zakresie wymogów kapitałowych (na 30.06.2008 wyliczone zgodnie z NUK, podstawowa różnica to inna metodologia wyliczenia wymogu kapitałowego na ryzyko kredytowe oraz wyliczenie wymogu na ryzyko operacyjne)

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku i dnia 30 czerwca 2007 roku

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały				Niepodzielony wynik finansowy	Zysk netto	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe			
1 stycznia 2008 roku	1 000 000	5 591 995	(42 445)	1 070 000	1 390 000		2 719 991	11 729 541
Zmiana wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży pomniejszona o podatek odroczoney			(38 479)					(38 479)
Zyski ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, razem	-	-	(38 479)	-	-	-	-	(38 479)
Zysk netto okresu							1 824 745	1 824 745
Zyski za okres, razem	-	-	(38 479)	-	-	-	1 824 745	1 786 266
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych						2 719 991	(2 719 991)	-
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał		1 624 991			5 000	(1 629 991)		-
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę						(1 090 000)		(1 090 000)
30 czerwca 2008 roku	1 000 000	7 216 986	(80 924)	1 070 000	1 395 000	-	1 824 745	12 425 807

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały				Niepodzielony wynik finansowy	Zysk netto	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe			
1 stycznia 2007 roku	1 000 000	4 529 604	3 729	1 070 000	1 385 000	-	2 047 391	10 035 724
Zmiana wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży pomniejszona o podatek odroczoney	-	-	719	-	-	-	-	719
Zyski ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, razem	-	-	719	-	-	-	-	719
Zysk netto okresu	-	-	-	-	-	-	1 249 942	1 249 942
Zyski za okres, razem	-	-	719	-	-	-	1 249 942	1 250 661
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	2 047 391	(2 047 391)	-
Podział zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	1 062 391	-	-	5 000	(1 067 391)	-	-
Podział zysku z przeznaczeniem na dywidendę	-	-	-	-	-	(980 000)	-	(980 000)
30 czerwca 2007 roku	1 000 000	5 591 995	4 448	1 070 000	1 390 000	-	1 249 942	10 306 385

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

za okresy 6 miesięcy zakończone odpowiednio dnia 30 czerwca 2008 roku oraz dnia 20 czerwca 2007 roku

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk netto	1 824 745	1 249 942
Korekty razem:	945 999	(6 667 992)
Amortyzacja	174 624	155 819
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej	(2 461)	5 094
Odsetki i dywidendy	(167 864)	(185 969)
Zmiana stanu należności od banków	143 492	1 509 193
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej	3 254 469	(1 250 742)
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (aktywo)	(624 250)	(171 069)
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	(9 124 791)	(7 221 797)
Zmiana stanu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	190 825	(63 629)
Zmiana stanu pozostałych aktywów	(214 321)	(172 820)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(119 649)	184 348
Zmiana stanu pochodnych instrumentów finansowych (zobowiązanie)	634 936	16 347
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	6 038 439	973 558
Zmiana stanu rezerw i odpisów	197 605	21 862
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	455 419	(369 239)
Zapłacony podatek dochodowy	(200 011)	(516 108)
Bieżące obciążenie podatkowe	446 104	353 110
Inne korekty	(136 567)	64 050
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 770 744	(5 418 050)
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy z działalności inwestycyjnej	3 273 197	3 809 697
Wykup inwestycyjnych papierów wartościowych	3 267 193	3 754 415
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	4 569	3 300
Inne wpływy inwestycyjne	1 435	51 982
Wydatki z działalności inwestycyjnej	(3 574 002)	(2 537 360)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych	(3 271 701)	(2 406 368)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych	(302 301)	(130 992)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(300 805)	1 272 337
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		
Spłata zobowiązań długoterminowych	(61 800)	(22 861)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(61 800)	(22 861)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	2 408 139	(4 168 574)
Środki pieniężne na początek okresu	9 001 426	13 850 691
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	11 409 565	9 682 117
w tym o ograniczonej możliwości dysponowania	6 495	14 517

INFORMACJA UZUPEŁNIAJĄCA DO SKRÓCONEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO **na dzień 30 czerwca 2008 roku**

1. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skrócone jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zaakceptowane do publikacji przez Zarząd Banku w dniu 23 września 2008 roku.

Niniejsze sprawozdanie finansowe publikowane jest łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO BP SA za okres 6 miesięcy kończący się dnia 30 czerwca 2008 roku.

2. Jednolitość zasad rachunkowości i metod obliczeniowych stosowanych przy sporządzaniu raportu półrocznego i ostatniego rocznego sprawozdania finansowego

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku zostało sporządzone zgodnie z MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”.

Śródroczne skrócone sprawozdanie finansowe nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie, ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku.

Szczegółowy opis zasad rachunkowości Banku został przedstawiony w Nocie 2 skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PKO BP SA za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku, z wyjątkiem zasad dotyczących wyceny inwestycji kapitałowych Banku.

Zasady (polityka) rachunkowości zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego sprawozdania finansowego są spójne z tymi, które zastosowano przy sporządzeniu rocznego sprawozdania finansowego Banku za rok zakończony dnia 31 grudnia 2007 roku.

W jednostkowym sprawozdaniu finansowym Banku udziały w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych wykazywane są w cenie nabycia z uwzględnieniem utraty wartości.

3. Sezonowość lub cykliczność działalności w okresie śródrocznym

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

4. Rodzaj oraz kwoty zmian wartości szacunkowych kwot, które były podawane w poprzednich okresach śródrocznych bieżącego roku obrotowego lub zmiany wartości szacunkowych podawanych w poprzednich latach obrotowych, jeśli wywierają one istotny wpływ na bieżący okres śródroczny

Bank nie dokonał zmian wartości szacunkowych kwot, które w istotny sposób wpłynęły na sprawozdanie finansowe. W ramach działalności PKO BP SA tworzone są odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości zaprezentowane w nodzie 9 skróconego jednostkowego sprawozdania finansowego.

5. Emisje, wykup i spłaty dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych

W pierwszym półroczu 2008 roku oraz pierwszym półroczu 2007 roku Bank nie dokonał emisji, wykupu lub spłaty dłużnych papierów wartościowych.

6. Wypłacone dywidendy (łącznie lub w przeliczeniu na jedną akcję), z podziałem na akcje zwykłe i pozostałe akcje

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKO BP SA podjęło w dniu 20 maja 2008 roku uchwałę nr 7/2008 o wypłacie dywidendy za rok 2007 w wysokości 1 090 000 tysięcy złotych, tj. 1,09 złotych brutto na jedną akcję. Lista akcjonariuszy uprawnionych do dywidendy za 2007 rok została określona na dzień 18 sierpnia 2008, a wypłata dywidendy nastąpiła w dniu 4 września 2008 roku.

7. Istotne zdarzenia następujące po zakończeniu okresu śródrocznego

W dniu 3 lipca 2008 roku Krajowy Rejestr Sądowy zarejestrował zmianę nazwy spółki ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o. na PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o.

W dniu 4 lipca 2008 roku PKO BP SA, w związku z umową podpisaną w dniu 27 czerwca 2008 roku ze spółką Svenska Standardbolag AB z siedzibą w Szwecji, dokonała płatności z tytułu nabycia 5 000 akcji spółki Aktiebolaget Grundstenen 108756 z siedzibą w Szwecji o łącznej wartości nominalnej 500 000 koron szwedzkich, tj. 177 150 złotych (wg kursu średniego NBP z 4 lipca br). Nabywane akcje stanowią 100% kapitału zakładowego spółki i uprawniają do 100% głosów w spółce. Cena za nabywane akcje łącznie z kosztami dodatkowymi wyniosła 504 969 koron szwedzkich, tj. 178 910,52 złotych (wg kursu średniego NBP z 4 lipca br).

W dniu 15 lipca 2008 roku PKO BP SA podjął uchwałę wyrażającą zgodę na otwarcie programu emisji euroobligacji (program EMTN) przez spółkę zależną Aktiebolaget Grundstenen 108756 (późniejsza nazwa: PKO Finance AB) z siedzibą w Szwecji („Emitent”), której Bank jest jedynym akcjonariuszem. Emitent jest podmiotem powiązanym w rozumieniu ustawy o rachunkowości.

Program EMTN ma zostać przeprowadzony na następujących warunkach:

- kwota programu: 3 000 000 000 EUR lub jej równowartość w innych walutach,
- waluty programu: EUR, USD i CHF,
- zapadalność poszczególnych transzy obligacji w ramach programu: od 1 roku do 15 lat,
- środki pozyskane w drodze emisji będą przeznaczone na ogólne cele finansowania Banku, w tym zapewnienie płynności Banku oraz sfinansowanie potrzeb kapitałowych Banku,
- obligacje emitowane w ramach programu będą oprocentowane według stopy stałej, zmiennej lub według stóp powiązanych z wybranymi indeksami,
- okresy odsetkowe: od 1 miesiąca do 1 roku,
- nominal jednej obligacji nie będzie niższy niż 50 000 EUR lub równowartość tej kwoty w innej walucie,
- rodzaje emisji: emisje typu senior, emisje typu podporządkowanego, emisje publiczne, emisje niepubliczne (tzw. *private placement*),
- miejsce rejestracji programu: Giełda w Luksemburgu,
- sposób rozliczenia środków między Emitentem a Bankiem będzie następujący: Emitent udzieli Bankowi pożyczki w wysokości pozyskanych z emisji środków i na warunkach oprocentowania, na jakich te środki uzyskał w drodze emisji. Rozliczenia między Emitentem a Bankiem będą dokonywane przez agenta rozliczeniowego, za pośrednictwem dedykowanych rachunków służących wyłącznie dla celów rozliczeniowych emisji i za zgodą Banku,
- z tytułu administrowania programem emisji euroobligacji Emitent otrzyma stosowne wynagrodzenie wynikające z umowy.

Jednocześnie Rada Nadzorcza Banku w dniu 16 lipca 2008 roku wyraziła zgodę na zawarcie umowy pożyczki między Bankiem a Emitentem. Uzyskanie ww. zgody Rady Nadzorczej warunkowało uruchomienie programu EMTN.

W dniu 17 lipca 2008 roku Szwedzki Urząd Rejestrowy Bolagsverket zarejestrował zmianę nazwy spółki Aktiebolaget Grundstenen 108756 na PKO Finance AB.

W dniu 21 sierpnia 2008 roku Pan Mariusz Klimczak złożył rezygnację z pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu PKO BP SA z dniem 30 września 2008 roku.

W dniu 22 sierpnia 2008 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego w spółce PKO Inwestycje – Międzyzdroje Sp. z o.o. (wcześniejsza nazwa: ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o.) o łączną kwotę 1,5 miliona złotych. Wszystkie udziały w podwyższonym kapitale Spółki objęło PKO Inwestycje Sp. z o.o. – spółka zależna od PKO BP SA.

W dniu 15 września 2008 agencja ratingowa Moody's Investors Service („Moody's”) r. przyznała rating dla programu emisji euroobligacji w kwocie 3.000.000.000 euro (EMTN) ustanowionego przez PKO Finance AB na rzecz PKO BP.

Niezabezpieczony dług emitowany w ramach programu otrzymał rating Aa2, dług podporządkowany Aa3 a dług krótkoterminowy Prime-1. Perspektywy tych ocen są stabilne.

PKO BP oceniany jest na poziomie C (BFSR) oraz Aa2/P-1 dla depozytów w walucie lokalnej, przy stabilnych perspektywach. Rating siły finansowej PKO BP (BFSR) na poziomie C odzwierciedla podstawową ocenę kredytową A3. Podstawową ocenę kredytową PKO BP wzmacnia uwzględnione w opinii Moody's bardzo wysokie prawdopodobieństwo wsparcia ze strony polskich władz w razie konieczności. Głównym akcjonariuszem PKO BP jest Skarb Państwa, którego udział w kapitale zakładowym wynosi 51,49%.

W dniu 15 września 2008 roku Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA - spółka zależna od Banku - zbyło wszystkie posiadane akcje spółki FINDER SA.

8. Skutek zmian w strukturze jednostki gospodarczej w ciągu pierwszego półrocza, łącznie z połączeniem jednostek gospodarczych, przejęciem lub sprzedażą jednostek zależnych i inwestycji długoterminowych, restrukturyzacją i zaniechaniem działalności

Na dzień 30 czerwca 2008 roku oraz na dzień 30 czerwca 2007 roku nie nastąpiło połączenie Banku z innymi podmiotami.

W dniu 30 czerwca 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. dokonała zwrotu do Banku dopłaty otrzymanej na realizację projektów inwestycyjnych w wysokości 5,5 miliona złotych.

W I półroczu 2008 roku spółki zależne od PKO BP SA dokonały następujących:

a) transakcji objęcia lub nabycia udziałów innych jednostek zależnych:

- w dniu 24 stycznia 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. objęła 4 000 udziałów spółki WISŁOK Inwestycje Sp. z o.o. z siedzibą w Rzeszowie o łącznej wartości 400 tysięcy złotych, stanowiących 80% kapitału zakładowego spółki i uprawniających do 80% głosów na zgromadzeniu wspólników,
- w dniu 28 stycznia 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. nabyła w 2 transakcjach łącznie 50 udziałów spółki Baltic Dom 2 Sp. z o.o. o łącznej wartości nominalnej 25 tysięcy złotych, stanowiących 50% kapitału zakładowego spółki i uprawniających do 50% głosów na zgromadzeniu wspólników; cena za nabywane udziały łącznie z opłatami dodatkowymi wyniosła 6 008 862 złotych,

b) dopłat:

- w dniu 18 stycznia 2008 roku PKO Inwestycje Sp. z o.o. wniosła do spółki ARKADIA Inwestycje Sp. z o.o. dopłatę w wysokości 4 074 800 złotych,
- w dniu 14 lutego 2008 roku Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA wniosła do spółki Finanse Agent Transferowy Sp. z o.o. dopłatę w wysokości 1 500 000 złotych.

9. Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu, nie wpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty w okresie	Inne		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	26 816	6 136	-	-	8 313	246	24 393	2 177
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	18 587	6 136	-	-	8 313	-	16 410	2 177
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	8 229	-	-	-	-	246	7 983	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 307 004	904 056	-	28 082	666 221	-	2 516 757	(237 835)
Sektor finansowy	44 059	3 279	-	276	1 904	-	45 158	(1 375)
kredyty gospodarcze	43 783	3 279	-	-	1 904	-	45 158	(1 375)
należności od banków	276	-	-	276	-	-	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom sektora niefinansowego	2 233 762	886 937	-	27 806	650 201	-	2 442 692	(236 736)
kredyty konsumpcyjne	650 474	380 820	-	27 806	204 973	-	798 515	(175 847)
kredyty mieszkaniowe	489 851	145 328	-	-	184 398	-	450 781	39 070
kredyty gospodarcze	1 093 437	360 789	-	-	260 830	-	1 193 396	(99 959)
Sektor budżetowy	29 183	13 840	-	-	14 116	-	28 907	276
kredyty gospodarcze	29 183	13 840	-	-	14 116	-	28 907	276
Rzeczowe aktywa trwałe	1 957	190	-	-	87	103	1 957	(103)
Wartości niematerialne	15 373	-	-	-	-	-	15 373	-
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	65 136	381	-	38	47 720	-	17 759	47 339
Pozostałe	122 187	32 381	-	1 231	36 229	-	117 108	3 848
Razem	2 538 473	943 144	-	29 351	758 570	349	2 693 347	(184 574)

Za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2007 roku	Zwiększenia			Zmniejszenia			Wartość odpisów aktualizujących na koniec okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących netto – wpływ na rachunek zysków i strat
	Wartość odpisów aktualizujących na początek okresu	Utworzenie odpisów aktualizujących w okresie	Inne	Zmniejszenie odpisów aktualizujących z tytułu spisania aktywów z bilansu, nie wpływających na rachunek zysków i strat	Rozwiązanie odpisów aktualizujących z tytułu utraty w okresie	Inne		
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	30 014	-	-	-	1 400	-	28 614	1 400
wyceniane wg wartości godziwej przez kapitały (nienotowane na giełdach)	14 900	-	-	-	-	-	14 900	-
instrumenty finansowe wyceniane wg ceny nabycia (niekwotowane instrumenty kapitałowe i powiązane z nimi instrumenty pochodne)	15 114	-	-	-	1 400	-	13 714	1 400
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 333 720	556 423	-	58 288	470 241	-	2 361 614	(86 182)
Sektor finansowy	42 833	1 952	-	1 558	1 496	-	41 731	(456)
kredyty gospodarcze	42 504	1 952	-	1 558	1 443	-	41 455	(509)
należności od banków	329	-	-	-	53	-	276	53
Kredyty i pożyczki udzielone klientom sektora niefinansowego	2 255 825	549 394	-	56 730	459 016	-	2 289 473	(90 378)
kredyty konsumpcyjne	503 411	289 023	-	56 469	174 596	-	561 369	(114 427)
kredyty mieszkaniowe	530 998	71 907	-	261	78 261	-	524 383	6 354
kredyty gospodarcze	1 221 416	188 464	-	-	206 159	-	1 203 721	17 695
Sektor budżetowy	35 062	5 077	-	-	9 729	-	30 410	4 652
kredyty gospodarcze	35 062	5 077	-	-	9 729	-	30 410	4 652
Rzeczowe aktywa trwałe	51 220	440	73	-	232	-	51 501	(208)
Wartości niematerialne	31 681	-	-	-	-	-	31 681	-
Inwestycje w jednostki wyceniane metodą praw własności	54 470	10 666	-	-	-	-	65 136	(10 666)
Pozostałe	136 812	38 750	-	-	23 130	6 543	145 889	(15 620)
Razem	2 637 917	606 279	73	58 288	495 003	6 543	2 684 435	(111 276)

10. Poniesione nakłady inwestycyjne

W okresie od 1 stycznia 2008 roku do 30 czerwca 2008 roku PKO BP SA poniosła nakłady inwestycyjne związane z nabyciem środków trwałych i wartości niematerialnych w kwocie 298 274 tysięcy złotych (odpowiednio w okresie od 1 stycznia 2007 roku do 30 czerwca 2007 roku 184 666 tysięcy złotych).

11. Sprawy sporne

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 roku, łączna wartość postępowań sądowych, w których Bank jest pozwany wynosiła 196 771 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku 177 916 tysięcy złotych), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych z powództwa Banku wynosiła 55 425 tysięcy złotych (na dzień 31 grudnia 2007 roku 73 891 tysięcy złotych).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych PKO BP SA:

a) Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. Dnia 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty interchange za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na PKO BP SA karę pieniężną w kwocie 16 597 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2007 roku Bank posiadał zobowiązanie na powyższą kwotę. Bank złożył odwołanie od decyzji Prezesa UOKiK do sądu okręgowego w dniu 19 stycznia 2007 roku. Prezes UOKiK przekazał pod koniec października 2007 roku całość dokumentacji do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, tj. odwołania banków od decyzji, zażalenia banków na rygor natychmiastowej wykonalności nadany rozstrzygnięciu decyzji oraz zażalenia banków na koszty postępowania. Sąd rozpoczął czynności wynikające z kodeksu postępowania cywilnego, w tym m.in. zaważwał strony do udzielenia odpowiedzi na odwołania. W dniu 21 stycznia 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w sprawie odwołania Banku od Decyzji Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006 z dnia 29 grudnia 2006 roku, wydał Postanowienie, na mocy którego postanowił wstrzymać wykonanie przedmiotowej Decyzji w pkt I (nakaz zaniechania wspólnego ustalania wysokości stawek opłaty interchange). Na dzień 30 czerwca 2008 roku Bank nadal posiada zobowiązanie na kwotę 16 597 tysięcy złotych.

b) Roszczenia reperywizacyjne w stosunku do nieruchomości posiadanych przez Bank

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego toczą się cztery postępowania administracyjne o stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych wydanych przez organy administracji publicznej, a dotyczących nieruchomości posiadanych przez Bank, które to postępowania, w przypadku ich negatywnego dla Banku rozstrzygnięcia skutkować mogą zgłoszeniem roszczeń reperywizacyjnych. Zważywszy na aktualny stan przedmiotowych postępowań dotyczących stwierdzenia nieważności decyzji i orzeczeń organów administracji publicznej, nie jest obecnie możliwe określenie ich ewentualnych negatywnych skutków finansowych dla Banku. Ponadto w odniesieniu do trzech nieruchomości Banku zostały zgłoszone roszczenia przez byłych właścicieli. W stosunku do dwóch nieruchomości toczą się postępowania sądowe. W przypadku jednej nieruchomości są prowadzone negocjacje mające na celu uregulowanie stanu prawnego tych nieruchomości. Do dnia 30 czerwca 2008 roku nie nastąpiły dalsze zmiany w przedmiotowej sprawie. Sprawozdanie finansowe za okres sześciu miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku nie zawiera korekt związanych z potencjalnymi zobowiązaniami w zakresie roszczeń reperywizacyjnych.

Zarząd PKO BP SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Banku z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

12. Inwestycje w jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone

Na dzień 30 czerwca 2008 roku inwestycje Banku w jednostkach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych zostały ujęte w cenach nabycia skorygowanych o odpisy z tytułu utraty wartości.

Poniższe zestawienie przedstawia indywidualne wartości udziałów Banku w poszczególnych podmiotach zależnych, współzależnych i stowarzyszonych.

30 czerwca 2008 roku

Nazwa jednostki	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Podmioty zależne			
Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA	205 785	-	205 785
KREDOBANK SA	307 365	-	307 365
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	128 288	-	128 288
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	4 503	-	4 503
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	55 500	-	55 500
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	40 000	-	40 000
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18 566	(10 666)	7 900
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (dawny PKO/Credit Suisse Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA)	69 054	-	69 054
Podmioty współzależne			
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Podmioty stowarzyszone			
Bank Poczłowy SA	146 500	-	146 500
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	15 531	(1 693)	13 838
Ekogips SA (w upadłości)	5 400	(5 400)	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	-	1 500
Agencja Inwestycyjna CORP SA	29	-	29
Razem	1 119 492	(17 759)	1 101 733

31 grudnia 2007 roku

Nazwa jednostki	Wartość brutto	Utrata wartości	Wartość bilansowa
Podmioty zależne			
Powszechne Towarzystwo Emerytalne BANKOWY SA	205 785	-	205 785
KREDOBANK SA	307 365	-	307 365
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.	128 288	-	128 288
PKO Inwestycje Sp. z o.o.	4 503	-	4 503
Inteligo Financial Services SA	59 602	-	59 602
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych "eService" SA	55 500	-	55 500
Bankowy Fundusz Leasingowy SA	40 000	-	40 000
Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	18 566	(10 666)	7 900
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	69 054	-	69 054
Przedsiębiorstwo Informatyki Bankowej "Elbank" Sp. z o.o. (w likwidacji)	6	(6)	-
International Trade Center Sp. z o.o. (w likwidacji)	33	(33)	-
Podmioty współzależne			
Centrum Obsługi Biznesu Sp. z o.o.	17 498	-	17 498
Grupa Centrum Haffnera Sp. z o.o.	44 371	-	44 371
Podmioty stowarzyszone			
Bank Pocztowy SA	146 500	(33 500)	113 000
Kolej Gondolowa Jaworzyna Krynicka SA	15 531	(15 531)	-
Ekogips SA (w upadłości)	5 400	(5 400)	-
Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o.	1 500	-	1 500
Agencja Inwestycyjna CORP SA	29	-	29
Razem	1 119 531	(65 136)	1 054 395

13. Zobowiązania warunkowe

Według stanu na dzień 30 czerwca 2008 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte submisją:

Nazwa emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	54 740	2011-11-30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	obligacje korporacyjne	148 400	2009-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka C	bony wekslowe	299 491	2009-12-31	Umowa Emisji Bonów Wekslowych PKO BP SA
Spółka D	obligacja korporacyjne	149 815	2012-01-02	Umowa Emisji Obligacji*
Podmiot A	obligacje komunalne	177 000	2008-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E**	obligacje korporacyjne	16 660	2009-12-30	Umowa Emisji Obligacji*
Łącznie pozostałe, których wartość jednostkowa wynosi poniżej 15 mln złotych	obligacje komunalne	85 280		Umowa Emisji Obligacji*
Suma		931 386		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji

** Dłużne papiery wartościowe denominowane w EUR po przeliczeniu na PLN

Na dzień 31 grudnia 2007 roku funkcjonowały następujące programy papierów wartościowych objęte subemisją:

Nazwa emitenta papierów wartościowych z gwarancją przejęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Kwota do jakiej Bank zobowiązał się zaangażować w przypadku realizacji umowy gwarancyjnej	Okres obowiązywania umowy	Rodzaj subemisji
Spółka A	obligacje korporacyjne	725 517	2009-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka B	bony wekslowe	299 529	2009-12-31	Umowa Emisji Bonów Wekslowych PKO BP S.A.
Podmiot A	obligacje komunalne	213 000	2011-12-31	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka D	obligacje korporacyjne	94 534	2011-11-30	Umowa Emisji Obligacji*
Spółka E**	obligacje korporacyjne	17 792	2009-12-30	Umowa Emisji Obligacji*
Łącznie pozostałe, których wartość jednostkowa wynosi poniżej 15 mln złotych	obligacje komunalne	49 839		Umowa Emisji Obligacji*
Suma		1 400 211		

* Dotyczy Umowy Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji

** Dłużne papiery wartościowe denominowane w EUR po przeliczeniu na PLN

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Bank subemisją, zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i nieznajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

14. Transakcje ze Skarbem Państwa i jednostkami powiązanymi

Istotne transakcje PKO BP SA z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa (dane zaprezentowane w sposób zagregowany). Transakcje zostały zawarte na warunkach nie odbiegających od rynkowych.

Podmiot	30.06.2008			31.12.2007		
	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym	Należności ogółem	Zobowiązania ogółem	Zobowiązania pozabilansowe udzielone o charakterze gwarancyjnym i finansowym
Podmiot 1	381 759	-	680 212	305 456	-	484 204
Podmiot 2	261 639	-	23 000	268 266	-	23 000
Podmiot 3	189 104	31 150	248 506	128 395	133 387	316 550
Podmiot 4	163 685	-	642 691	101 206	85 439	728 282
Podmiot 5	152 065	-	33 714	152 065	78 024	52 800
Podmiot 6	110 129	37 500	-	109 345	-	92 219
Podmiot 7	96 613	35 000	41 301	102 651	13 240	40 597
Podmiot 8	81 919	170 139	-	91 021	-	-
Podmiot 9	68 700	7 151	131 300	53 020	2 692	146 980
Podmiot 10	61 698	6 200	38 302	65 252	-	18 748
Podmiot 11	61 364	155 414	154 000	190 227	6 808	86 500
Podmiot 12	56 429	-	-	60 912	-	-
Podmiot 13	50 000	-	200 000	-	-	-
Podmiot 14	33 542	-	-	35 820	-	-
Podmiot 15	31 735	-	-	36 063	2 490	-
Pozostałe istotne zaangażowania	228 478	2 697 616	1 155 936	233 959	1 712 145	1 291 770
Razem	2 028 859	3 140 170	3 348 962	1 933 658	2 034 225	3 281 650

15. Transakcje z podmiotami powiązanymi kapitałowo

Transakcje z jednostkami powiązanymi kapitałowo i personalnie zostały zawarte na warunkach nie odbiegających od warunków rynkowych.

Transakcje za okres 6 miesięcy zakończony dnia 30 czerwca 2008 roku były następujące:

Podmiot	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio, w tym:	1 341 877	619 272	258 922	224 326	113 545	71 116	23 198	500 319
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o. o.	108 199	89 059	39 595	19 056	2 429	22 168	764	-
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	663 789	232 517	24 601	18 611	17 856	4 644	313	390 568
KREDOBANK S.A.	363 320	297 696	15 124	7 326	7 326	36	36	104 799
Jednostki zależne pośrednio	337 815	335 945	15 148	9 899	9 899	240	240	85 753
Jednostki współzależne bezpośrednio	27 361	27 219	35 795	1 247	1 247	58	57	3 354
Jednostki współzależne pośrednio	97 337	95 929	13 968	482	482	212	212	136 875
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio	50 113	-	12 223	48 225	256	4 306	633	2 425
Jednostki stowarzyszone pośrednio	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	1 854 503	1 078 365	336 056	284 179	125 429	75 932	24 340	728 726

Poniżej przedstawiono transakcje PKO BP SA z podmiotami powiązanymi kapitałowo według stanu na dzień 31 grudnia 2007 roku:

Podmiot	Należności netto	w tym kredyty brutto	Zobowiązania	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Jednostki zależne bezpośrednio, w tym:	1 022 685	601 227	215 226	181 602	173 932	138 763	6 397	451 802
Centrum Finansowe Puławska Sp. z o. o.	96 044	93 909	31 872	5 030	5 027	38 027	718	-
Bankowy Fundusz Leasingowy S.A.	535 394	302 472	12 207	29 108	26 861	6 039	113	442 515
KREDOBANK S.A.	257 428	204 846	1 140	16 325	16 325	391	391	4 802
Jednostki zależne pośrednio	137 407	137 230	20 521	2 132	2 092	1 900	1 894	110 582
Jednostki współzależne bezpośrednio	30 057	29 891	5 386	1 310	1 310	401	363	4 583
Jednostki współzależne pośrednio	64 604	63 709	18 715	1 483	1 483	40	40	162 674
Jednostki stowarzyszone bezpośrednio	1 466	-	13 708	1 388	122	3 308	549	2 342
Razem	1 256 219	832 057	273 556	187 915	178 939	144 412	9 243	731 983

16. Podatek dochodowy

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Rachunek zysków i strat		
Bieżące obciążenie podatkowe	(446 104)	(353 110)
Odroczony podatek dochodowy związany z powstaniem i odwróceniem różnic przejściowych	(12 144)	72 177
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(458 248)	(280 933)
Obciążenie podatkowe wykazane w kapitale własnym związane z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	9 026	(168)
Razem	(449 222)	(281 101)

	01.01-30.06.2008	01.01-30.06.2007
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	2 282 993	1 530 875
Podatek dochodowy według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce (19%)	(433 769)	(290 866)
Trwale różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(24 619)	9 567
Pozostałe koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(17 445)	(11 733)
Rozwiązanie rezerw oraz dodatnia aktualizacja wartości, nie stanowiące przychodów podatkowych	(38 554)	7 056
Inne przychody wolne od opodatkowania	9 047	4 160
Przychody z tytułu dywidend	21 432	9 877
Pozostałe	901	209
Inne różnice pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym darowizny	140	367
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(458 248)	(280 933)
Efektywna stopa podatkowa	20,07%	18,35%
Różnica przejściowa wynikająca z podatku odroczonego wykazana w rachunku zysków i strat	(12 144)	72 177
Bieżące obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(446 104)	(353 110)

Zobowiązania/należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego

	30.06.2008	31.12.2007
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	-	187 707
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	246 093	-

Władze podatkowe mogą kontrolować prawidłowość rozliczeń z tytułu podatków w okresie 5 lat licząc od końca roku, w którym upłynął termin złożenia deklaracji podatkowej.

Aktywo/rezerwa z tytułu podatku odroczonego

	Bilans		Rachunek	
	30.06.2008	31.12.2007	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od należności (kredytów)	106 073	99 944	6 129	(5 180)
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	269 053	277 827	(8 774)	(8 680)
Odsetki od papierów wartościowych	30 707	28 126	2 581	(10 333)
Wycena papierów wartościowych, w tym:	192	1 901	x	x
odniesiona na wynik	192	705	(513)	(2 461)
odniesiona na kapitał	-	1 196	-	-
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego	163 000	133 926	29 074	30 341
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych	14 704	2 804	11 900	1 411
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	583 729	544 528	-	-
odniesiona na wynik	583 729	543 332	40 397	5 098
odniesiona na kapitał	-	1 196	-	-
Aktywo z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone od zobowiązań	164 464	138 252	26 212	(1 352)
Wycena papierów wartościowych, w tym:	41 671	33 217	x	x
odniesiona na wynik	22 689	22 065	624	12 275
odniesiona na kapitał	18 982	11 152	-	-
Wycena instrumentów pochodnych	58 534	62 331	(3 797)	19 870
Rezerwa na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	106 288	88 874	17 414	8 940
Koszt utworzonych rezerw do rozliczenia w czasie	71 630	79 193	(7 563)	29 665
Korekta wyceny ESP	157 455	149 499	7 956	9 769
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	16 100	28 693	(12 593)	(1 891)
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego	616 142	580 059	-	-
odniesiona na wynik	597 160	568 907	28 253	77 276
odniesiona na kapitał	18 982	11 152	-	-
Łączny efekt różnic przejściowych, w tym:	(32 413)	(35 531)	-	-
odniesiona na wynik	(13 431)	(25 575)	12 144	(72 177)
odniesiona na kapitał	(18 982)	(9 956)	-	-
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w bilansie)	32 413	35 531	-	-
Wpływ podatku odroczonego na rachunek zysków i strat	-	-	12 144	(72 177)

17. Informacja uzupełniająca do rachunku przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

	30.06.2008	31.12.2007	30.06.2007
Kasa, środki w Banku Centralnym	4 690 825	4 594 084	3 529 707
Bieżące należności od instytucji finansowych	6 718 740	4 407 342	6 152 410
Razem	11 409 565	9 001 426	9 682 117

Przepływy z działalności operacyjnej – inne korekty

	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Naliczone odsetki, dyskonto, premia od dłużnych papierów wartościowych pomniejszona o podatek odroczone z portfela DDS	(93 298)	33 789
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	4 069	19 596
Wycena, odpisy aktualizujące dotyczące udziałów w jednostkach współzależnych i stowarzyszonych	(47 338)	10 665
Inne korekty - razem	(136 567)	64 050

Objaśnienie przyczyn różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w działalności operacyjnej rachunku przepływów pieniężnych

(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Przychody ze sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(4 569)	(3 300)
Koszty sprzedaży i likwidacji rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	2 108	8 394
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej związanej ze sprzedażą, likwidacją rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych - razem	(2 461)	5 094

Odsetki i dywidendy	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych z portfela dostępnych do sprzedaży, wykazywane w działalności inwestycyjnej	(166 429)	(133 987)
Otrzymane dywidendy wykazywane w działalności inwestycyjnej	(1 435)	(51 982)
Odsetki i dywidendy - razem	(167 864)	(185 969)

Zmiana stanu należności od banków	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(2 168 182)	4 970 399
Zmiana stanu odpisów na należności od banków	276	53
Wyłączenie zmiany stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	2 311 398	(3 461 259)
Zmiana stanu razem	143 492	1 509 193

Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(8 914 762)	(7 193 851)
Zmiana stanu rezerwy na należności od klientów	(210 029)	(27 946)
Zmiana stanu razem	(9 124 791)	(7 221 797)

Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	6 019 390	953 421
Przeniesienie zaciągnięcia/spłaty pożyczek długoterminowych od innych niż banki instytucji finansowych do działalności finansowej	19 049	20 137
Zmiana stanu razem	6 038 439	973 558
Zmiana stanu rezerw	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	(21 174)	(5 863)
Odpisy z tytułu utraty wartości należności od banków	(276)	(53)
Odpisy z tytułu utraty wartości należności od klientów	210 029	27 946
Zmiana stanu rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotycząca wyceny portfela do sprzedaży ujętej w odroczonym podatku	9 026	(168)
Zmiana stanu razem	197 605	21 862
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	01.01- 30.06.2008	01.01- 30.06.2007
Zmiana stanu wynikająca z sald bilansowych	1 502 668	608 037
Zadeklarowana dywidenda	(1 090 000)	(980 000)
Przeniesienie spłaty odsetek od pożyczek otrzymanych od innych niż banki instytucji finansowych, wykazywane w działalności finansowej	42 751	2 724
Zmiana stanu razem	455 419	(369 239)

18. Objasnienie różnic między wcześniej publikowanymi sprawozdaniami a niniejszym sprawozdaniem finansowym

Poniżej zaprezentowano zestawienie istotnych zmian wprowadzonych do wcześniej publikowanych danych w celu zapewnienia porównywalności

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT			
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA			
Tytuł (w zakresie przekształconych pozycji)	01.01 - 30.06.2007 prezentowany poprzednio	01.01 - 30.06.2007 dane porównawcze	Różnica
Przychody z tytułu odsetek	2 881 590	2 881 963	373 ¹⁾
Koszty z tytułu odsetek	(841 207)	(828 413)	12 794 ¹⁾
Przychody z tytułu prowizji i opłat	1 252 645	1 267 276	14 631 ¹⁾
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(271 450)	(303 895)	(32 445) ^{1), 3)}
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	19 467	19 337	(130) ^{1), 2)}
Pozostałe przychody operacyjne	76 511	62 148	(14 363) ^{1), 2)}
Pozostałe koszty operacyjne	(41 783)	(46 062)	(4 279) ^{1), 2)}
Ogólne koszty administracyjne	(1 736 881)	(1 713 462)	23 419 ³⁾

¹⁾ Zmiana sposobu prezentacji wybranych przychodów i kosztów Domu Maklerskiego

²⁾ Zmiana sposobu prezentacji wybranych przychodów i kosztów z operacji finansowych

³⁾ Zmiana sposobu prezentacji kosztów z tytułu usług KIR, BIK, SWiFT

BILANS			
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA			
Tytuł (w zakresie przekształconych pozycji)	31.12.2007 prezentowany poprzednio	31.12.2007 dane porównawcze	Różnica
Należności od banków	5 346 882	5 315 799	(31 083) ⁴⁾
Zobowiązania wobec klientów	85 246 546	85 215 463	(31 083) ⁴⁾

⁴⁾ Zmiana prezentacji dotycząca unettowienia wybranych pozycji bilansu w ramach jednostek Banku

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH			
POWSZECHNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI BANKU POLSKIEGO SA			
Tytuł (w zakresie przekształconych pozycji)	31.12.2007 prezentowany poprzednio	31.12.2007 dane porównawcze	Różnica
Środki pieniężne na koniec okresu	9 032 509	9 001 426	(31 083) ⁴⁾

⁴⁾ Zmiana prezentacji dotycząca unettowienia wybranych pozycji bilansu w ramach jednostek Banku

Podpisy wszystkich Członków Zarządu Banku

23.09.2008	Jerzy Pruski	Prezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Bartosz Drabikowski	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Krzysztof Dresler	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Mariusz Klimczak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Tomasz Mironczuk	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Wojciech Papierak	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)
23.09.2008	Mariusz Zarzycki	Wiceprezes Zarządu Banku	 (podpis)

Podpis osoby, której powierzono
prowadzenie ksiąg rachunkowych

23.09.2008

Danuta Szymańska

Dyrektor Banku
(podpis)